

സ്ഥാപകൻ:

എസ്. കെ. നായർ

മലയാളനാട്

ലേഖനം: 3 10 52 59 63

സാഹിത്യവാമഫലം — എം. കൃഷ്ണൻനായർ ☐ ചിന്തയുടെ ആവിഷ്കാരമാർഗ്ഗം കവിതയാണ് — ലിജിറ്റ ☐ ശീതളജാലകൾ — പി. സ്റ്റാൻലി ☐ മാധുരി — ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീത വേദിയിൽ — കൈംസ് ഗോപാലകൃഷ്ണൻ ☐ ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥം — കെ. വി. വിജയൻ.

പത്രാധിപസമിതി

പ്രേമാ കെ. നായർ

ചാത്തന്നൂർ മോഹൻ

കവിത: 7

രാഗ്ഭാഗേശ്വരി

— പി. ടി. നരേന്ദ്രമേനോൻ

നോവൽ: 14 26 30 35 42 47

ശരിപിശാചിനെപ്പറ്റി സംസാരിക്കാം — സി. വി. ബാലകൃഷ്ണൻ ☐ ഒരുപിടി നിഴലുകൾ — പമൻ ☐ ശത്രുസംഹാരം — സി. രാധാകൃഷ്ണൻ ☐ തണൽതേടി — ജി. വിവേകാനന്ദൻ ☐ രാവുകുളി പ്ലാത്ത രാപ്പാടികൾ — ഏകലവ്യൻ. നിഴൽരൂപങ്ങൾ — ബാലകൃഷ്ണൻ മാങ്ങാട്.

പുസ്തകം പതിനഞ്ചു്

ലക്കം പതിനാറു്

1159 ചിങ്ങം 26.

11 th September 1983

പംക്തികൾ: 56

നോക്കെത്താത്ത തിരങ്ങൾ

— എസ്. കെ. നായർ.

വളരുന്ന കുഞ്ഞുങ്ങൾക്ക്

ഒരു പ്രത്യേക കട്ടി ആഹാരം ആവശ്യമാണ്...

ഫാരെക്സ്

കാരണം കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ വേഗത്തിലുള്ള സമ്പൂർണ്ണവളപ്പ് കൈ വേണ്ട കൂടുതൽ പോഷകഗുണമുള്ള കട്ടിയാഹാരമാണ് ഫാരെക്സ്.

1. നിങ്ങളുടെ കുഞ്ഞിന്റെ വളർച്ചക്കുവശമായ പ്രോട്ടീൻ കൊണ്ട് സമ്പുഷ്ടമാണ് ഫാരെക്സ്.
2. ബ്രാൻഡ് ചെയ്യപ്പെട്ട മറ്റേതെങ്കിലും കട്ടിയാഹാരങ്ങളിലുള്ളതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ ഇരുമ്പുസത്ത് അടങ്ങിയതാണ് ഫാരെക്സ്. ഇത് നിങ്ങളുടെ കുഞ്ഞിനെ രക്തക്കുറവിൽനിന്ന് കാത്തു രക്ഷിക്കുകയും, സാംക്രൂമിക് രോഗങ്ങളെ ചെറുക്കാനുള്ള കഴിവും, ആരോഗ്യവായക

- മായ രക്തവും ഉറപ്പുവരുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.
3. കാൽസിയം, ഫോസ്ഫറസ് ഇവ 2:1 എന്ന ശരിയായ അനുപാതത്തിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ള ഒരു കട്ടി ആഹാരം ഫാരെക്സ് മാത്രമാണ്. ഇവ നിങ്ങളുടെ കുഞ്ഞിന് ആരോഗ്യകരമായ

- മായ എല്ലകളും ബലമുള്ള പല്ലുകളും ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു.
4. ഫാരെക്സ് എളുപ്പം ദഹിക്കുന്നതാണ്. എത്ര കൊണ്ടെന്നാൽ നിങ്ങളുടെ കുഞ്ഞിന്റെ ഇളം ദഹനത്തിനനുയോജ്യമാം വിധം മുൻകൂട്ടി പാകം ചെയ്യുതാണ് ഇത്.

ശോക്രൾമാർ പ്രചാരമെടുത്തത്
ഫാരെക്സ്®
നൽകുന്ന ഗ്ലാസ്

CASGLF-42-183 ML

വിസിത

അമേരിക്കൻ രാജ്യത്തുജനനം ശാസ്ത്രജ്ഞനും എഴുത്തുകാരനുമായിരുന്ന ബഞ്ചമിൻ ഫ്രാങ്ക്ളിൻ എഴുപതാമത്തെ വയസ്സിലും താനറിയാതെ ചെറുപ്പക്കാരികളെ ആകർഷിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഫ്രാൻസിലെ അംബാസഡർ ആയിരുന്ന കാലത്ത് 'ബ്രിയോൺ' എന്ന തരണി അടുത്തുകൂടി. 'അച്ഛാ' എന്ന് അഭിസംബോധനപ്പെയ്ക്കുകൊണ്ട് അവൾ ഫ്രാങ്ക്ളിന്റെ മടിയിൽ കയറിയിരിക്കും. പ്രേമലേഖനങ്ങൾഎന്നതെന്ന വിളിക്കാവുന്ന കത്തുകൾ അദ്ദേഹത്തിന് അയയ്ക്കും. അവളുടെ ശല്യം സഹിക്കാൻ വയറാതെ യായപ്പോൾ ഫ്രാങ്ക്ളിൻ അവൾക്കു കത്തിലൂടെ ഒരു കഥ പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. ഫ്രാങ്ക്ളിന് എഴുവയസ്സുണ്ടായിരുന്നകാലം, ബന്ധുക്കൾ ആ കുട്ടിയുടെ പോക്കറ്റിൽ ധാരാളം നാണയങ്ങൾ ഇട്ടുകൊടുത്തു. അതുകൊണ്ട് കളിപ്പാട്ടം വില്ലുന്ന കടയിലേക്ക് ഓടിയ ആ ബാലൻ വഴിക്കുവച്ച് ഒരു കൂട്ടുകാരനെ കണ്ടു.

ലിയ പ്രയോജനംനൽകി. സ്നേഹം നേടാൻ; യശസ്സ് ആർജ്ജിക്കാൻ. രാഷ്ട്ര വ്യവഹാരത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളാൻ അതിരുകടന്ന ആഗ്രഹം പ്രകടിപ്പിക്കുമ്പോഴൊക്കെ നമ്മൾ വിസിലിനു കൂടുതൽ വിലകൊടുക്കുകയാണ്. സുഖകരമായി ജീവിക്കാതെ എല്ലാം കരുതിവയ്ക്കുന്ന പിന്തുക്കും വിസിലിന് അധികം വിലനൽകുകയാണ്. മനസ്സിന് ഉന്നമനംവരുത്തുന്നവയൊക്കെ ഉപേക്ഷിച്ച് ശരീരത്തിനുവേണ്ടിമാത്രം പണം ചെലവാക്കുന്നവനും വിസിൽ വലിയ വില കൊടുത്തു വാങ്ങുകയാണ്. നല്ല വസ്തുക്കൾക്കുവേണ്ടി, മോടിയാർന്ന വിടിനുവേണ്ടി, 'ധാരാളിത്തം' കാണിക്കുന്ന മറ്റുമാനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി കടം വലിച്ചുകൂട്ടുന്ന മനുഷ്യനും അധികം വിലകൊടുത്തു വിസിൽ മേടിക്കുകയാണ്. വസ്തുക്കളുടെ മൂല്യത്തെക്കുറിച്ച് ശരിയായ ധാരണയില്ലാതെ അവയ്ക്ക് അമിതപ്രാധാന്യം കല്പിക്കുന്നവനും വിസിലിനു പത്തുരട്ടി വിലകൊടുക്കുകയാണ്. ഫ്രാങ്ക്ളിന്റെ ഈ കഥ ലക്ഷ്യവേധിയായിരുന്നു. ചെ

സാഹിത്യ വാരഫലം

എം. കൃഷ്ണൻ നായർ

അവൻ ഊതിക്കൊണ്ടുവന്ന ഒരു ഊത്ത്—വിസിൽ—ഫ്രാങ്ക്ളിൻ കൈയിലുണ്ടായിരുന്ന എല്ലാ നാണയങ്ങളും വാരിക്കൊടുത്തു വാങ്ങിച്ചു. ഇടവിടാതെ വിസിലിനെ വീട്ടിൽനിന്നു ആ കുട്ടിയോടു ബന്ധുക്കൾ പറഞ്ഞു, അതിന്റെ യഥാർത്ഥമായ വിലയെക്കാൾ എത്രയോ ഇരട്ടി വിലയാണ് അയാൾ ബുദ്ധിമുട്ടുകയോടെ കൊടുത്തുകളഞ്ഞതെന്ന്. ഫ്രാങ്ക്ളിൻ അതുകേട്ടു കരഞ്ഞു. കരച്ചിൽ ചിന്നയിലേയ്ക്കു നയിച്ചു ഫ്രാങ്ക്ളിനെ. ചിന്തകൊണ്ടുചെന്ന അനന്മാനം അദ്ദേഹത്തിന് പിന്നീട് ജീവിതത്തിൽ വ

റുപ്പക്കാരി പിന്നീട് വൃദ്ധനെ ശല്യപ്പെടുത്തിയില്ല. നമ്മുടെയിടയിൽ വിസിലിനു വില കൂടുതൽകൊടുക്കുന്നവർ ധാരാളം. എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ട ചില വ്യക്തികൾ:— 1) അന്യപുരുഷനോടു അതിരുകടന്ന സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടും സ്നേഹപ്രകടനത്തോടുംകൂടി പെരുമാറുന്ന വിവാഹിത. 2) വീട്ടിൽവന്നാലുടൻ പെണ്ണിന്റെ ഭർത്താവിനെ വകവയ്ക്കുവാൻ 'ഘോരങ്ങളെ' എന്ന വിളിച്ചുകൊണ്ട് ഭർത്താക്കളെ കടിക്കാൻ അടുക്കളയിലേക്ക് കയറുന്നവൻ. 3) മറ്റൊരാളെന്റെ ഭാര്യയെ

സംകൂട്ടറിന്റെ പഠനകലിതത്തിനൊക്കെ പോകുന്നവരും പഠനകലിതത്തിനൊക്കെ കയറിയതിരിക്കുന്നവരും. 4) ഭർത്താവ് വിദേശത്തായിരിക്കുമ്പോൾ സഹോദരനാണ് താനെന്നു നടിച്ചു. അയാളുടെ ഭാര്യയോടുകൂടി താമസിക്കുന്നവൻ; അതിന് അയാളെ അനുവദിക്കുന്ന ഭർത്താവ്. 5) സാഹിത്യനിരൂപണത്തിൽ അത്യന്തിതസ്തുനവൻ. 6) നമുക്കു കൊച്ചു സാഹിത്യകാരന്മാരെ ടോൾസ്റ്റോയ്ക്കും തോമസ് മന്നിനും സദശരാക്കി കാണിക്കുന്നവർ. 7) വിധവയെ—ചെറുപ്പക്കാരിയെ—പാട്ടിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നവരും അവർ വിധേയയാകുന്നവരും.

ഹരിയുടെ പ്രസ്താവം.

“അക്കാദമി അവാർഡുകളുടെ പൊള്ളത്തരത്തിനും എസ്റ്റാബ്ളിഷ്മെന്റിന്റെ പ്രീണനനയങ്ങൾക്കും എതിരായിരുന്നു ദേവ്.” ഈ വാക്യം ശ്രീ. ജി. ഹരി ‘കുങ്കുമം’ വാരികയിൽ (ലക്കം 47) എഴുതിയ ഒരു കൊച്ചു ലേഖനത്തിലുള്ളതാണ്. നല്ല കാർട്ടൂണിസ്റ്റായ ഹരിയാണോ ഈ ലേഖനത്തിന്റെയും കർത്താവ് എന്നു കാര്യം എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. അങ്ങനെയൊന്നിൽ തെറ്റിപ്പോയ ഈ പ്രസ്താവം ക്ഷമിക്കത്തക്കതാണ്. കാരണം ഹരി യുവാവാണെന്നതത്രേ. ചെറുപ്പക്കാർക്ക് പഴയ തലമുറയിലുള്ളവരെ അടുത്തറിഞ്ഞുകൂടാ. അക്കാദമി അവാർഡ് കിട്ടാൻ അശ്രാന്തപരിശ്രമം ചെയ്തു സാഹിത്യകാരനായിരുന്നു കേശവദേവ്. കേന്ദ്ര സാഹിത്യ അക്കാദമിക്കും ജ്ഞാനപീഠം കമ്മിറ്റിക്കും അവാർഡ് അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹമെഴുതിയ ഈ ഗദ്യകുറുപ്പുകളുടെ ‘ഡ്രാഫ്റ്റ്’ തയ്യാറാക്കിയത് അന്നാണ്. അവയ്ക്കു കിട്ടിയ മറുപടിയും ദേവ് എന്നെ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. എസ്റ്റാബ്ളിഷ്മെന്റിനോടു് അദ്ദേഹം എതിർപ്പ് പ്രദർശിപ്പിച്ചത് പട്ടാറ്റഫോമിൽത്താലും വച്ചായിരുന്നു. കേശവദേവ് തന്നെഴുതിയ എല്ലാപുസ്തകങ്ങളുംകൊണ്ട് മഹാരാജാവിനെ കാണാൻപോയി. അദ്ദേഹം പുസ്തകങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു. പക്ഷേ, ദേവിന് സംഖ്യയായി ഒന്നും കിട്ടിയില്ല. കോപാകലനായ വിപ്ലവകാരി മഹാ

രാജാവിനെ അധിക്ഷേപിച്ചു് ലേഖനമെഴുതിനിട്ടു. അതു വായിച്ചുകേട്ട ശ്രീ. പുജപ്പുര സോമൻനായരും (നാടകകർത്താവായ സോമശേഖരൻനായർ— ലാക്കോളേജ് ലൈബ്രറിയനായിരുന്ന വ്യക്തി) ഞാനും അതു് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്താൻ പത്രത്തിന് കൊടുക്കരുതെന്നു് ഉപദേശിച്ചു. സോമൻനായർ പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു് ഞങ്ങൾ ദേവ് അതു് പത്രത്തിന് നൽകിയില്ല.

ജീവിതത്തിന്റെ പ്രയാസങ്ങൾകൊണ്ടു് റ്റുക്കിക്കിടക്കുന്ന ‘റീയാക്ഷൻ’ രണ്ടുവിധത്തിലാണു്:— 1) മടിപിടിച്ച് ഒന്നിലും താല്പര്യമില്ലാത്ത ഇരിക്കുക. 2) തന്റെ മുൻപിൽ കാണുന്ന എന്തു വ്യക്തിയെയും ഏതു സംഭവത്തെയും എതിർക്കുക. ഈ എതിർപ്പായിരുന്നു കേശവദേവിന്റേതു്. അതു് പാശ്ചാത്യത്തിൽനിന്നും വിദ്യാഭ്യാസമില്ലായ്മയിൽനിന്നും അസഹിഷ്ണുതയിൽനിന്നും ജനിച്ചതാണു്. പ്രപഞ്ചത്തിനെ നരീക്ഷണംചെയ്തിട്ടുണ്ടായ കമ്യൂണിസ്റ്റ് ‘റിവോൾട്ട്’ പോലെയല്ല അതു്.

* *

1947 ഓഗസ്റ്റ് 14—15-ന് ഇംഗ്ളീഷുകാരിൽനിന്നു സ്വാതന്ത്ര്യം നേടിയ നമ്മൾ ആ തീയതിക്കുമുൻപുണ്ടായിരുന്ന പാരതന്ത്ര്യത്തെക്കാൾ ഹിന്ദു മതയെ അധിഷ്ഠിത പാരതന്ത്ര്യത്തിൽ വീണിരിക്കുകയാണ്. എഴുത്തുകാർ—അവർ സുപ്രധാനരാകട്ടെ അല്ലെങ്കിൽ അപ്രധാനരാകട്ടെ—ഈ പാരതന്ത്ര്യത്തെ ഒന്നെന്നായി എടുത്തുകാണിക്കുകയാണ് വേണ്ടതു്.

സ്റ്റീഗ്മാറ്റ

കരിശിൽവെച്ച് കൈയിലും കാലിലും ആണിയടിച്ചുകയറുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന മുറിവുകൾക്കു സദൃശങ്ങളായ മുറിവുകൾ പുണ്യാളന്മാർക്കു് ഉണ്ടാകുമ്പോൾ അവയെ ‘സ്റ്റീഗ്മാറ്റ’ എന്നു് ഇംഗ്ളീഷിൽ വിളിക്കുന്നു. സെന്റർ ഫ്രാൻസിസ് അസ്സീസിക്ക് ഒരു ദർശനത്തിനുശേഷം ഇപ്രകാരമുള്ള മുറിവുകളുണ്ടായി. മുകുന്ദൻ (St. gemma galgani of Lucca) എന്നു വ്യാ

ഴാഴ്ചയും ഈ ക്ഷതങ്ങൾ വരുമായിരുന്നു. വെള്ളിയാഴ്ച അതു് ഇല്ലാതാവു്. ഫ്രഞ്ച് ന്യൂറോളജിസ്റ്റ് ഷാർക്കോ (Jean charcot—1936-ൽ മരിച്ചു എന്നു് തോന്നുന്നു) ഹിസ്റ്റീരിയയുടെ ലക്ഷണങ്ങളാണു് ഇവയെന്നു് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഓരോ സ്റ്റീഗ്മാറ്റിന്റേപ്പേർകൂടി യേശുദേവിന്റെ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു സിനിമ കണ്ടുപ്രകമ്പനംകൊണ്ടു് മനഃശാസ്ത്രജ്ഞൻ അവളെ ഹിപ്നോട്ടിസത്തിനു വിധേയമാക്കിയപ്പോൾ അവൾ പറഞ്ഞു തന്നിടുകൊണ്ടു് കാലിലും ‘സ്റ്റീഗ്മാറ്റ’ ഉണ്ടാകുമെന്നു്. അവർ പറഞ്ഞതുപോലെ സംഭവിച്ചു. മനഃശാസ്ത്രജ്ഞൻ counter suggestion കൊണ്ടു് ക്ഷതങ്ങൾ ഇല്ലാതാക്കുകയും ചെയ്തു. (കോളിൻ വിത്സന്റെ ഒരു ലേഖനം വായിച്ചു ഓർമ്മയിൽനിന്നു്). ‘സ്റ്റീഗ്മാറ്റ’ ഈശ്വരവിശ്വാസത്തോടു ബന്ധപ്പെട്ടതായതുകൊണ്ടു് സാഹിത്യവിമർശനത്തിലേക്കു് അതു് സംക്രമിച്ചിരിക്കുന്നു ശരിയല്ല. ഈ ഔചിത്യമില്ലായ്മ അംഗീകരിച്ചുകൊണ്ടു് പറയട്ടെ. കുങ്കുമം വാരികയിലെ “പൂതുമഴ” എന്ന കഥ (ശ്രീ. എം. സി. രാജനാരായണൻ എഴുതിയതു്) സാഹിത്യശാത്രത്തിലെ മുറിവാണു്. അച്ഛനമ്മമാരെ ധിക്കരിച്ച് വിജാതീയ വിവാഹം ചെയ്തു മകൻ അച്ഛൻ സ്വന്തം ചരമസന്ദർഭത്തിൽ മാപ്പുകൊടുത്തു വാത്സല്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നപോലും ഭഗവദ്ഗീതയുടെ ഏതോ പ്രസാധനത്തിൽ ആരോ എഴുതിയ അവതാരികയിൽ ഒരു സംസ്കൃതശ്ലോകം എടുത്തെഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. “വാക്കുകളാകുന്ന പശുക്കളെ കറന്നെടുക്കുന്നു” എന്നൊ മറ്റൊരു ആണു് ആശയം പശുക്കളെ കറക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാ ജനനായണനെപ്പോലുള്ള കഥാകാരന്മാർക്കു്. കറന്നുകറന്നു് എല്ലാം തോലുമായിപ്പോയി പശുക്കൾ. അതുകൊണ്ടു് ജോൺസൺ പറഞ്ഞതുപോലെ ഇവർക്കു് കാളകളുടെ അടുത്തുതന്നെ പോകേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നു. (ജോൺസൺ ബോസ് വെല്ലിനോടു്:— Truth, sir, is a Cow which will yield such people no more milk and so they are gone to milk the bull)

* *

ഇവിടെ പുലികളുണ്ടു്. രാത്രി അവ വരും. പശുക്കളുടെ തുടയിലെ മാംസം കടിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടു് പോകും. ആ ക്രൂരമൃഗങ്ങളെ നേരിട്ടു കണ്ടുവരില്ല. അവയുടെ ആഗമനം ‘ഊരുമാംസനാശം’ അറിയിച്ചുതരും. ഒരു ദിവസം ഒരു പശു വല്ലാതെ കരഞ്ഞുവത്രേ. ഉടമസ്ഥനും ബന്ധുക്കൾക്കും പുറത്തേക്കിറങ്ങി നോക്കാൻപോയി. നേരം വെളുത്തതിനുശേഷം അവർ നോക്കി. നാലുകാലിലെയും മാംസം കടിച്ചെടുത്തിരിക്കുന്നു. പുലി തന്നെ. ആറം (atom) കാണാൻ വയ്യ. അതു സഞ്ചരിച്ച മാർഗ്ഗം കാണാം. അങ്ങനെ ആറമുണ്ടെന്നു നിശ്ചയിക്കാം. ആറവും പുലിയും തുല്യത ആവഹിക്കുന്നു. ഇവിടെ സാഹിത്യം വരുന്നത് ‘റീവണ്ടിയിലുടൊഴാണു്’. നാലുകാലികളും അഞ്ചുകാലികളും വീതം അച്ചടിക്കുന്ന ചില പ്രസാധനങ്ങൾ—കൊലപാതകങ്ങൾ, ബലാത്സംഗങ്ങൾ ഇവയെക്കുറിച്ച് ചിത്രങ്ങളോടുകൂടി വിവരണങ്ങൾ നൽകുന്ന വാരികൾ—വരും. അവ വാങ്ങാൻ ആളുകളുണ്ടു്. എന്നിവിടുള്ള സഹൃദയത്വം പുലിയെക്കണ്ടു പശുവിനെപ്പോലെ നിലവിളിക്കുന്നു.

ജി. എൻ. പണിക്കർ

‘ഐഡിയലൈസേഷൻ’—ആദർശവത്കരണം—കൂടിയാൽ കാല്പനികതയും. കാല്പനികത കൂടിയാൽ അതിഭാവുകത്വം വരും. അതിഭാവുകത്വം—സെൻറിമെൻറലിസം—കലയല്ല. ഒട്ടും സെൻറിമെൻറലാകാതെ ശ്രീ. ജി. എൻ. പണിക്കർ ഒരു സ്ത്രീയുടെ ദുരന്തം ചിത്രീകരിക്കുന്നു. വൃദ്ധയായ മാതാവു്; അവരുടെ ആത്മഹത്യചെയ്ത അനുജത്തി; അമ്മയുടെ സമ്പന്നരായ മക്കൾ. അവരുടെ കൂടെ അവിവാഹിതയും വൈരൂപ്യമുള്ളവളും ചുഴലിക്കോലം പിടിച്ചുവളരുന്ന മറ്റൊരു മകൾ—ജഗദമ്മ. ആ ജഗദമ്മ എല്ലാവർക്കും ഭാരമാണു്. താൻ ഭാരമാണെന്നു ഗ്രഹിച്ച അവൾ കണ്ണന്മുഖം അനുഗമിക്കാൻ തീരുമാനിക്കുമ്പോൾ കഥ പരിസമാപ്തിയിലെത്തുന്നു. കഥയുടെ സഭ്യോജാത്മകവും (immediacy) അതിന്റെ നാടകീയവും കഥാകാരൻ കലാമർമ്മത്തെയോടെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നു. കഥാപാ

ത്രങ്ങളുടെ രഹസ്യസംഭാഷണങ്ങളും ദൂര
നത്തിൽ ചെല്ലാൻപോകുന്ന കഥാപാത്ര
ത്തിന്റെ ഉപബോധമനസ്സിലെ വിചാ
രവികാരങ്ങളും ജി. എൻ. പണിക്കർ
ഏറ്റുമായി ചിത്രീകരിക്കുന്നു. ആത്മഹ
ത്യചെയ്ത ദേവയാനി മറ്റു കഥാപാത്രങ്ങ
ളെയെന്നപോലെ വായനക്കാരനെയും
‘മോണ്ട്’ ചെയ്യുന്നു. കഥാപാത്രങ്ങ
ളെ നമ്മുടെ മുൻപിൽ നിർത്തിയിട്ട്
“ഇതാ ഇവർക്ക് ഇതല്ലാതെ മറ്റൊരു
മാർഗ്ഗം?” എന്നു കഥാകാരൻ നമ്മോടു്
പരോക്ഷമായി ചോദിക്കുന്നു. “അതേ,
ഇതേയുള്ള മാർഗ്ഗം” എന്നു വായനക്കാരാ
യ നമ്മൾ മറുപടി പറയുന്നു. അതിൽ
അനേകനാണ് ഈ കഥയുടെ വിജയകിരീ
ടനുകൾ.

* *

‘സാഹിത്യവാർഷികം’ത്തിന്റെ സാമാ
ന്യസ്ഥഭാവത്തോടു ബന്ധപ്പെടാത്ത ഒരു
ചിന്ത തീർച്ചയായും ബഹിർഭാഗസ്ഥ
മായ ചിന്തതന്നെ. പഞ്ചാരയിൽ മണ
ലുകലർത്തിവിലക്കുന്നവൻ, ഐസ്ക്രീ
മിൽ കടലാസ്സ് ചേർക്കുന്നവൻ, റബ്ബർക്ക
രുവിന്റെ തൈലം വെളിച്ചെണ്ണയായി
വിലക്കുന്നവൻ, അമോണിയംസൾഫേ
ററിട്ട് മീനിന്റെ തൂക്കംകൂട്ടുന്നവൻ ഇവ
രൊക്കെ നമ്മുടെ സമുദായത്തിൽ മാന്യ
രാണ്. ശ്വശൂരൻ വസ്ത്രവിട്ടുകൊടുക്കാ
ത്തതുകൊണ്ട് ഭാര്യയുടെ കരളനോക്കി
ഇടിക്കുന്നവനും അവളെ കൂടക്കൂടെ ചവി
ട്ടി വീട്ടിനു പുറത്തു ക്ഷണവനും എല്ലാവർ
ക്കും തുല്യമായ അവകാശമുള്ള സ്വത്തി
ന്റെ നല്ല ഭാഗങ്ങളും കൂടുതൽ ഭാഗങ്ങളും
പിടിച്ചെടുക്കുന്നവനും നമ്മുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ
യോഗ്യരാണ്. എന്നാൽ അന്യന്റെ
കണ്ണികളെ കണ്ണിപ്പൊഴുക്കി കൈയിലു
ള്ളതിന്റെ പങ്ക് അവനു നൽകുന്നവൻ
സ്ത്രീയിൽ അല്പം താൽപര്യം കാണിച്ചു
പോയാൽ അവൻ റൗഡി. ആഭാസൻ.
കാണാൻകൊള്ളാത്ത സ്ത്രീകളാണ് ഇമ്മ
ട്ടിലുള്ള പുരുഷന്മാരെ കൂടുതൽ നിന്ദിക്ക
ുന്നത്. സ്ത്രീജിതത്വത്തെ ഞാൻ നീതിമ
ത്കരിക്കുകയല്ല. പാവങ്ങളുടെ സ്വത്തു്
പിടിച്ചെടുക്കുന്നവൻ സ്ത്രീജിതത്വക്കാൾ
വളരെ വളരെ താണനിലയിൽ നില്ക്കു
കയാണ് എന്നേ ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുള്ളു.

ദേവദാരു-

ക്ലായകർക്കപ്പറം,
ഹിമയാമങ്ങളുടെ ഗന്ധർവ്വ-
നിലാവുറഞ്ഞ ശിഖരപഥത്തിലൂടെ
നി ആരോഹണംചെയ്യുന്നു.
പ്രാണങ്ങളും
മാംസവ്യാധികളും
മലമുത്രങ്ങളും പെരുകുന്ന
ഈ ചേരിയുടെ അസ്ഥിമാടത്തിൽ
നിന്നു് ഒരു നിമിഷം ഞങ്ങളും
നിന്നെ അനുഗമിക്കട്ടെ.
നിന്റെ ചികര-
ഭൃഗുകളുടെ ഗുഡമായ
സാഗ്രപ്പടയിൽ അഗ്നികീടം
പോലെ അളളിപ്പിടിക്കട്ടെ.
ഞങ്ങളറിയാം,
നീ അത്രവിന്റെ അപദ-
ഗാമിനിയായ ആത്മജയാണെന്നു്.
താരസമായികളിൽ
ഏകാന്തയുടെ പ്രേതതീർത്ഥം
തോറും ഒരു നിഷാദത്തിന്റെ
ഗമകമായി നീ സ്തുതയായ്കുന്നു.
സ്വപരക്ഷയത്താൽ ഏതോ
അഗ്നിപരീക്ഷയുണ്ടി.
എന്നിട്ട് നീ
ഒരു ബാസുരിയുടെ
സുഷിരങ്ങളിൽക്കൂടി അനാമിക-
കളുടെ സുധാമയത്തിലേയ്ക്കു
സംക്രമിക്കും.
ഒരു തുറവീണയുടെ
തന്ത്രികളിൽ അജ്ഞാതമായ
വിസ്മൃതിയായി ചരമരഥ്യയിലേയ്ക്കു്
ഉയരും.
ആകാശത്തിന്റെ

സി. പി. നായർ

തുടങ്ങ കവിതകളും ചുവന്ന ചുണ്ടുകളു
മായി സൗന്ദര്യത്തിന്റെ ഉടലെടുത്ത
രൂപമായി നടക്കുന്നവൾ ആകൃതിസൗഗേ
മാർന്ന. സമ്പത്തുള്ള യുവാക്കന്മാരെ പാ
ട്ടിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കും. അപ്പോഴൊക്കെ
വിരൂപനായ ദരിദ്രനായ ഒരു പുരുഷൻ

മദ്യമനുഭവം

പി.ടി.നരേന്ദ്രമേനോൻ

നിശ്വാസംപോലെ, ഒരു
അലിവിന്റെ കണ്ണനാഭത്തിലോറി
ആ കണ്ണത്തെയും
അലിയിപ്പിക്കും.
നിന്റെ
ഉച്ചസ്ഥമായ ദുഃഖ-
ച്ചിരാതിലെ തിരിയായി
ഈ യാമം എറിഞ്ഞെടുത്തു.
ഞങ്ങളാണ്
അകം പിഴിഞ്ഞു് ഓരോ
മുർച്ഛനയുടെ പാരമ്യത്തിലും നിനക്കു്
നെയ്യാഴിക്കുന്നത്.
നിന്റെ ജ്വലന-
ത്തിലെ ധൈര്യത്തിലും
ഗാന്ധാരത്തിലും സുഷുപ്തിയിലും
ഞങ്ങളുടെ നാവുകളിഴയുന്നു.
ഈ കോൺക്രീറ്റ്-
ശൂന്യതയുടെ ഉഷ്ണഗർഭത്തിൽ
പോലും ശീതമായി ഒരു നൊടി
ഞങ്ങൾ തുളുമ്പുന്നു
ആകാരങ്ങളിലൂടെ
അടുത്തും അകന്നും നീ
ധ്രുവപദത്തിലെത്തുമ്പോൾ എല്ലാ
പളങ്കുപാത്രങ്ങളും
ഉടയട്ടെ.
ഞങ്ങളെ
എന്തിനു് നീ വിഹവലമായ
അർദ്ധസ്വപനങ്ങളാക്കുന്നു?

ഞങ്ങൾ എന്നും
തിരിച്ചുവരാൻ വിധിയ്ക്കു-
പ്പെട്ടവരാണല്ലോ.
മുഖന്മാരായ
ഞങ്ങൾ ഒരു അമ്പിളി-
ശ്രുതിയുടെ വിദ്യുദമായ സാമ-
ശ്രദ്ധിയാണല്ലോ
തിരയുന്നതു്.
എങ്കിലും നീ
അമൈതുകമായ ശോക-
പ്രസ്താരത്തിന്റെ വിളംബിതം
ഉണർത്തുക.
ഏകതാളത്തിലും നീ ദൂതമാവുക.
കാകളിയിലും
കോമളത്തിലും കൈശികത്തിലും
ഞങ്ങളുടെ മനസ്സിൽനിന്നും ഒരു
ചാണ തുധിമന്ദനം
എടുത്തണിയുക.
“സ്വം സ്വന് സ്വന്
സ്വനക് പായൽ”—ഒരു
വയാലിന്റെ ഗുരുതിയിതാ അതുമാത്രം.
നീ പലായനങ്ങളുടെ
പുരുഷാർത്ഥമാകുന്നു.
ഓരോ
ആരോഹണത്തിലും
അവരോഹണത്തിലും മൃതിയിൽ
നിന്നു് മൃതിയിലേയ്ക്കു് പുനർഭവിക്കുന്ന
ജാതവേദസ്സുമാകുന്നു. ****

അവളുടെ പിറകേ നടക്കുന്നുണ്ടാവും. അ
യാളോടു തികഞ്ഞ പുച്ഛമാണു് അവൾ
ക്കു്. സുന്ദരന്മാർ മറ്റു യുവതികളുടെ
ഭർത്താക്കന്മാരാകുമ്പോൾ അവളുടെ കവി
ളുകളുടെ കാന്തി ഇല്ലാതെയായിരിക്കും.
ചുണ്ടുകൾ ജളുകസദൃശങ്ങളായിരിക്കും.
ആ സമയത്തു് അവൾ പണ്ടു പിറകേനട
ന്ന പുരുഷന്റെ നേർക്കു കടാക്ഷംചൊരി

യും. അപ്പോൾ ആ വിരൂപനും അവളെ
വേണ്ട. പച്ചപ്പല്ലു് വേണമെങ്കിൽ ഒന്നു
ചവയ്ക്കാം. വൈക്കോൽ ആർക്കുവേണം?
ഞാൻ സ്നേഹിക്കുകയും കടാക്ഷിക്കുക
യും കൂടക്കൂടെ താലോലിക്കുകയും ചെയ്യു
ന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥവനിതയാണ് ഡോക്ടർ
ബ്രൂവറുടെ “ഡിക്ഷണറി ഓഫ് ഫ്രീ
യംസ് ആൻഡ് ഫേമിനിൾ”. അവളുടെ

ഉടമസ്ഥൻ ഞാൻമാത്രമാണെന്ന് കലാ കൗമുദിയുടെ 413-ാം ലക്കം കാണുന്നതുവരെ ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ശ്രീ. സി. പി. നായർ “സപാലിയം സായ്പും എന്റെ ഒരു പുർവ്വികനും” എന്ന ലേഖനത്തിലൂടെ അവർക്കു വേറെയും ഉടമസ്ഥരുണ്ട് എന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരാൾ ശ്രീ മലയാറ്റൂർ രാമകൃഷ്ണനാണ്; മറ്റൊരാൾ സി. പി. നായർ തന്നെ. ആദ്യം മണ്ടുപേരോടും അസൂയ തോന്നി. അല്പം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അതു മാറി, സന്തോഷമേയുള്ളു ഇപ്പോൾ. എങ്കിലും ഒരു വേദം. ഈ ഗ്രന്ഥാഗനയെ ഞാൻ തിരുവനന്തപുരത്തുള്ള ഒരലമാരിയിൽ ബന്ധനസ്ഥയാക്കിയിട്ട് ഈ കൊടുങ്കാറ്റിൽ വന്നിരിക്കുകയാണ്. തിരിച്ചു ചെല്ലുമ്പോൾ അവളുടെ പൊന്മനിയെ ചിതൽ ആക്രമിച്ചിരിക്കുമോ എന്തോ?

വിശിഷ്ടമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തെക്കുറിച്ചു മാത്രമല്ല സി. പി. നായർ എഴുതിയിട്ടുള്ളതു്. അതിന്റെ ഉടമസ്ഥനായിരുന്ന എൻ. എസ്. നാരായണപിള്ളയെക്കുറിച്ചും അദ്ദേഹം പറയുന്നുണ്ട്. സി. പി. നായരുടെ കൊച്ചുപ്പുപ്പനാണ് നാരായണപിള്ള. സായിപ്പിനെക്കുറിച്ചായാലും മലയാറ്റൂരിനെക്കുറിച്ചായാലും കൊച്ചുപ്പുപ്പനെക്കുറിച്ചായാലും സകരമായി സി. പി. നായർക്ക് എഴുതാനറിയാം.

* *

ശ്രീ. സി. പി. നായരുടെ ലേഖനത്തിൽ പോർട്ടുഗീസ് കവി കമോയിങ്ഷിന്റെ (Camões) The Lusíads എന്ന കാവ്യത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്നുണ്ട്. ഇൻഡ്യയിലെത്തി യുദ്ധം ചെയ്തു കമോയിങ്ഷ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാവ്യം വാസ്കോഡഗാമയുടെ ഇന്ത്യയിലേക്കുള്ള യാത്രയെ വർണ്ണിക്കുന്നു; കൂടെ പോർട്ടുഗീസ് ചരിത്രവും. (വാഷ്ഗോഡാഗാമ എന്നും പോർച്ചുഗൽ എന്നും ശരിയായ ഉച്ചാരണം) ചൈനയിൽ ജോലിനോക്കുമ്പോൾ ദുർഭരണം നടത്തിയതിന്റെ പേരിൽ പോർട്ടുഗീസ് സർക്കാർ കമോയിങ്ഷിനെ കപ്പലിൽ കയറ്റി ഗോവയിലേക്കു അയച്ചു. ആ കപ്പൽ മുങ്ങിയെങ്കിലും കാവ്യത്തിന്റെ കൈയെഴുത്തുപ്രതി യോളൂട്ടി കമോയിങ്ഷ് രക്ഷപ്പെട്ടു. വെർജിലിന്റെ മഹാകാവ്യത്തിനു സദൃശമായ കാവ്യമാണത്രേ കമോയിങ്ഷിന്റെ കൃതി. ഈ ലേഖകൻ അതു കണ്ടിട്ടില്ല.

For Advertisement in
Malayalanadu
Please Contact our
U. A. E. Representative
P. R. S. Pillai
Tele: 431592 Dubai

ശ്രദ്ധയോടെ വായിക്കുക. കമോയിങ്ഷിന്റെ കൃതി. ഈ ലേഖകൻ അതു കണ്ടിട്ടില്ല.

എസ്. കെ. നായർ

സമുദ്രത്തിൽ മുങ്ങിമരിച്ച തന്റെ സ്നേഹിതനെക്കുറിച്ച് ഒരു ഗ്രീക്ക് കവി എഴുതി സമുദ്രമാകെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവകുടീരമാണെന്ന്; കടൽപ്പക്ഷികൾക്കുമാത്രമേ അറിയാവൂ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസ്ഥികൾ എവിടെയെല്ലാം ചലനം കൊള്ളുന്നുവെന്ന്. മാവേലിക്കരയുള്ള സ്വന്തം ഭവനത്തിൽ അന്ത്യവിശ്രമസ്ഥലം കണ്ടെത്തിയ എസ്. കെ. നായർ യഥാർത്ഥത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളുടെയും ബന്ധുക്കളുടെയും മനസ്സിൽ ജീവിക്കുകയാണെന്ന് ശ്രീ. ജി. വിവേകാനന്ദനും ശ്രീ. എൻ. കുമാരൻ നായരും എഴുതിയിരിക്കുന്നു. ‘മലയാളനാട്ട്’, ‘മധുരം’ വാരികകൾ ഇതു് പ്രതിപദം, പ്രത്യക്ഷരും, ശരിയാണ്. കൂട്ടുകാർക്കും ബന്ധുക്കൾക്കും വേണ്ടിയാണ് അദ്ദേഹം ജീവിച്ചതു്. കാരണത്തിന്റെയും സ്നേഹത്തിന്റെയും വിവേകത്തിന്റെയും മുർത്തിമദ്ഭാവമായിരുന്നു എസ്. കെ. നായർ. അദ്ദേഹത്തിനു പകരമായി ഞാൻ പോയില്ലല്ലോ. “ഗുണികളുഴിയിൽ നീണ്ടുവാഴാ” എന്നതാവാം കാരണം.

* *

“എല്ലാ യുക്തികളും എല്ലാ നിമിത്തങ്ങളും കാരാറിൽ പറഞ്ഞിരിക്കാൻ വിധി വിരോധിക്കുന്നു. അതു് കാരവാളിയോടു കാരണ്യം കാണിക്കുന്നു. നിമിത്തമുള്ളവരെ ചവിട്ടിയിറക്കുന്നു. വിധി അതിന്റെ ഉഗ്രീയശക്തി പ്രദർശിപ്പിക്കുകയാണ്” - ഒരു ഗ്രീക്ക് കവിത.

മന്ത്രിയും വേളുരും

മന്ത്രിമാരെ കളിയാക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ട് ശതാബ്ദങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഒരു ചൈനീസ് കവി പണ്ട് പറഞ്ഞു:- “മകൻ ജനിക്കുമ്പോൾ അവൻ ബുദ്ധിമാനായിരിക്കണമെന്ന് അച്ഛനും അമ്മയും ആഗ്രഹിക്കുന്നു. പക്ഷേ എന്റെ ആഗ്രഹം എന്റെ മകൻ തികഞ്ഞ മണ്ടനായി ജനിക്കണമെന്നാണ്. എന്നാലേ അവൻ ക്യാബിനറ്റ് മന്ത്രിയായിത്തീരുകയുള്ളൂ” ശ്രീ വേളൂർ കൃഷ്ണൻകുട്ടി സഹജമായ നർമ്മബോധത്തോടുകൂടി മന്ത്രിയെ കളിയാക്കുന്നു. ഒരക്ഷരമെവറിയും സംസ്കാരവിരോധിയുമാണ് അദ്ദേഹം ചിത്രീകരിക്കുന്ന മന്ത്രി. ചിത്രീകരണത്തിൽ അത്യുക്തിയുണ്ടെങ്കിലും വായനക്കാർ ചിരിക്കും മലയാളമനോരമ ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ “സുഹൃത്തുക്കളേ സിനിമാപ്രേമികളേ” എന്ന പേരിൽ അദ്ദേഹമെഴുതിയ കഥ വായിച്ചാൽ. പക്ഷേ “മർക്കടന്മാരിലും മുഷ്കരന്മാരുണ്ട്” എന്നാണ് പ്രമാണം. ലുക്കാച്ച് മന്ത്രിയായിരുന്നു. കാസാൻദ് സാക്കിസും ആന്റേമൽറോയും മന്ത്രിമാരായിരുന്നു. അങ്ങനെ എത്ര പേർ? ഇന്ത്യയിൽ ജവഹർലാൽ നെഹ്റു; കേരളത്തിൽ പനമ്പിള്ളി ഗോവിന്ദമേനോനും ശ്രീ സി. അച്യുതമേനോനും, അച്യുതമേനോൻ കഥാകാരനും നിരൂപകനുമായി പനമ്പിള്ളി സാഹിത്യകാരനെന്ന നിലയിൽ പ്രസിദ്ധിയാർജ്ജിച്ചില്ലെങ്കിലും യഥാർത്ഥത്തിൽ സാഹിത്യകാരനായിരുന്നു; നിരൂപകനായിരുന്ന. തോമസ് മൻ എഴുതിയ “ദി ഫോളി ഡിന്നർ” എന്ന നോവലിനെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രസംഗിക്കുന്നതു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ശ്രീ. ഇ. എം. എസ്സും ശ്രീ. നായനാഥും ഭരണകർത്താക്കൾ മാത്രമല്ല

സാഹിത്യകാരന്മാരുമാണ്. പിന്നെ; സി. വി. കുഞ്ഞുരാമൻ എഴുതിയ “രാമരാജാബഹദൂരി”നെക്കുറിച്ചും സി. വി. രാമൻപിള്ള എഴുതിയ “കേരളോദയ”ത്തെക്കുറിച്ചും വള്ളത്തോൾ പരമേശ്വരൻ എഴുതിയ “ചണ്ഡാലഭിക്ഷുകി”യെക്കുറിച്ചും പ്രസംഗിക്കുന്ന മന്ത്രിമാർ ധാരാളം. അവരിലൊരാളെയാണ് വേളൂർ കൃഷ്ണൻകുട്ടി അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

ഫലിതബിന്ദു

നമ്മൾ പറയുന്നതു അന്യർക്കു മനസ്സിലായില്ലെങ്കിൽ അവർ നമ്മെ ബഹുമാനിക്കും. മനസ്സിലായാൽ പുച്ഛിക്കും. പുതിയ നിരൂപകരെയും പുതിയ കഥാകാരന്മാരെയും ആളുകൾ ബഹുമാനിക്കുന്നതു് അതുകൊണ്ടാണ്. അവർ എഴുതുന്നതൊന്നും ആർക്കും ഗ്രഹിക്കാനായില്ലല്ലോ. ഇതു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടുതന്നെ പറയട്ടെ. ശ്രീ. വി. പി. മനോഹരൻ 31 പിക വാരികയിലെഴുതിയ “ഇവർ നിങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വരുമ്പോൾ സൂക്ഷിക്കുക” എന്ന കഥ വ്യർത്ഥരചനയാണെന്ന്. ഭർത്താവിനെ പുച്ഛിക്കുന്ന ഭാര്യ, അച്ഛനെ നിന്ദിക്കുന്ന രണ്ടു പെൺമക്കൾ. ഇവർ തീവണ്ടിയാപ്റ്റിസിക് പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന റൗഡികളുടെ പടം നോക്കി ചിരിക്കുന്നു. കാരണം അവരിലൊരാൾക്കും അയാൾക്കും തമ്മിൽ ഛായാസാദൃശ്യമുണ്ട് എന്നതാണ്. “ഇവർ നിങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വരുമ്പോൾ സൂക്ഷിക്കുക” എന്ന പടത്തിനു താഴെ കുറിച്ചു്. അയാളെയും സൂക്ഷിക്കണമെന്ന സൂചന. ഒരു “ഫലിതബിന്ദു” എന്നതിൽക്കവിഞ്ഞു് ഇതിന് എന്തു വിലയിരിക്കുന്നു?

* *

കേരളത്തിലെയും ബംഗാളിലെയും സ്ത്രീകൾ സന്ദർശിക്കാൻ. മറ്റൊരുപെണ്ണങ്ങൾക്കു സൗന്ദര്യമില്ല; പക്ഷേ ഛായേയ്ക്കു കലാപ്രദാനം ഇവിടെ കനകച്ചിലകു കിളിക്കിടക്കാണ് സഞ്ചാരികളോട് കേരളദേശത്തെയും വംശദേശത്തെയും പെണ്ണങ്ങളുടെ സൗന്ദര്യം നിഷ്പ്രഭമായിപ്പോകുന്നു. □

മൈമിലിഭാഷയിലെ പ്രസിദ്ധ കഥാകൃത്തും നോവലിസ്റ്റുമാണ് ശ്രീമതി ലില്ലിറേ. 1953-ൽ ബിഹാറിലെ മധുബനി എന്ന സ്ഥലത്തു് ലില്ലിറേ ജനിച്ചു. 1954-ലാണ് സാഹിത്യരംഗത്തുവരുന്നത്. 'അവസാനത്തെ അപമാനം' (അന്തിം അപമാൻ) 'എട്ടുവർഷംമുമ്പ്' (ആം വർഷ് പഹലെ) 'കളർ കർട്ടൺ (രംഗീൻപർദ്ദ്) എന്നിവയാണ് പ്രധാന കഥാസമാഹാരങ്ങൾ. 'കല്ലൻ ശരൺ' എന്ന പേരിലാണ് ആദ്യം എഴുതിത്തുടങ്ങിയത്. ഹിന്ദി, ഇംഗ്ലീഷ്, ബംഗാളി എന്നീ ഭാഷകളിലും ലില്ലിറേക്ക് പ്രാവീണ്യമുണ്ട്. ഇപ്പോൾ ഡാർജ്ജിംഗിൽ താമസിക്കുന്നു.

ചോദ്യം: സാഹിത്യത്തിൽ നിങ്ങൾക്ക് അഭിരുചി ജനിച്ചതെങ്ങനെയാണ്? ശാർഫികസാഹചര്യങ്ങൾ സാഹിത്യഭിരുചി വളർത്താൻ സഹായകമായി

തന്നോ?

ലില്ലിറേ: എന്റെ കുടുംബത്തിൽ സാഹിത്യത്തിന് അനുകൂലമായ മനോഭാവമുണ്ടായിരുന്നു. എന്റെ അച്ഛനും മുത്തച്ഛനും എപ്പോഴും പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുമായിരുന്നു. ഇഷ്ടപ്പെട്ട പുസ്തകങ്ങൾ അവർ വാങ്ങിച്ചുകൊടുത്തുവരുമായിരുന്നു. ഗ്രാമത്തിലും ഭഗൽപുരിയിലെ വീട്ടിലും നല്ല ലൈബ്രറികളുണ്ടായിരുന്നു. അവ ധിക്കാലത്ത് ഞങ്ങൾ ധാരാളം പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുകയും പരസ്പരം സാഹിത്യ ചർച്ചകൾ നടത്തുകയും ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു.

ചോദ്യം: വായന എഴുത്തിന് ഏതു വിധത്തിലാണ് പ്രയോജനപ്പെട്ടത്?

ലില്ലിറേ: വായന എന്നെ നന്നായി സ്വാധീനിച്ചു. എന്റെ ചുറ്റുവട്ടത്ത് നടക്കുന്ന സംഭവങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി കഥകളെഴുതുന്നതിൽ എന്നിക്ക് സഹായം തന്നി.

ചോദ്യം: എന്തുതരത്തിലുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുന്നതിലായിരുന്നു കൂടുതൽ താല്പര്യം തോന്നിയത്?

ലില്ലിറേ: ഏറിയകൂറും ഞാൻ ഇംഗ്ലീഷ് പുസ്തകങ്ങളാണ് വായിച്ചത്. അതുകഴിഞ്ഞാൽ ബംഗാളികൃതികൾ. ബങ്കിം, രവീന്ദ്രൻ. ശരത് എന്നിവരുടെ കൃതികൾ അതിലുൾപ്പെടുന്നു. ഇംഗ്ലീഷിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ട റഷ്യൻ കഥകൾ എന്റെ മനസ്സിനെ ആഴത്തിൽ സ്വാധീനിച്ചു. ഇന്ത്യയിൽ ഞാൻ കഴിഞ്ഞുകൂടിയ ഇടങ്ങളിലെല്ലാം ടോൾസ്റ്റോയ്, ഡോസ്തോവ്സ്കി് ചെക്കോവ് എന്നിവരുടെ കഥാപാത്രങ്ങളെ എനിക്ക് കണ്ടെത്താൻ സാധിച്ചു. അവരുടെ ഭാഷയും വേഷവും സാഹചര്യങ്ങളും ഭാരതീയമായിരുന്നു എന്നതുമാത്രമായിരുന്നു വ്യത്യാസം.

ചോദ്യം: നിങ്ങളുടെ ജീവിതദർശനത്തിന്റെ കാതലെന്താണ്?

ലില്ലിറേ: മനുഷ്യനെ മനുഷ്യനായി കാണുക സാഹചര്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് മനുഷ്യന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ മാറുന്നു. അതിനെക്കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കാൻ ശ്രമിക്കണം. ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചുള്ള എന്റെ കാഴ്ചപ്പാട് ഇതാണ്.

ചോദ്യം: നിങ്ങളുടെ ആദ്യകൃതി വെളിച്ചംകണ്ട സാഹചര്യം അനുസ്മരിക്കാമോ?

1982-ലെ കേന്ദ്രസാഹിത്യ അക്കാദമി അവാർഡ് ലഭിച്ച കൃതിയാണ് ലില്ലിറേയുടെ 'മരീചിക'. മൈമിലി നോവലിസ്റ്റായ ലില്ലിറേയുമായി ഡോ: ആർസു നടത്തിയ സംവാദം.

ലില്ലിറേ: ചെറുപ്പത്തിലേ ഞാൻ ധാരാളം കഥകൾ മനസ്സെടുത്തിരുന്നു. ചിലതൊക്കെ എഴുതി വെക്കുകയും ചെയ്തു. അച്ചടിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത ഇല്ലായിരുന്നു. അത് കുടുംബാംഗങ്ങളെ വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. പല തവണ വായിച്ചുകേൾപ്പിച്ചതുകാരണം ചിലതെല്ലാം ഇപ്പോഴും നല്ല ഓർമ്മയുണ്ട്. അച്ചടിച്ചവന്ന ആദ്യകഥ ഹിന്ദിയിലാണ് എഴുതിയത്. 'അന്തിം അപമാൻ' (അന്ത്യോപമാനം) എന്നായി

ഏറ്റവും വലിയ തടസ്സം. ഒരു കഥ രൂപപ്പെടുത്തിയാൽ നേരാംവണ്ണം എനിക്കു് അത് വേഗം കടലാസ്സിൽ പകർത്താനാവില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാനെഴുതിയ കഥകൾ വളരെ കുറവാണ്. ഹിന്ദിയിലോ മൈമിലിയിലോ പ്രസിദ്ധീകരണാർത്ഥം അയച്ച കഥകളൊന്നും തിരിച്ചുവന്നിട്ടില്ല. എന്റെ കുടുംബം വളരെ ചെറുതാണ്. അതിനനുസരിച്ച ചുമതലകളേ നിർവ്വഹിക്കാനുള്ള. ചോദ്യം: മൈമിലിയിലെ പ്രമുഖ

ചിന്തയുടെ ആവിഷ്കരണ മാർഗ്ഗം കവിതയാണ്-ലില്ലിറേ

ന്ന അതിന്റെ ശീർഷകം. അതൊരു സാധാരണരീതിയിലുള്ള കഥയായിരുന്നു.

ചോദ്യം: ഒരു സ്ത്രീയായതുകൊണ്ട് നിങ്ങൾക്ക് സാഹിത്യരംഗത്തു് എന്തെങ്കിലും പ്രയാസങ്ങൾ അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ? കുടുംബപരമായ ചുമതലകൾ സാഹിത്യസൃഷ്ടിക്കു് തടസ്സം സൃഷ്ടിച്ചിരുന്നുവോ?

ലില്ലിറേ: എന്റെ അലസസ്വഭാവമാണ് എന്റെ സാഹിത്യസൃഷ്ടിയിലെ

സാഹിത്യകാരന്മാർ ഹിന്ദിയിൽ എന്തെല്ലാമാണ്? അവരുടെ പ്രധാന കൃതികൾ എന്തെല്ലാമാണ്?

ലില്ലിറേ: ആധുനിക സാഹിത്യകാരന്മാരിൽ ഏറ്റവും പ്രസിദ്ധൻ നോവലിസ്റ്റായ ശ്രീ. ഹരിമോഹൻസായാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാനകൃതിയായ 'കന്യാദാൻ' താഴ്ന്ന സമൂഹത്തിലുള്ള തെറ്റായ ആചാരങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വ്യംഗ്യകഥയാണ്. അച്ചടിച്ചവനപ്പോഴേക്കു് അത് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. സമൂഹ

നമി അതും വലിയ സ്വാധീനംചെയ്യുന്നതും ചെയ്തു. മറ്റു കഥാകൃത്തുക്കളിൽ ലളിതം, ശൈലേന്ദ്രമോഹൻ, യോഗാനന്ദന്മാർ ശ്രീമതി ഗൗരിമിത്ര എന്നിവർ ഉൾപ്പെടുന്നു.

ചോദ്യം: നിങ്ങൾ ആദ്യമെഴുതിയത് കഥയാണ്ല്ലോ. പിന്നീട് നോവൽരംഗത്തേക്ക് കടന്നുവരാൻ പ്രത്യേക കാരണങ്ങൾ വല്ലതുമുണ്ടോ?

ലില്ലിറേ: വിശേഷിച്ചു കാരണമൊന്നുമില്ല. നോവലും കഥയെന്നതാണ്ല്ലോ. വലിയ കഥയാണെന്ന വ്യത്യാസമേയുള്ളൂ.

ചോദ്യം: രംഗീൻ പർദ്ദ (കളർ കർട്ടൻ) നിങ്ങളുടെ പ്രസിദ്ധ കഥാകൃതിയാണ്ല്ലോ. ഈ കഥ എന്തിനെ ഉപജീവിച്ചുള്ളതാണ്?

ലില്ലിറേ: 'രംഗീൻ പർദ്ദ' ഞാനെഴുതിയ കഥകളിൽ പ്രധാനസ്ഥാനമാണുള്ളത്. ഇതൊരു കാല്പനികകഥയാണ്. അസ്വസ്ഥതയുള്ള ആചരിച്ച പേരുന്ന ഒരു സമൂഹമാണിതിന്റെ പാർശ്വഭൂമി.

ചോദ്യം: 'മരീചിക' നിങ്ങളുടെ ഒരു ബൃഹദ് നോവലാണ്. നോവലിന്റെ ദൈർഘ്യം ഇന്ന് കുറഞ്ഞുവരികയാണ്ല്ലോ. നിങ്ങളുടെ നോവലിന്റെ ക്യാൻവാസ് വലുതായതുകൊണ്ടാണത്?

ലില്ലിറേ: ഹൃദയസ്തംഭനത്തിന്റെ പരകാഷ്ട്യം കാലം. അവിടെനിന്നാണ് ഈ നോവലിന്റെ ആരംഭം. കഥ അസാധാരണമായൊരു രാജ്യത്തു വ്യവസായവല്ലഭരണത്തിന്റെ വളർച്ച ആരംഭിക്കുന്നു. ലോകമഹായുദ്ധം, സ്വാതന്ത്ര്യസമരം ഇവയെല്ലാം ഇതിനിടയ്ക്കുള്ള സംഭവങ്ങളാണ്. ഇവ പല മാറ്റത്തിനും വഴിവെക്കുന്നു. മാറിവരുന്ന പരിതസ്ഥിതികളോടു മനുഷ്യൻ ഏറ്റുദുക്കുന്നു. സാഹചര്യങ്ങളിൽനിന്നും മുതലെടുക്കുന്നു. ഉള്ളത് വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള ആർത്തി നഷ്ടപ്പെടുന്നത് പിടിച്ചെടുക്കാനുള്ള ശ്രമം. ഈവക പ്രശ്നങ്ങളെയെല്ലാം കോർത്തിണക്കുന്ന ഒരു കഥ ആകാൻ കൊണ്ട് വലുതായാൽ അതിൽ വിസ്മയിക്കാറില്ല.

ചോദ്യം: കഥാപാത്രങ്ങളെ നിങ്ങൾ യഥാർത്ഥജീവിതത്തിൽനിന്ന് സ്വീകരിക്കുകയാണോ? അതോ അവർ ഭാവനാ

തയ്യാറാക്കിയത്: ആർസു.

സൃഷ്ടികളോ?

ലില്ലിറേ: എന്റെ എല്ലാ കഥാപാത്രങ്ങളും ഭാവനാസൃഷ്ടികളാണ്. എന്നാൽ കൃത്യമായ പശ്ചാത്തലത്തിൽ യഥാർത്ഥ്യത്തിന്റേയും ഭാവനയുടേയും മിശ്രണമാണുള്ളത്. കലികമായ ആചാരാനുഷ്ഠാനങ്ങൾ, സാമൂഹ്യഘടന, സങ്കല്പങ്ങൾ ഇവയെല്ലാം അതിൽ ലയിച്ചുചേരുന്നു.

ചോദ്യം: ഇന്ന് സിനിമാ-പരസ്യങ്ങൾ, സാഹിത്യം, പോസ്റ്ററുകൾ തുടങ്ങിയ മാധ്യമങ്ങളിലൂടെ സ്ത്രീപും പമാനിക്കപ്പെടുകയും അവമതിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ദൈവത്തുകാരി എന്നീ ലയിൽ ഇതേക്കുറിച്ചുള്ള നിങ്ങളുടെ പരിചിന്തയെന്താണ്?

ലില്ലിറേ: സ്ത്രീപും അവമതിക്കപ്പെടാൻതുടങ്ങിയത് ഇന്നത്തെ മാത്രം പ്രശ്നമല്ല. അനേകവർഷങ്ങളായി നിലനിൽക്കുന്ന ഒന്നാണിത്. പുരുഷന്മാരുടെ കായികശേഷിയെ ആശ്രയിക്കാൻ സ്ത്രീകൾ നിർബന്ധിതരാകുന്നു. പുരുഷന്മാർക്കുവേണ്ടി സ്ത്രീകൾതന്നെ സ്ത്രീകളെ ചൂഷണം ചെയ്യുന്നു. ചൂഷണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്തയെ മനുഷ്യമനസ്സിൽനിന്നും മാറ്റണം. സ്ത്രീയും പുരുഷനും മനുഷ്യരാണ്. അവർ പരസ്പരപൂരകങ്ങളാണ്.

ചോദ്യം: നിങ്ങളുടെ മാതൃഭാഷ മൈഥിലിയാണ്. ഈ ഭാഷയിലെ നൂതന സാഹിത്യപ്രവണതകൾ എന്തെല്ലാമാണ്. ഭാഷാരംഗത്തു സേവനമനുഷ്ഠിക്കുന്ന സംഘടനകൾ എന്തെല്ലാമാണ്. പുതിയ തലമുറയുടെ സാഹിത്യസരണിയെക്കുറിച്ചു പറയൂ?

ലില്ലിറേ: അതെ, എന്റെ മാതൃഭാഷ മൈഥിലിയാണ്. വീട്ടിൽ ഞങ്ങൾ സംസാരിക്കുന്നത് മൈഥിലിയാണ്. എന്നാൽ താമസം അകലെയായതിനാൽ മൈഥിലിസാഹിത്യം വായിക്കാനും വി

ലയിക്കാനും വേണ്ട സന്ദർഭങ്ങൾ ലഭിക്കാറില്ല. എന്റെ കഥകൾതന്നെ മുന്തിമാകുന്നത് ഞാൻ യഥാവസരം അറിയാറില്ല. മിക്ക മാസികകളും എഴുത്തുകാർക്ക് പ്രതിഫലംകൊടുക്കാൻ കെല്പില്ലാത്തവയാണ്. എഴുത്തുകാർ ധാരാളമുണ്ട്. അവരുടെ സൈമിനാറ്റുകളും നടക്കുന്നുണ്ട്. ഇത്തരം സൈമിനാറ്റുകളിൽ എഴുത്തുകാർ അവരുടെ കൃതികൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. എന്നിങ്ങനെയൊക്കെയാണ്. നാട്ടിൽ നിന്നകന്നുകഴിയുന്നതു കാരണം ഇത്തരം ചടങ്ങുകളിൽ പങ്കെടുക്കാൻ കഴിയാറില്ല. മൈഥിലിക്കാർ (മൈഥിൽ) ദർശനശാസ്ത്രത്തിലാണ് കൂടുതൽ പ്രതിപത്തികാട്ടുന്നത്. അതുകഴിഞ്ഞാലുള്ള രംഗം തക്കവും ന്യായവുമാണ്. ചിന്തയുടെ ആവിഷ്കാരത്തിനുള്ള പ്രധാനമാർഗ്ഗം കവിതയാണ്. പുതിയ തലമുറയും ഗദ്യത്തേക്കാൾ കൂടുതൽ എഴുതുന്നത് പദ്യമാണ്. സാമ്പത്തികശേഷി കുറവായതിനാൽ അവയെല്ലാം പുസ്തകരൂപത്തിൽ വരാറില്ല. എന്നാൽ സൈമിനാറ്റുകൾ നടക്കുന്നത് കാരണം ജനങ്ങൾ കൃതികൾ കേൾക്കുകയും അതേക്കുറിച്ച് ചർച്ചനടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. പത്തു മൈഥിലികൾ ഒത്തുചേർന്നാൽ അവിടെ വിദ്യാപതി ജയന്തി ആഘോഷിക്കുകയെന്നതും. 'ചേതനാസമിതി', 'ചേതനാസംഘ', 'മൈഥിൽസംഘ' എന്നീ സംഘടനകളാണ് സൈമിനാറ്റുകൾ നടത്തുന്നത്. കവിത, നാടകം, കഥ, ലേഖനം ഇവയെല്ലാം സൈമിനാറ്റുകളിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു. 'മിഥിലാമിഹിർ' 'മൈഥിലി അക്കാദമി' ഇവയാണ് പ്രധാന മാസികകൾ. ഇവ പ്രതിഫലം നൽകുന്നവയുമാണ്. വേറെയും കുറെ ആനുകാലിക പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുണ്ട്. എല്ലാറ്റിനേയുംകുറിച്ച് ഞാനോർക്കുന്നില്ല. 'കഥാദീശ', 'ചിതുകോർ', 'ആരംഭ' എന്നിവ ഞാൻ സ്ഥിരമായി വാങ്ങിക്കുന്നുണ്ട്. എല്ലാം മാസികകളാണ്. ചിലപ്പോൾ മൂന്നോലു മാസങ്ങളിലേക്കൊരിക്കലുമില്ലാത്ത ലക്കങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കാറുണ്ട്. 'മിഥിലാമിഹിറി'ന്റെ അച്ചടി നിലവാരം പുലർത്തുന്നില്ല. മറ്റു മാസികകളെല്ലാം മെച്ചപ്പെട്ടവയാണ്.

ചോദ്യം: എഴുത്തുകാരന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ചുതാണഭിപ്രായം? (ശേഷം 46 -ൽ)

N B S NEWS

പുനർജനി

എം. ഗോപിനാഥൻനായർ
ആധുനിക നാടകസങ്കേതത്തിന്റെ സാധ്യതകൾ സന്നിവേശിപ്പിച്ചു, പ്രതിരൂപാത്മകസ്വഭാവമുള്ള നാടകം.
വില: 6-00

ദേവി

മാധവ്

ആർക്കോവേണ്ടി സ്വയം ബലിയർപ്പിക്കാനൊരുങ്ങുന്ന ആധുനികമനുഷ്യന്റെ കൊടിയ ദുരന്തമാണ് ഈ നാടകത്തിലൂടെ അവതരിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്.
വില: 5-00

യയാതി (നോവൽ)
രണ്ടാം പതിപ്പ് വില: 40-00
—വി. എസ്. ഖണ്ഡേക്കർ.

അടിമകൾക്കു സംഘഗാനം (കവിത)
രണ്ടാം പതിപ്പ് വില: 7-00
—എറുമനാൻ സോമദാസൻ.

കമ്പസാരം (നാടകം)
നാലാം പതിപ്പ് വില: 7-50
—പി വി. കുര്യാക്കോസ്.

ഡൈനാമൈറ്റ് (നാടകം)
രണ്ടാം പതിപ്പ് വില: 8-50
—എൻ. എൻ. പിള്ള.

കവിത (കവിതകൾ)
നാലാം പതിപ്പ് വില: 5-50
—ജി. കുമാരപിള്ള.

ഉപ്പ് (കവിതകൾ)
മൂന്നാം പതിപ്പ് വില: 8-00
—ഒ. എൻ. വി. കുറുപ്പ്.

നാഷണൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം - 686001.

21/83-84

ശരി ചിന്തചിന്തപ്പെട്ട സാഹസികത

ഓ കഴപ്പമില്ല, അലോഷ്യസ് ചിരിച്ചു. ബ്രെസ്കി കിടന്നത് എന്റെ കാലിലാ. അതു സ്ഥാപിക്കാനെന്നോണം അയാൾ ബ്രെസ്കിയിൽ കാലമർത്തി. ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും തെല്ലറക്കെ ചിരിച്ചു. ഗ്രിഗറി ചിരിയ്ക്കുന്നതിനിടയിൽ താൻ കൊള്ളാം, കേട്ടോ എന്നു പറഞ്ഞു.

ജീപ്പ് പിടന്നതും ഇളകി. ഗ്രിഗറിയോ ഐവാനോ എന്നറിഞ്ഞില്ല. ആരോ ചുളം വിളിയ്ക്കുന്നത് ഇസ്ട്രോമേക്കേട്ടു. വളരെ അവിശ്വസ്യമായി റോസ്തോമിയും. അവൾ വീണ്ടും ഉറങ്ങാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു.

ഒരു പുകയ്ക്കുന്നതെപ്പോഴാൽ സിസ്റ്ററിനു പ്രയാസമാകുമോ, ഗ്രിഗറി ചോദിച്ചു.

സിഗരറ്റ് പുക തന്നെപ്പോലൊരാൾക്ക്. ഒരു കന്യാസ്ത്രീയ്ക്ക്, എങ്ങനെ ഇഷ്ടപ്പെടാനാവുമെന്ന് അത്ഭുതപ്പെട്ടുകൊണ്ട് ഇസ്ട്രോമേ, സാരമില്ല എന്നു പറഞ്ഞു.

ഗ്രിഗറി അടുത്തനിമിഷം സിഗരറ്റിനു തീപിടിപ്പിച്ചു. കത്തിയൊട്ടുണ്ടുവോളം തീപ്പെടിക്കൂമ്പ് ഉയർത്തിപ്പിടിച്ച് അതിനെ ഉറുതോക്കി. ഇടയ്ക്ക് ഒരു തവണ, ഒരു തവണമാത്രം, തന്റെ മുമ്പിലിരിക്കുന്ന സിസ്റ്ററിനെയും.

ഐവാൻ ഹാർമോണിക്കു ചുണ്ടോട്ടു ചേർത്ത് ഏതോ ട്യൂണിനു ശ്രമം തുടങ്ങി. വളരെ അവിശ്വസ്യമായി റോസ്തോമി അതുകേട്ടു. അവൾ ഉറങ്ങിയിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് എന്താണു താൻ കേൾക്കുന്നതെന്ന് കണിശമായും അറിഞ്ഞില്ല. കാതുകളെ മുടിയിന്ന ഏറെ മിനുസമായ മുടിയിഴകളിലൂടെ, പക്ഷേ ഹാർമോണിക്കയുടെ ശബ്ദം അവളിലേയ്ക്കു കടന്നു ചെല്ലുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഐവാൻ ഹാർമോണിക്കു ചുണ്ടോട്ടുചേർത്തു തനിക്കറിയാവുന്ന ഒരു ട്യൂണിനു ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

അതെ, ആ ക്രിസ്ത്യസ് കരോൾതന്നെ. നിശ്ശബ്ദരാത്രി... വിശുദ്ധരാത്രി... മഞ്ഞു പെയ്ത മലഞ്ചെരുവിലൂടെ അതു പാടിപ്പോയത് തെറ്റാതെ കട്ടികൾ നടന്നു. അവരിൽ ഐവാൻമുണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. ഇരുട്ടിലും മഞ്ഞിലും നിന്ന ദേവാലയത്തിനകത്തു മാലാഖമാർ ചിറകടിച്ചിട്ടുണ്ടാവാം... ശ്ശ്... ആറാണ്ടു കൾക്കുമുന്നെത്തും. റോസ്തോമിയുടെ ആൻസോർഫ് ഗ്രാമം. തന്റെ കൊച്ചുപള്ളിയിലെ ഓർഗൻ കേട്ടവനെന്നു കാരണം ക്രിസ്ത്യസ് കരോൾ സർവീസ് നടത്തുന്നതിനെക്കുറിച്ച് വേദിക്കുകയായിരുന്നു ഹാർമോണിക്കു ചേർത്തു.

ഡിസംബർ ഇരുപത്തിമൂന്നിനു സന്ധ്യയ്ക്ക് അദ്ദേഹം തന്റെ വീട്ടിലേയ്ക്കു മടങ്ങുവോൾ കുന്നിനകത്തുനിന്നു താഴെയുള്ള ഗ്രാമത്തിലേയ്ക്കു കണ്ണോടിച്ചു. എങ്ങും മുടർമഞ്ഞു. അങ്ങിങ്ങായി ഏതാനും ഇടയക്കുടികളിൽനിന്നു തെറിച്ചുവീഴുന്ന വെളിച്ചം മഞ്ഞിൽ അവിശ്വസ്യമായി കാണാം. യേശുക്രിസ്തു ജനിച്ച രാത്രിയിൽ മഞ്ഞിൽകളിച്ച ബെത്ലഹേം ഗ്രാമവും ഇതുപോലെ ആയിരുന്നില്ലേ, അദ്ദേഹം ഓർത്തു. പറഞ്ഞറിയിക്കാനാവാത്ത ഒരു അനുഭൂതി ഉൾക്കൊണ്ട അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ വാക്കുകൾ ഉയർന്നുവന്നു. നിശ്ശബ്ദരാത്രി... വിശുദ്ധരാത്രി... ഏതോ ഇടവക പുരോഹിതനിൽനിന്ന്, കന്യാസ്ത്രീകളിൽനിന്ന്, അല്ലെങ്കിൽ ശൈശവത്തിൽനിന്ന്, കട്ടികൾക്ക് ഈ കഥ കേൾക്കാം. ഐവാൻ ഗ്രിഗറിയും കേട്ടിരിക്കാം. മദർ പ്രൊവിൻഷ്യലിൽനിന്നോ. സിസ്റ്റർ ഇസ്ട്രോമേയിൽനിന്നോ റോസ്തോമി കേട്ടിരിക്കാം. ഇസ്ട്രോമേ അവളോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടാവാം. അലോഷ്യസ് പെപ്പിനും മറന്നുപോയ കഥകളിലൊന്ന് ഇതുമാവാം. നിശ്ശബ്ദരാത്രി... വിശുദ്ധരാത്രി... ഐവാന്റെ ഹാർമോണിക്കു ശബ്ദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ക്രിസ്തുമസ് കരോൾ. ഗ്രിഗറി അപ്രതീക്ഷിതമായി ഐവാന്റെ മുഖത്തടിച്ചു. ഹ. ഐവാൻ പിന്നോക്കം മലച്ചുപോയി. പിന്നോക്കം മറിയുന്നതിനിടയിൽ അറിയാതെ റോസ്തോമിയുടെ കാലുകളിലും യുനിഫോമിലും ചവിട്ടി. ഹാർമോണിക്കു പിടിവിട്ട് വീണു. റോസ്തോമി പകച്ചുണർന്നു. ഐവാൻ പെട്ടെന്നു നിവർന്ന് ഗ്രിഗറിയെ ആഞ്ഞുതള്ളി. അവൻ എങ്ങോ ചെന്നിടിച്ചു. സിസ്റ്റർ ഇസ്ട്രോമേയുടെ ഉടുപ്പിലേയ്ക്കു അവന്റെ കാലുകൾ ഉയർന്നു. പിന്നെ അവനും ഐവാനും പരസ്പരം ഞെരുക്കാൻ തുടങ്ങി. അലോഷ്യസ് ബ്രെയ്ക്കു ചവിട്ടി ലൈറ്റ് തെളിച്ചു. എന്താണെന്നു ചോദിച്ചു.

ഒരുമിട്ടു, ഐവാൻ തന്റെ മുഖം തടവി സിഗറിലേയ്ക്കു നിങ്ങളിരിക്കുകയോണ്ട് പറഞ്ഞു. സിസ്റ്റർ ഇസ്ട്രോമേ ഗ്രിഗറിയോടു അതെന്നായിരുന്നുവെന്നു തിരിച്ചറിഞ്ഞു. അവന്റെ കരോൾ കേട്ടപ്പോൾ എനി.

യ്ക്കു എന്തൊക്കെയോ ഓർമ്മവന്നു. ഗ്രിഗറി പറഞ്ഞു: കരോൾ, ക്രിസ്തസ്, ഇടവക, പ്രാർത്ഥന, അങ്ങനെ പലതും. ഗ്രിഗറി പിറകോട്ടു ചാഞ്ഞിരുന്നു കണ്ണടച്ചു:

ഐവാൻ താഴെവീണ തന്റെ ഹാർമോണിക്ക കുന്നിത്തെടുത്തു.

അവനിങ്ങനെയാണ് ചിലപ്പോൾ, ഐവാൻ ഇസ്രോരയുടെ മുഖത്തുനോക്കാതെ പക്ഷേ അവരെ യുദ്ധശീശ്യ പഠിപ്പിച്ചു.

ഇതിനാണ് നിങ്ങളെ വണ്ടിയിൽ വിളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്, ഇറങ്ങിക്കോ വേഗം, അലോഷ്യസ് പറഞ്ഞു.

ഐവാൻ അലോഷ്യസ്സിനെയും പെപ്പിനെയും നോക്കി. ഒട്ടും മയമില്ല അവരുടെ കണ്ണുകളിൽ. ഐവാൻ സിസ്റ്റർ ഇസദോരയെയും റോസ്മേരിയെയും നോക്കി. അവരൊക്കെ അമ്പരന്നുപോലുണ്ട്. ഗ്രിഗറി കണ്ണടച്ചിരിക്കുകയാണ്.

ഐവാൻ എഴുന്നേൽക്കാൻ തുനിഞ്ഞു. വേണ്ട, ഇസദോര പറഞ്ഞു, സാരമില്ല.

ഐവാൻ തിരിഞ്ഞ് അലോഷ്യസ്സിനെ നോക്കി. അയാൾ അരിശം മാറിയ വെയ്ക്കാതെ അവനെ നോക്കിയശേഷം അതിവേഗം ലൈറ്റ് കെട്ടുതീർത്ത് ജീപ്പ് മുന്നോട്ടു ചലിപ്പിച്ചു. ഐവാൻ സ്വസ്ഥനായിത്തീർന്നു.

എഴു

ഗ്രിഗറി ഓടുകയായിരുന്നു. പട്ടികളുടെ ഈർപ്പം കലർന്ന കറുത്ത തീവെളിച്ചം; ആർപ്പ്. ഇടയ്ക്കിടെ തിമിഞ്ഞുനോക്കിക്കൊണ്ട് ഗ്രിഗറി ഓടി. ഇടതുവശത്തേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞ് അവനൊരു വീടിനു മുന്നിലെത്തി. അതൊരു വേശ്യയുടെ വീടായിരുന്നു. പക്ഷേ, വാതിലുകൾ അടഞ്ഞുകിടന്നു. അതു വേശ്യകൾപോലും വാതിലുകളടച്ച രാത്രിയായിരുന്നു.

വയ്യ. ഗ്രിഗറി സ്വയം പറഞ്ഞു: അവരെ പിടിച്ചോട്ടെ. ഗ്രിഗറി നിലത്തു ചടഞ്ഞിരുന്നു മുഖം തുടച്ചു. പിന്നിൽ അടഞ്ഞ വാതിൽ. അതെത്രയോ പഴക്കമുള്ളതാണ്.

പിടിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ അവർ നിങ്ങളുടെ ഇടക്കും, ഗ്രിഗറി തന്നോടുതന്നെ സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു: ഓ. ഇടിക്കൊള്ളാം. വസ്ത്രങ്ങളൊക്കെ ഉരിഞ്ഞൊഴിച്ചു. കഴുപ്പുമില്ല. നിലത്തിട്ടു വലിച്ചിഴക്കും. ഉരച്ചു ചൊട്ടയടിക്കുകയും ഷബ്ബനാക്കുകയും ചെയ്യും. ഉവ്വ്. അല്ലെങ്കിൽ ഒരു തടിച്ച പന്നിയെ നിനക്കു കെട്ടിച്ചുതരും. പന്നിയെയോ. അതെ. സാരമില്ല.

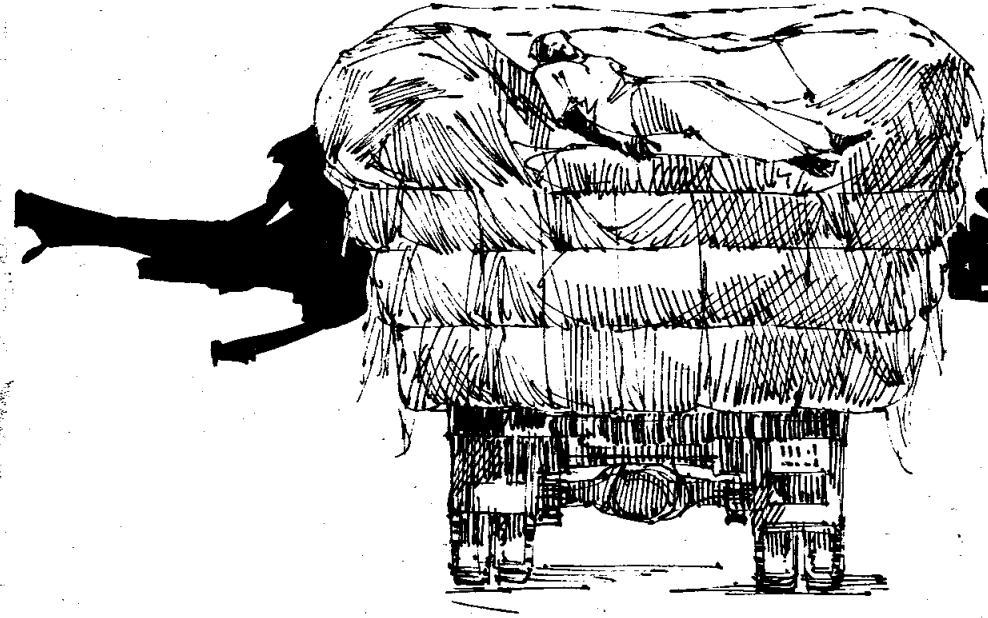
ഗ്രിഗറി എഴുന്നേറ്റു. അവൻ തെല്ലകലെ ഒരു പന്നിത്തൊഴുത്തു കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. അതിനകത്തുനിന്ന് സ്ഥൂലശരീരമുള്ള ഒരു പന്നി അവന്റെ നേർക്കു നോക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവൻ പരിഭ്രമിച്ചു തിരിഞ്ഞുനോക്കി. അടഞ്ഞ വാതിൽ. അതെത്രയോ പഴക്കമുള്ളതാണ്. ഗ്രിഗറി വാതിൽ ലക്ഷ്യമാക്കി നടന്നു. ഉടുപ്പിന്റെ പോക്കറ്റിൽനിന്ന് ഒരു കഷണം ചോക്കെടുത്ത് വാതിൽപലകയിൽ ഇപ്രകാരം കുറിച്ചിട്ടു: കൊലചെയ്യരുത്, വ്യഭിചാരം ചെയ്യരുത്, മോഷ്ടിക്കരുത്—ദൈവം.

പിന്നീട് ഗ്രിഗറി നടന്ന് ആട്ടുകൾ മേയുന്ന ഒരു കുന്നിൻചുരുങ്ങിയെത്തി. വെയിൽ തീക്ഷ്ണമായിരുന്നു. ഗ്രിഗറി യെക്കണ്ണ് ആട്ടുകളെ നോക്കുന്ന കട്ടി സംശയാലുവായി. ഗ്രിഗറിയും അവനും തെല്ലകലത്തിൽനിന്ന് പരസ്പരം നോക്കി. ഗ്രിഗറി അനന്തയത്തിൽ; അവനോ സംശയിച്ചു. ഗ്രിഗറി സൗമ്യമായി ചിരിച്ചുകൊണ്ട് നടന്നടുത്തപ്പോൾ അവൻ ആട്ടുകളെ വിട്ട് ഓടിക്കളഞ്ഞു. അവൻ മലഞ്ചെരുവിലൂടെ തന്റെ വീട്ടിലേയ്ക്ക് ഓടിപ്പോകുന്നത് ഗ്രിഗറി വിഷണ്ണനായി നോക്കിനിന്നു. ആട്ടുകൾ കരഞ്ഞു. ഗ്രിഗറി ഒരു തളയടിയെ ബലമായി പിടിച്ചുനിർത്തി, അതിന്റെ മുലപ്പാലിനു മുഖംനീട്ടി. ആട് വെപ്രാളപ്പെട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിന്റെ അകിടിന്റെ ചുരം ഗ്രിഗറിയുടെയുള്ളിലേയ്ക്ക് അണുറങ്ങി. അകിടിലേയ്ക്കു നോക്കിയപ്പോൾ അവന്റെ ചുണ്ടുകൾ വിറയ്ക്കാൻതുടങ്ങി. ചെറിയൊരു കഞ്ഞിനെപ്പോലെ അവൻ അതോടടുത്തു. ഒരു മുലത്തെട്ട് അവന്റെ ചുണ്ടുകൾക്കിടയിലായി.

അവന്റെ കണ്ണു നിറഞ്ഞു. അവനെ കാൾ പ്രായമുള്ള ലാവണ്യം തൊട്ടുതിങ്ങാത്ത ഒരു സ്ത്രീ നഗ്നയായി അവനോടു ചേ

ർന്നുകിടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവൾ അവനെ വിവസ്ത്രനാക്കുകയായിരുന്നു. നിസ്സംഗമായി അതിനു വഴങ്ങിക്കൊണ്ട് അവൻ ശയിച്ചു. പഴുകിയ തകരമേൽക്കുകയായിരുന്നു മുറിയ്ക്കു. വൃത്തികേടുകൾക്കിടയിലൂടെ ഒരു പുച്ചു കരഞ്ഞുനടന്നു. അയലിൽ മുഷിഞ്ഞ അടിവസ്ത്രങ്ങളും മാറ്റം. ചുവരിൽ ഈശോശിഹായുടെ ദീനമുഖം. ഈശോ അവനെ നോക്കുകയായിരുന്നു. പുച്ചു കരഞ്ഞുകന്നു.

അവസാനിക്കുന്നിടത്തുനിന്നാൽ മൂരെ പള്ളിയുടെ നെറുക കാണാം. അതിനുമുന്നിലത്രയും മരങ്ങളാണ്. മരങ്ങൾക്കിടയിലൂടെ ഒരു വിവാഹഘോഷയാത്ര കടന്നുവന്നു. പച്ചയും വെളുപ്പും നോക്കി ഗ്രിഗറി നിന്നു. വെളുത്ത വസ്ത്രങ്ങളണിഞ്ഞ ആൾക്കൂട്ടം വലതുവശത്തേയ്ക്കു മാറി അകന്നപ്പോൾ മരങ്ങളുടെ പച്ചമാത്രം ബാക്കിയായി. മരങ്ങളുടെ പച്ചയ്ക്കപ്പുറത്തു് ദേവാലയം. ഗ്രിഗറി നോക്കിനി

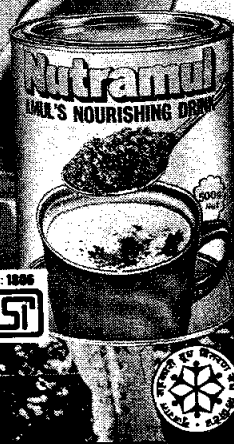

അടിയുടുപ്പുകൾ തൂങ്ങിക്കിടന്നു. പഴയ തകരമേൽക്കൂർ ആകാശത്തെ മാർച്ചുനിന്നു. അവർ വികൃതമായി ചിരിച്ചുകൊണ്ട് ഗ്രിഗറിയെ ചുംബിച്ചു.

ഗ്രിഗറി ഇടുങ്ങിയ ഒരു തെരുവിലൂടെ നടന്നുപോയി. അതു പാടെ വികൃതമായിരുന്നു. അങ്ങിങ്ങു പന്നികളെമാത്രം കാണാമായിരുന്നു. ഗ്രിഗറി നടന്നു. ഒരു

തെരുവിൽ മേഞ്ഞുനടന്നിരുന്ന പന്നികൾ അവന്റെ ചുറ്റും നിന്നു. അവൻ യോപൂർവ്വം അവയിലൊന്നിനെ വാരിയെടുത്തു. അവൻ അതിനെ നെഞ്ചോടമർത്തിനടന്നപ്പോൾ മാറുള്ളവ പിന്തുടർന്നു.

സുഭദ്രയ്ക്ക് സമ്പന്നമായ അരുത് പാൽ, മികച്ച മാർച്ച്. ആരോഗ്യപരമായ കഞ്ഞിയും വിറ്റാമിനുകൾ, ചുറ്റുമുറക്കുന്ന മലപ്പുറംകൾ, ആത്മാവു വലഞ്ഞു, കൊതിയുറന്ന ചോക്ക് 'ഫെറോ'... ഇവയെല്ലാംകൂടി നിങ്ങൾ കൊടുക്കുന്ന വിവരങ്ങൾ? ബോൾബിൻ, ബ്ലസ്, മാർച്ച്മാവ് ഇവയെങ്കിലും വളരെ കറുപ്പ്. ഷാഹ്, ഷാർക്ക, സുഭദ്രയിൻ ആത്മ മൈഥിലി 'ഫെറോ'യെക്കുറിച്ചും. ഒരു സുഭദ്രയ്ക്ക് വിരമനാസ്.

ആനുകൂല്യം : മുഖനുകൂല്യത്തെ സംഭരിക്കു ബുക്ക്
To: Nutramul, P.O. Box 10148, Bombay 400 001. v
പ്രിയ നൂട്ടൻ
ധാരാസിനിന്റെ "കേഹന" ഇൻക്വിസ്"
സംഭരിക്കു. ആൻഡ് "ഹിറോസാമി" എന്ന പേരുകൾ
ദേവദാസി അയച്ചതുക. 1.50 രൂപയുടെ സ്റ്റാമ്പുകളും
നൂട്ടൻ 500 പ്രാ. ടിനിസിന്റെ കയ്യിൽ കൈമാറ്റം
അടക്കം ചെയ്യപ്പെട്ടു. ഈ ആനുകൂല്യം സ്റ്റാക്കത്തിന്
നന്മയെക്കുറിച്ചുള്ളതാണ് എന്നറിയിക്കുന്നു.

കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് മിൽക്ക്
മാർക്കറ്റിംഗ് ഫെഡറേഷൻ
പ്രിമിറ്റഡ് ആനഡ് 38800

2052

ദുരന്തനാമിഷംതന്നെ ഉണ്ടാണെന്നു കേൾക്കുന്ന മട്ടിൽ ഇന്ദ്രവൽത്തേക്കും തലയിറക്കുവാൻ തക്കവരതന്നെ ശബാദത്തിൽ എപ്പോഴും ഇങ്ങനെ കേൾക്കുന്നതായിരുന്നു. ഞാൻ ജനിക്കുന്നതിനു വളരെ വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പുതന്നെ എന്റെ അച്ഛൻ മരിച്ചിരുന്നു. അമ്മച്ചി അങ്ങനെ ഒരിക്കലും കണ്ടിട്ടില്ല. പിന്നെ? ഞാൻ ചോദിച്ചു. അപ്പോൾ അമ്മച്ചി പറഞ്ഞു, ഒന്നു മിണ്ടാതിരിക്കുക.

ഞാനെന്നും ഒറ്റയ്ക്കായിരുന്നു. ഐച്ഛികം പറഞ്ഞു. അവൻ വസ്ത്രങ്ങൾ അഴിച്ചുമാറി ജലപ്പരപ്പിലേക്കു നടന്നു. അവൻ നടന്നുകഴിഞ്ഞ് ഗ്രിഗറി നോക്കിയിരുന്നു.

ബാണന്റെ കൂട്ടിക്കാലത്തെ ചെറുക്കുന്നു,
ചെറുവാൻ പറഞ്ഞു. ഗ്രീനറി അമ്പന്റെ

കണ്ണാടിയിൽ തെരേസ തന്റെ മുഖംനോക്കി. കണ്ണുനീർ ഇറുകെ ചിമ്മി ഒട്ടുന്നതും നിന്നു. അവ നിറഞ്ഞൊഴുകി. വാതിലടയ്ക്കു, തെരേസ തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ പറഞ്ഞു.

എനിക്ക്യോണം അറിഞ്ഞുകൂടാതിരുന്നു. പക്ഷേ തെരേസ പറഞ്ഞതല്ലേ, ഞാൻ വാതിലടച്ചു. അവൾ കരയുന്നുണ്ടായിരുന്നു, ഐവാൻ പറഞ്ഞു.

തെരേസ അതോട്ടിനിന്നും തന്റെ വെള്ള ജാക്കറ്റ് ഉടലിൽനിന്നും നീക്കി. അപ്പോൾ അവളുടെ അതിലോലമായ പെററിക്കോട്ടു വെളിവാതി. കണ്ണാടിയിലൂടെ പാറകിലോട്ടു നോക്കി. കണ്ണുകളിൽ കണ്ണുനീരും കലക്കുവുമായിനിന്നു. ഞെ ചിരിച്ചശേഷം അവർ തന്റെ ധാരാളം ഞൊറികളുള്ള പാവട ചടേഴിച്ച് തറയിലേയ്ക്കു വിഴ്ത്തി. പിന്നെ അവർ അവിടെനിന്നും തന്റെ പെററിക്കോട്ടു വേങ്ങെന്നുവെച്ചു. അവർ അവിടെ വയ്ക്കുവാനൊരു നിമിഷം.

ഐവാൻ പറഞ്ഞു: തെരേസയുടെ വസ്ത്രമില്ലാത്തുള്ള ശരീരമായിരുന്നു എന്റെ മുന്നിൽ. അവർ എന്നെന്നോക്കി പ്രസന്നത ഭാവിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. പക്ഷേ അവർ കരയുകയായിരുന്നു.

തെരേസ കരയുകയായിരുന്നു. ഇതുകവിളിലൂടെയും ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്ന കണ്ണുനീരും തുടയ്ക്കാതെത്തന്നെ അവർ ചിരിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. ഐവാൻ, ഇന്നെ നീക്ക പതിമൂന്നു വയസ്സായി, അവർ പറഞ്ഞു.

തെരേസയ്ക്കു പതിമൂന്നു വയസ്സായിരുന്നു, ഐവാൻ പറഞ്ഞു: അന്നതൊട്ടു തെരേസയെ വിററുതുടങ്ങാമെന്നും അവളുടെ അമ്മച്ചി അവർ ജീനിച്ചദിവസം തന്നെ തീരുമാനിച്ചിരുന്നു. അവർക്കു പതിമൂന്നു വയസ്സായെന്നറിയിച്ചുകൊണ്ടു അവളുടെ അമ്മച്ചി നഗരം ചുറ്റുകയായിരുന്നു. പള്ളികളിലൊക്കെ അവളുടെ അമ്മച്ചി മെഴുകുതിരി നേർന്നിരുന്നു. രാത്രിയാകുമ്പോൾ അവർക്കായി ആളു വരുകയും അമ്മച്ചി പറഞ്ഞിരുന്നു.

ഐവാനെന്ന്, എന്റെ ഐവാനെന്ന്, തെരേസ നിലവിളിച്ചു.

ഐവാൻ പറഞ്ഞു: നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടു അവർ എന്റെ നെഞ്ചിലേയ്ക്കുവീണു. എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് എന്നിക്കറിയില്ലായിരുന്നു. അവളോ

ടൊപ്പം ഞാനും കരഞ്ഞു.

തറയിൽ വീണുകിടന്നു പരസ്പരം കേട്ടുനോക്കും അവർ കരയുകയായിരുന്നു. കരച്ചിലും തേങ്ങലും മുറിയീലാകെ നിറഞ്ഞു. ഇരുവരും നഗ്നരായിരുന്നു.

എത്രനേരം അങ്ങനെ കഴിഞ്ഞുവെന്നറിയില്ല. ഐവാൻ പറഞ്ഞു. വീയർപ്പം കരച്ചിലുമുള്ള അവളുടെ മുഖത്തുനിന്നും മുടിയിഴകൾ നീക്കിക്കൊണ്ടു എവിടെയ്ക്കെങ്കിലും ഓടിപ്പോകാമെന്നും ഞാൻ പറഞ്ഞു. അതൊരിക്കൽകൂടി പറയൂ, എന്റെ കണ്ണുകളിലേയ്ക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടു അവൾ നിലവിളിക്കുംപോലെ പറഞ്ഞു. നമുക്കു എവിടെക്കെങ്കിലും ഓടിപ്പോകാം. അവർ സന്നിപിടിച്ചപ്പോലെ വിറച്ചുകൊണ്ടു എന്നെ തെരുതെരെ ഉമ്മവെച്ചു. അവളുടെ അമ്മച്ചി കയറി വന്നത് അപ്പോഴാണ്.

ഗ്രിഗറി തെല്ലറക്കെ ചിരിച്ചു. കൊള്ളാം, താനാണു ഇടി കുറെ കൊണ്ടു കാണും.

ഉപ്പ്. ഐവാനും ചിരിച്ചു. അതിനൊരു കണക്കുമില്ല. തള്ള എന്നെ ഇടിക്കുകയും തൊഴിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീടു തെരുവിലേയ്ക്കു വലിച്ചിഴച്ചു. ഉടുപ്പൊന്നുമില്ലായിരുന്നു എന്നിക്ക്. തെരുവിൽ ഒരുപാടു ആളുകൂടി. ഞാനാരുടെയും മുഖത്തു നോക്കിയില്ല. ആളുകളെ നെ നിന്ദിക്കുകയും പരിഹസിക്കുകയും ചെയ്തു. ഞാൻ മിണ്ടാതിരുന്നു. അവരെന്റെ മുഖത്തു തുപ്പുകയും കൈച്ചുരുട്ടി കുത്തുകയും അടിക്കുകയും ചെയ്തു. ആളുകൾ എന്തൊക്കെയോ പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇവൻ തെരേസയെ രക്ഷിക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു. കേട്ടോ, ഇവനവളെ രക്ഷിക്കുമെന്നും. ഹാ ഹ.

ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും ചിരിച്ചു. അവർ ഒരു സൈക്കിളിൽ മുന്നിലും പിറകിലുമായിരുന്നു പോവുകയായിരുന്നു. വഴിയരികിലൊരു കൽക്കുരിയ്ക്കു കണ്ടപ്പോൾ ഐവാൻ ഗ്രിഗറിയെ പിടിച്ച് പതുക്കെയെന്നുപറഞ്ഞു സൈക്കിളിൽനിന്നു ചാടിയിറങ്ങി. ഗ്രിഗറി സൈക്കിൾ നിൽപ്പി പാറകിലോട്ടു നോക്കുമ്പോൾ ഐവാൻ കൽക്കുരിയിലേയ്ക്കു മുരുകുകയും ചെയ്തു. ഗ്രിഗറി കാത്തുനിന്നു. ദൂരെനിന്നു വൃദ്ധനായൊരു കന്യാസ്ത്രീ കൈകൾ നീട്ടി ഹേയ്, ഹേയ് എന്നു ചെയിട്ടുകൊണ്ടു ഐവാന്റെനേർക്കോടി. അ

വർ വളരെമടുത്തൊത്തീയപ്പോൾ അവൻ ജീൻസിന്റെ സിപ്പ് വലിച്ചുകയറി, ഗ്രിഗറി ചവിട്ടിനീക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന സൈക്കിളിലേയ്ക്കു ചാടിക്കയറി. ഉറക്കെ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു ഗ്രിഗറിയെ ചുറ്റിപ്പിടിച്ചു. കരിശിനുമുന്നിൽനിന്നു ശാപവാക്കുകൾ ഉരുവിട്ടു കന്യാസ്ത്രീയെ നോക്കി നാവുനീട്ടിക്കാണിച്ചു. സൈക്കിൾ പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു, എന്തിനെന്നിന്റേ കോൺവെൻറ യൂനിഫോമിലുള്ള ഒരു പറ്റം പെൺകുട്ടികൾ പുസ്തകങ്ങൾ മാറ്റോട്ടുചേർത്തു നടന്നുവരുന്നതു കണ്ടിട്ടും ഗ്രിഗറി വേഗം കുറച്ചില്ല. സൈക്കിൾ അതിവേഗത്തിൽ നേരെ നീങ്ങിയെന്നു കണ്ടു അവരുന്ന ശബ്ദങ്ങളോടെ പെൺകുട്ടികൾ ഇരുവരേയും ഓടി. ഞനരണ്ടുപേരുടെ പുസ്തകങ്ങൾ റോഡിൽ ചിതറി. ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും ഉച്ചത്തിൽ ചിരിച്ചു. ഗ്രിഗറി അവർക്കിടയിലൂടെ വളച്ചു തിരിച്ചു സൈക്കിൾ നീക്കി. ഐവാൻ കാലത്തിച്ചു ഒരു പെൺകുട്ടിയുടെ നില ഫോക്കു മുകളിൽ

ലേയ്ക്കുയർത്തി. എല്ലാ പെൺകുട്ടികളും പകച്ചു വിളറിനിന്നു നിലവിളിച്ചു. ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും ചിരിച്ചു. ഗ്രിഗറി അവർക്കൊരു ചുംബനം എറിഞ്ഞുകൊടുത്തു. അവരെ പിറകിലാക്കി. സൈക്കിൾ മുന്നോട്ടുപോയി. അസാധ്യമായൊരു പാത. മോട്ടോർസൈക്കിൾ സ്റ്റാർട്ടാക്കാൻ പണിപ്പെടുന്ന, പ്രകടമായും വിദേശീയനായ ഒരു പുരോഹിതന്റെ യടുത്തായി ഗ്രിഗറി സൈക്കിൾ നിൽപ്പി. ഫാദർ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു വീണ്ടും തന്റെ വിഫലശ്രമത്തിൽ മുഴുകി. ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും അടുത്തുചെന്നു നോക്കി. ഫാദർ തന്റെ ശ്രമം ഉപേക്ഷിച്ച് നിസ്സഹായമായി കൈമലർത്തി മാറിനിന്നപ്പോൾ ഐവാൻ അതേറ്റൊടുത്തു. ഇവനെ ഞാൻ സുഖപ്പെടുത്താം എന്നു പറഞ്ഞു. അല്ലസമയം കഴിഞ്ഞതേ ഉള്ളൂ. അപ്രകാരംതന്നെ സംഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. ഫാദർ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടുനിൽക്കെ ഐവാൻ ബൈക്കിൽ കയറിയിരുന്നു. ഫാദറിനോടു സൗഹൃദത്തോടെ ചിരിച്ചശേഷം

പെട്ടെന്ന് ബൈക്ക് മുന്നോട്ടുനീക്കി. ഗ്രിഗറി ഓടിച്ചെന്ന് അതിന്റെ പിറകിൽ കയറി. അവർ പോവുകയാണ് നു കണ്ട ഹാർദ്ദ് ചെയ്യേണ്ടതും കൈവീശുകയും ചെയ്തു. ഗ്രിഗറി പരിഹാസപൂർവ്വം തിരിച്ചും കൈവീശി. ഹാർദ്ദ് റോഡുവക്കിലുള്ള അവരുപേക്ഷിച്ചു പഴഞ്ചൻ സൈക്കിൾ കാണുന്നതല്ലാതെ. അതിൽ ചാടിക്കയറി അതിവേഗം ബൈക്കിനു പിറകെയോടിച്ചു. ഹാർദ്ദ് പിന്തുടരുകയാണെന്നു മനസ്സിലാക്കിയ ഐവാൻ ബൈക്ക് തിരിച്ചു. അത് അതിവേഗം തന്റെ നേർക്കു വരികയാണെന്നറിഞ്ഞ് അമ്പരന്ന ഹാർദ്ദ് സൈക്കിളിൽനിന്നു ചാടിയിറങ്ങി. ഐവാൻ ബൈക്ക് അയാളിൽനിന്ന് തെല്ലകലെ നിർത്തിയിട്ടു. ഗ്രിഗറി തിളങ്ങുന്നൊരു കത്തി കാണിച്ചുകൊണ്ട് ഹാർദ്ദിന്റെ നേരെ നടന്നു. പരിഭ്രാന്തനായ ഹാർദ്ദ് ഇരുക്കെകളും കീഴടങ്ങൽ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുയർത്തി. സൈക്കിൾ വലതുവശത്തേയ്ക്കു ചരിഞ്ഞ് നിലംപതിച്ചു. ഗ്രിഗറി ഭ്രാന്തമായ വേഗത്തിൽ കത്തിവീശി. അതു ഹാർദ്ദിന് പിൻതിരിഞ്ഞു നില്ക്കാനുള്ള ആഴ്ചയായിരുന്നു. ഗ്രിഗറി അടുത്തുചെന്ന് അയാളുടെ പോക്കറുകൾ പരിശോധിച്ചു അതു വ്യഥാവിധിയായില്ല. ഒരു പേഴ്സ് കണ്ടുകിട്ടി. ഗ്രിഗറി തിരിഞ്ഞുനിന്ന് സൈക്കിൾ പൊക്കിയെടുത്ത് മുന്നോട്ടുനീക്കി. അതിന്റെ ആകാരം വികൃതമായി. ഹാർദ്ദ് കണ്ണുനീരുള്ള മുഖം ഒട്ടുചരിച്ച് ഗ്രിഗറിയെ നോക്കുകയായിരുന്നു. അവൻ വീണ്ടും ബൈക്കിൽ പറഞ്ഞുകയറി. അതിന്റെ പിറകിൽ ഹാർദ്ദിന്റെ സൂട്ട്കെയ്സുണ്ട്. ഐവാൻ ബൈക്ക് തിരിച്ച് അതിവേഗം ഓടിച്ചു, ഉപയോഗശൂന്യമായ സൈക്കിളിൽനിന്നും അത്യന്തം പരിഭ്രമിച്ച റുരോഹിതനിൽനിന്നും അകന്നു.

ഒൻപതു ജീപ്പ് പൊട്ടുന്നവെ വലുതായൊരു ശബ്ദം, അതങ്ങനെയൊരു നിലവിളിക്കുക, കേൾപ്പിച്ചു. അതിന്റെ സമചിത്തത നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. രാത്രി

യിലെ നിരന്തരവൃഷ്ടിയിലെ അതു പാഞ്ഞുപോയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു.

നിലവിളിപോലുള്ള വലുതായ ശബ്ദം കേട്ട് പകച്ചുണർന്ന റോസ് മേരി, മുന്നിലിരുന്ന ഐവാന്റെ കാൽമുട്ടുകളിലേയ്ക്കു കമഴ്ന്നിടിച്ചുവീണ്, അതിയായ സംഭ്രമത്തോടെയും വേദനയോടെയും നിവർന്ന്, സിസ്റ്റർ ഇസ്ദോറയെ ബലമായി പിടിച്ചു. അപ്പോഴേയ്ക്കും സിസ്റ്റർ ഇസ്ദോറയുടെ ദേഹവും ഓർക്കാപ്പുറത്തുണ്ടായ ക്രമക്കേടിനെ തുടർന്ന് പരവശമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഒരാലംബത്തിന് ഇസ്ദോറ റോസ് മേരിയെയും ചേർത്തുപിടിച്ചു. ഹെറാനിയിലുണ്ടായിരുന്ന അന്യോന്യം ചേർത്തു പിടിച്ചു മുന്നിലേയ്ക്കു പേടിച്ചു കണ്ണു പായിക്കുമ്പോൾ അവർക്കു ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും ചിരിയ്ക്കുന്നതു കേൾക്കാൻ കഴിഞ്ഞു.

ആദ്യം ചിരിച്ചുതുടങ്ങിയതു ഗ്രിഗറിയായാണ്. ഉറക്കത്തിൽനിന്ന് കലുങ്ങിവിറച്ചുണർന്നതും ജീപ്പിനുള്ളിലാകെ നോക്കി വളരെ കൗതുകകരമായതെന്നോ സംഭവിച്ചുവെന്നുമെട്ടിൽ ഗ്രിഗറി ചിരിച്ചുകയായി. അടിയിലിരുന്നോ തകരുന്ന മുക്കുംകേട്ടും കാൽമുട്ടുകളിൽ എന്തോ വന്നുവീണതറിഞ്ഞും ഉണർന്ന ഐവാന് സ്വയം വീണ്ടെടുക്കാൻ അല്പംകൂടി സമയം വേണ്ടിവന്നു. ഗ്രിഗറി ചിരിച്ചു തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഐവാൻ വലതുവശത്തേയ്ക്കു മുഖംതിരിച്ചു. പിന്നീട് അവനും ഗ്രിഗറിയോടു ചേർന്നു.

എത്ര പററിയെന്നു ഇസ്ദോറ ചോദിച്ചു.

ഉറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കെ, മുന്നോട്ടുവെച്ച് എവിടെയോ നെററിതട്ടി വേദനിച്ചു പിൻവാങ്ങിയ പെപ്പിൻ നടുക്കത്തോടെ അലോഷ്യസിന്റെ കൈപിടിച്ചു. ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും ചിരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. റോസ് മേരിയോടുകൂടിയോടെ ഇസ്ദോറയോടു ചേർന്നിരുന്നു. എത്ര പററിയെന്നു ഇസ്ദോറ ചോദിച്ചു. അലോഷ്യസിന്റെ ദേഹമാസകലം വിറയ്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പെപ്പിൻ അയാളുടെ കൈപിടിച്ചു മുഖത്തേയ്ക്കുററുനോക്കുകയായിരുന്നു. ജീപ്പ് പോയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. അലോഷ്യസിന്റെ ദേഹം വിറച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. എത്ര പററിയെന്നു ഇസ്ദോറ ചോദിച്ചു. ഗ്രിഗറിയുടെയും ഐവാന്റെയും ചിരി പൊട്ടുന്നതെ നിലച്ചു.

എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ, അലോഷ്യസ് പറഞ്ഞു. പക്ഷേ, അയാൾക്കറിയാമായിരുന്നു. ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾക്കപ്പുറം വാഹനത്തിന്റെ നിയന്ത്രണം തനിയ്ക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞു തിരികണുവെന്നു ഉദ്യ്, നഷ്ടപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു തിരികണുവെന്നു നിസ്സംശയം അയാൾക്കറിയാമായിരുന്നു. സ്റ്റിയറിംഗ് വീലിനു മീതെ അയാളുടെ കൈകൾ നിസ്സഹായമായി വിറച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. വളരെ മുമ്പേ തന്നെ തനിയ്ക്കു മുക്ത മൊഴിക്കേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു അയാൾക്കു തോന്നി. വലതുവശത്തേയ്ക്കു ചെററാ മുഖം തിരിച്ചപ്പോൾ തന്റെ കയ്യിൽ മുറുകെ പിടിച്ചിരിക്കുന്ന പെപ്പിനെ കാണാനിടയായി. പിറകിൽനിന്ന് പകച്ച ശബ്ദത്തിൽ അലോഷ്യസ് അലോഷ്യസ് എന്നു കേട്ടു. അലോഷ്യസ് പിറകിലോട്ടു തിരിഞ്ഞു. സിസ്റ്റർ ഇസ്ദോറ അല്പം മുന്നോട്ടു തലനീട്ടി. അലോഷ്യസ്, എന്താണങ്ങായതെന്നു തിരക്കി.

ബ്രെയ്ക്കു മെയിലായെന്നു തോന്നുന്നത്, ഐവാൻ സന്ദേഹിച്ചു. ഹ. ഹ. ഗ്രിഗറി ഉറക്കെ ചിരിച്ചുകൊണ്ട് അതെ, അങ്ങനെ പററിയെന്നു തോന്നുന്നതെന്നു പറഞ്ഞു.

സിസ്റ്റർ, സിസ്റ്റർ, റോസ് മേരി കരഞ്ഞുകൊണ്ട് ഇസ്ദോറയെ നെക്കൂടി മുറുകെ പിടിച്ചു. കൂടി പേടിക്കാതെ, ഇസ്ദോറ പറഞ്ഞു.

നമുക്കു പ്രാർത്ഥിക്കാം, ഗ്രിഗറി പറഞ്ഞു.

പ്രാർത്ഥിക്കാം ഐവാൻ പറഞ്ഞു. അനന്തരം ഗ്രിഗറിയും ഐവാനും പ്രാർത്ഥിക്കാൻ തുടങ്ങി. അവർ ദൈവത്തിനു സ്തോത്രം ചെയ്തു. യാദൃച്ഛികമായി കല്ലിൽതട്ടിയോ കഴിയിലൂടെ നീങ്ങിയോ ജീപ്പ് പരിഭ്രമിച്ചു. റോസ് മേരി ഇസ്ദോറയെ നെക്കൂടി ബലമായി പിടിച്ചു. അലോഷ്യസ്, ഇസ്ദോറ വീളിച്ചു. ഗ്രിഗറി ഐവാന്റെ മേൽ ചെന്നിടിച്ചു ഒരു തെറിവാക്കോടെ നേരെയിരുന്നു. ഐവാൻ ഹാർമോണിക്കു ചുണ്ടിൽ ചേർത്തു. ജീപ്പ് തെറിച്ചുനീങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഗ്രിഗറി തന്റെ സഞ്ചിയിൽ എന്തോ പരതി. അല്പം കഴിഞ്ഞാറെ ഒരു തൂക്കുഗന്ധം അവിടെ വ്യാപിച്ചു. പക്ഷേ, ഇസ്ദോറയോ റോസ് മേരിയോ അതു ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. ഐവാൻ ഹാർമോണിക്കു നീ

25

അമ്മയുടെ സഞ്ചാനുത്തിനും പതിനാറടിയിരുന്നതിനും ഞാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. അമ്മയുടെ മുത്ത പുത്രൻ!

എക്ഷേ എസ് കെ ഒരു കാര്യം ഉറപ്പാക്കൂ: വിശ്വസിക്കാലും.

മാർച്ചമാസം ആറാംതീയതി ഞാനിവിടെത്തന്നെ ഉണ്ടായി എന്ന് വരാം. എങ്കിലും എന്റെ ആത്മാവ് മാവവലിക്കരയിൽ ചെട്ടികളുടെയരിൽ തട്ടിക്കൂട്ടുവിട്ടിട്ട് ഉണ്ടായിരിക്കും.

വ്യാഴാഴ്ച വൈകിട്ട് അഖണ്ഡഭജനം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അതിരുകൾ കൈകൾപ്പിന്നിട്ട് പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന അനവധി ബന്ധുവിരളികളുടെ ഏറ്റവും മുമ്പിൽ നിൽക്കുന്നത് ഞാനായിരിക്കും.

വെള്ളിയാഴ്ച ഭാഗവതമാഹാത്മ്യം പാരായണവും വ്യാഖ്യാനവും നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ എസ്. കെ. യുടെ തൊട്ടുപിന്നിലിരിക്കുന്നത് ആരാണെന്നറിയാൻ തിരിഞ്ഞു നോക്കേണ്ടതില്ല. അത് ഞാനായിരിക്കും.

ശനിയാഴ്ച ഭാഗവതസപ്താഹയജ്ഞം നടക്കുമ്പോൾ ആദ്യം മുമ്പിൽത്തന്നെ ചുമന്നും പടിഞ്ഞാറിക്കുന്നതാരാണെന്ന് സംശയിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. അതും ഞാനായിരിക്കും.

പിന്നെ അമ്മയുടെ ശതാഭിഷേകച്ചടങ്ങുകളോടനുബന്ധിച്ചുള്ള എല്ലാ പരിപാടികളും നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അവസരങ്ങളിൽ താങ്കളോടൊപ്പം സദാസമയവും തോളോടുതോളുതമ്മിനിൽക്കുന്നത് ആരെന്നായിരിക്കും. അതും ഞാൻതന്നെ.

എസ് കെ ഈ കത്തവസാനിപ്പിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി ഒരു കാര്യംകൂടി. "മലയാളനാടി"ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ എന്റെ "ഭ്രാന്ത" നെപ്പറ്റി റൂർക്കേലയിൽ നിന്നും ഒരു സഹൃദയൻ താങ്കൾക്കയച്ചിരുന്ന എഴുത്തുകണ്ടു. താങ്കളാവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നതനുസരിച്ച് ഞാൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് മറുപടിയും അയച്ചിരുന്നു. പക്ഷേ "ഞാൻ ലേഖിക്കുന്നു" എന്ന ഒരു കററസമതോളാതെ ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ഒരു രാമായണംതന്നെ എഴുതിയാലും അതുകൊണ്ടൊന്നും ഒരു പ്രയോജനവും ഉണ്ടാകാൻപോകുന്നില്ലെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉറപ്പ് നിലപാട്. അതുകൊണ്ട് ആ ശ്രമം അവിടെ

നിറുത്തി. പോരാത്തതിന് അദ്ദേഹം "മാധവിക്കുട്ടി"യെ നേരിട്ടറിയില്ലെന്നും എഴുതിയിരിക്കുന്നു. മാധവിക്കുട്ടിയെ നേരിട്ടറിയാത്തവർക്കൊക്കെ ഇത്തരം ആശയക്കുഴപ്പങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരെപ്പറ്റി എന്തും എഴുതാം. കാരണം, എഴുതിയതിലെ ഒരു റൂകൾ തിരുത്താൻ അവർക്കൊരവസരം ലഭിക്കുന്നു. പക്ഷേ മരിച്ച മണ്ണടിഞ്ഞവരെപ്പറ്റി തെറ്റായതെന്തെങ്കിലും എഴുതുന്നത് ശവത്തിൽ കയ്യുണർത്തി തൂല്യമല്ല. ആണോ? ആണെങ്കിൽ ഭ്രഷ്ടം അതുമനമനവും അടുത്തകാലത്തു മലയാളത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏറ്റവും നീചമായ നികൃഷ്ടമായ ക്രൂരമായ അപലപനീയമായ മഹാപരാധങ്ങളാണെന്ന് കരുതേണ്ടിവരുമല്ലോ. അതും ഒരു സാധുസ്ത്രീയെ

ടെ ജീവിതാനുഭവങ്ങളെ അവലംബിച്ച് രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്ന പരമാർത്ഥം ഉള്ളിവെച്ചിട്ടില്ലാത്ത സ്ഥിതിക്ക്.

ഒന്നേ എന്നിങ്ങനെ പറയാനുള്ള കഠിനമായ താത്വികത അതിശക്തമായ തന്റേടുകാരനായ വിദ്യാഭ്യാസമായ ഒരു സാധാരണ കഥാപാത്രമാണ്. നാലപ്പാട്ട് മാധവിക്കുട്ടിയും.

* *

എന്റെ പിറന്നാളിന്റെ അന്ത്യയാമങ്ങൾ. പകൽ കാണാറുള്ള ഇന്നും നാളെയും തമ്മിൽ തിരിച്ചറിയാനാവാത്ത കറുത്ത ആടുകളെപ്പോലുള്ള ഇരുണ്ട നിമിഷങ്ങൾ കരാപ്തശാലയിലേക്കു നിങ്ങളിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

ചുറ്റുമുള്ള വീടുകളെല്ലാം ഉറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു.

അങ്ങേമുറിയിൽ കമലവും ഉറങ്ങിയിട്ടുണ്ടാവണം. പാവം നന്നേ ക്ഷീണിച്ചിട്ടു

പമ്മൻ

ണ്ടായിരുന്നു, എന്റെ പിറന്നാളാലോഷിക്കാൻ.

ഞാനെന്തൊരിക്കലും ആഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ല. എന്റെ പിറന്നാളാലോഷിക്കാൻ. എന്നിട്ടും അതാലോഷിക്കപ്പെട്ടു!

അടുത്താണ്ടിലും ഇതേദിവസം എന്റെ പിറന്നാൾ വരും. മെറ്റബുവരി ഇരുപത്തിമൂന്നാം തീയതി കുംഭമാസത്തിലെ തിരുവാതിര ദിവസം.

ഇന്നതൊട്ട് മുന്തോറുപത്തഞ്ചു ദിവസങ്ങൾ കഴിയുമ്പോൾ.

ആ മുന്തോറുപത്തഞ്ചു ദിവസങ്ങളിലും സൂര്യസ്തമയങ്ങളുണ്ടാവും.

ആ മുന്തോറുപത്തഞ്ചു ദിവസങ്ങളിലും ചെവിക്കുപ്പിട്ടു വലിച്ചുകൊണ്ട് ഈ വഴി പോകുന്ന കറുത്ത ആടുകളെ കരച്ചിൽ കേട്ട് പുലർച്ചയിലെ ഇളംവെയിലിൽ മയങ്ങിക്കിടക്കുന്ന വഴിയരികിലെ കാട്ടുചെടികൾ തെട്ടിയുണരും.

ഇന്നത്തെപ്പോലെ എന്നും ആ മുന്തോ

റുപത്തഞ്ചുദിവസവും ഞാൻ ശാസം വലിക്കും ആഹാരം കഴിക്കും ഉറങ്ങും—

ആ മുന്തോറുപത്തഞ്ചുദിവസവും നീ തേറ്റു എന്തെങ്കിലും ദൈവസരത്തിൽ മനസ്സറിയായെ ചിന്തിച്ചുപോകും, ഇതൊക്കെ എന്തിനെന്നും, എന്തിനാണിത് ജീവിക്കണമെന്നും...

ആ ചിന്ത ഇന്നും ഇന്നലെയും തുടങ്ങിയതല്ല, എത്രയോ നാളുകളായിരിക്കുന്നു, നാളുകളല്ല വർഷങ്ങൾതന്നെ എത്രയെത്ര കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും അതവസാനിക്കുന്നില്ല...

ഇന്നാളൊരു സായാഹ്നത്തിൽ ഒരു റോഡരികിൽവെച്ച് ഓർക്കാപ്പറത്തു അതൊക്കെക്കൂടി ഇടിക്കുവീണു. അടിത്തറയിടിഞ്ഞ ഒരു പഴഞ്ചൻ മാളിക പോലെ അന്നവിടെവെച്ച് എല്ലാം അവസാനിച്ചു. ആ ഇടിക്കുപൊളിഞ്ഞുവീണ കൂമ്പാരത്തിനടിയിൽ കിടന്ന് എന്റെ ഭാവി ചതഞ്ഞതെന്ത് അന്ത്യശാസം വലിച്ചു.

അവിടെ കിടന്ന് എന്റെ മോഹങ്ങളും സ്വപ്നങ്ങളും ആശങ്കയും ആശയങ്ങളും സർവ്വസ്വവും തകർന്നു. അന്നതൊട്ട് ആഗ്രഹിക്കുന്നതാണ് പ്രാർത്ഥിക്കുന്നത് എന്നിലെ മനുഷ്യൻ എന്നിലെ പുരുഷൻ എന്നിലെ ആവേശത്തിന് എന്നിലെ വികാരത്തിന് എന്നിലെ ആശങ്ക. എന്നിലെ മോഹത്തിന് എന്നിലെ സ്വപ്നത്തിന് ഒരിക്കൽക്കൂടി ഒരിക്കൽ മാത്രം വെറും ഒരു നിമിഷത്തേക്കെങ്കിലും വീണ്ടും ഒരു ജീവിക്കാൻ സാധിച്ചെങ്കിൽ എന്ന്.

പക്ഷേ ജീവിച്ചില്ല. അതിനുപിന്നെ ജീവിതം വെറുമൊരു ചടങ്ങുമാത്രമായി അവശേഷിക്കുന്നു, എങ്കിൽ ആത്മഹത്യചെയ്യാമായിരുന്നില്ലേ?

ചെയ്യാമായിരുന്നു. പക്ഷേ എന്റെ ജീവിതത്തിന് സർക്കാരോട് വിലകല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാസാമാസം തന്നെ പെൻഷൻ. അതൊരാവശ്യമാണ്. അതിനാവശ്യമാണുണ്ട്.

അവസാനത്തെ ഉത്തരവാദിത്വം! അവസാനത്തെ കടപ്പാട്!

വിണ്ടും പെരു വഴിയിലേക്കും

1942...

ആയിരത്തിത്തൊള്ളായിരത്തി നാൽപ്പത്തിയെട്ട്.

ഡോക്ടറായതിനകത്തുണ്ടായിരുന്ന തൽക്കാലസങ്കേതത്തിൽനിന്നുംത്തള്ളടെ വാസസ്ഥലം നാവികരുടെ കേന്ദ്രസ്ഥാനമായിരുന്ന കാമ്പിൽ ബാരക്സിനോടു ചേർന്ന് പുതുതായി പണികഴിപ്പിച്ച ഒരു വലിയ ഇരുന്നിലകെട്ടിടത്തിലേക്കു മാറ്റിയിരുന്നു.

അവിടെ കടപ്പറമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കടലിലേക്കു കെട്ടിയിറക്കിയ കരിങ്കൽ പടവുകളുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ പടവുകളെ ഇക്കിളിപ്പെട്ടത്താനായി കണങ്ങിക്കണങ്ങി വന്നിരുന്ന കുഞ്ഞോളങ്ങളുണ്ടായിരുന്നില്ല. മാനത്തു വട്ടമിട്ട പാറും, ഓർമ്മകൾപോലെ ഒഴുകിവന്നു ആ കുഞ്ഞോളങ്ങൾക്കു മുകളിൽ പതിയിരിക്കുന്ന കടൽകാക്കകൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അനന്ത വിഹായസ്സിനെ കെട്ടിപ്പണർന്ന് ഉമ്മവെച്ചുകിടക്കുന്ന ചക്രവാളത്തിന്റെ തുടിച്ചും കിതച്ചും കാണാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല.

കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. വല്ലപ്പോഴും കാണാമായിരുന്നതു അവളെമാത്രമായിരുന്നു; അവിടത്തെ തൂപ്പുകാരിപ്പെണ്ണിനെ.

അവൾ അതിസുന്ദരിയായിരുന്നു— അവളുടെ അളവൊത്ത ആകാരസൗഭഗം അസുയാർഹമായിരുന്നു.

ആ കൊതിപിടിപ്പിക്കുന്ന മാറിടം, അതിന്റെ മുഴുപ്പ്, ആ കണ്ണുകളുടെ തിളക്കം ആ നിരംബങ്ങളുടെ ചലനം അതിന്റെ വശ്യത ആ കൊല്ലുനിട്ട കണകാലുകൾ, ആ നടത്തത്തിന്റെ ചടുലത...

പക്ഷെ അവൾ വെറുമൊരു തൂപ്പുകാരിയായിരുന്നു; താഴ്ന്ന ജാതിയിൽപെട്ടവളായിരുന്നു, അടുക്കാൻ അർഹതയില്ലാത്തവളായിരുന്നു വീട്ടിനുള്ളിൽ കടത്താൻ പാടില്ലാത്തവളായിരുന്നു. അവളുടെ നേർക്കു നോക്കുന്നതുപോലും അപമാനകരമായിരുന്നു, അയോഗ്യമായിരുന്നു.

എന്നിട്ടും എത്രനേരമാണ് ഞാനവളെത്തന്നെ കണ്ണെടുക്കാതെ നോക്കിയിരുന്നിട്ടുള്ളതു്.

പക്ഷെ അവളെറിയുന്നിരുന്നില്ല. അവളൊരു തൂപ്പുകാരിപ്പെണ്ണല്ലെ! അങ്ങനൊന്ന് സ്വപ്നത്തിൽപോലും ചിന്തിക്കാൻ അവൾക്കു കഴിയുമായിരുന്നില്ലല്ലോ. കഴിയുമായിരുന്നെങ്കിൽ തന്നെ ചിന്തയ്ക്കുനസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യമോ അധികാരമോ അവൾക്കു

ണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ!

അവളെ കാണാൻവേണ്ടിമാത്രം എന്നി കൈത്രയോ പ്രാവശ്യം പനിവന്നിട്ടുണ്ടു് വയറുവേദനവന്നിട്ടുണ്ടു്.

രാത്രിയിൽ പനിയുണ്ടായിരുന്നെന്നു പറഞ്ഞാൽ വയറിൽ വേദന ഉണ്ടായിരുന്നെന്നു പറഞ്ഞാൽ ചിലപ്പോൾ നല്ലവനായ ഡോക്ടറാണെങ്കിൽ അയാൾ വിശ്രമം അനുവദിക്കുമായിരുന്നു. അന്നുപിന്നെ പതിവായ പരിശീലനച്ചടങ്ങുകളിൽനിന്നെല്ലാം ഒഴിവാണ്.

അന്നു് വെറുതെ റെറക് ബാരക്സിനുള്ളിൽ ഇരിക്കാം. ചിലപ്പോൾ ശരിക്കും അസുഖമുള്ള മറ്റു കുട്ടികളൊരേങ്കിലും ഉണ്ടായെന്നുവരാം.

പെട്ടെന്നാണ് അവളതു് ശ്രദ്ധിച്ചതു്, ഞാനവളെത്തന്നെ ഉററുനോക്കി ഇരിക്കുകയാണെന്ന കാര്യം. അവൾ മറ്റൊരുകുടുംബമായിരുന്നു. തന്റെ നിലയെപ്പറ്റി. സമൂഹത്തിൽ തനിക്കുള്ള സ്ഥാനത്തെപ്പറ്റി അവൾ തികച്ചും ബോധവതിയായിരുന്നിരിക്കണം— അതുകൊണ്ടാണല്ലോ അവൾ എപ്പോഴും മുഖംകുനിച്ചു് നിലത്തുനോക്കി നടന്നിരുന്നതു്, ഒരിക്കലും ആരെയും മുഖമുയർത്തി നോക്കാതിരുന്നതു്, ഒരിക്കലും ചിരിക്കാതിരുന്നതു്, ഒരിക്കലും ചുറ്റുപാടുകളെ ശ്രദ്ധിക്കാതിരുന്നതു്.

പക്ഷെ അന്നങ്ങനെ സംഭവിച്ചു. മറ്റൊരുകുടുംബത്തിനിടയിൽ ഒരു മുഖമുയർത്തിയപ്പോൾ അതവളുടെ കണ്ണിൽപെട്ടു; ഞാനവളെത്തന്നെ നോക്കുകയാണെന്ന വസ്തുത. അവൾ ആകെ പരിഭ്രമിച്ച് വലിയൊരപരാധാ ചെയ്തപ്പോലെ വേഗം നശുരിരസ്കയായി പണി തുടർന്നു. അല്പംകഴിഞ്ഞു് വീണ്ടും മുഖമുയർത്തിയപ്പോഴും അവൾ അതുതന്നെയാണ് കണ്ടതു്. യാതൊരു കൂസലുംകൂടാതെ അങ്ങനെ ഉററുനോക്കിയിരിക്കുന്ന എന്നെ.

അവൾ അങ്ങുതപ്പെട്ടിരിക്കണം. പിന്നീടു് പലപ്പോഴും അവർത്തിക്കുകയുണ്ടായി. അപ്പോൾ പിന്നെ മറ്റൊരും കാണുകയില്ലെന്നു പരിപൂർണ്ണ വിശ്വാസമുള്ള അവസരങ്ങളിൽ അവൾ ധൈര്യമവലംബിച്ച് മിന്നൻപിണരിന്റെ വേഗതയോടെ തിളക്കത്തോടെ മന്ദഹസിക്കുമായിരുന്നു.

കടലോരത്തെ കരിമ്പാറപ്പടവുകളിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയ സാമാഹ്നങ്ങളിൽ

അടിക്കുളുടിയിരുന്ന കുട്ടിപിടിച്ചു കൂറി തട്ടിൽ ഒരു കൊച്ചുസുഷിരത്തിൽനിന്നെന്നപോലെ ഒരു നേരിയ പ്രകാശനാളം അരിച്ചുകയറി.

ഒരുപാടൊക്കെ ഒഴുകിപ്പോയ പ്രവാഹത്തിൽ ഒരു തുരുമ്പുമാത്രം പൊങ്ങിക്കിടന്നു.

അതിൽ എത്തിപിടിക്കാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ എന്തൊക്കെയോ നേട്ടമെന്ന ഒരുതിമോഹം നാമ്പെടുത്തു.

ഒരുദിവസം ആരുതൊരുമില്ലാത്ത ഒരുവസരംനോക്കി അവൾ ചുമരോടുചേർന്ന ജനാലക്കരികിൽ വന്നുനിന്നു് അകത്തേക്കുനോക്കി ചിരിച്ചു.

അപ്പോൾ എന്റെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്ന ഒരുപാക്കറു സിഗററ്റ് ഞാനവളുടെനേർക്കു നീട്ടി. അവൾക്കു കൊടുക്കത്തക്കതായി മറ്റൊന്നും അപ്പോൾ എന്റെ കൈവശമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

അവളതു് സന്തോഷത്തോടെ കൈനീട്ടിവാങ്ങി. അപ്പോൾ അവളുടെ മുഖഭാവം, ആ നോട്ടം, കൃതജ്ഞത വീങ്ങിനിറഞ്ഞ ആ ചിരി. അതൊക്കെ ഒന്നുകാണേണ്ടതായിരുന്നു.

വെറും ഒരുപാക്കറു സിഗററ്റ്! അതു് ഇത്രകണ്ടു് വിലപിടിച്ചതാണോ!

ആയിരിക്കണം. ആ തൂപ്പുകാരിക്ക് ഒരു പാക്കറല്ല വെറും ഒരൊറ്റ സിഗററുപോലും വിലപിടിച്ചതായിരുന്നിരിക്കാം.

ആ ഒരു ചിരിക്ക് ആ ഒരു നോട്ടത്തിനു് നെല്ല ഒരു പാക്കറല്ല ഒരായിരം സിഗററുകൾ കൊടുത്താലും മതിയായ പ്രതിഫലമാവുകയില്ല—

കടലോരത്തെ കരിമ്പാറപ്പടവുകളിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയ സാമാഹ്നങ്ങളിലെ അസ്സമയങ്ങൾപോലും ഇത്രമാത്രം വിലമതിക്കുന്നവയായിരുന്നില്ലല്ലോ.

എന്നിരിക്കുമായിരുന്നു അങ്ങുതം. എന്നെപ്പോലത്തെ എത്രയോ കുട്ടികൾ ആ ബാരക്സിൻ പാർത്തിരുന്നു; എന്നേക്കാൾ തന്റെരടുത്തു വർ, എന്നേക്കാൾ പ്രായമുള്ളവർ മറ്റു പല തരത്തിലും എന്നേക്കാൾ മുതിർന്നവർ. പക്ഷെ അവരാരും ആ തൂപ്പുകാരപ്പെണ്ണിനെ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല. വല്ലപ്പോഴും അബദ്ധത്തിൽ ഒന്നുകണ്ണിൽ തടഞ്ഞാൽ ഒരുപക്ഷെ ഒന്നു നോക്കിയെന്നിരിക്കും ഒന്നു കണ്ണടിച്ചെന്നിരിക്കും ഒന്നു ഷൂളടിച്ചെന്നിരിക്കും.

(തുടരും)

കേരള
ദിനേഴ് ബീഡി
കാണൂർ

കാട്ടുകുളൻ

ഇതാ വിസർജ്ജിതവസ്തു.
നിയെന്റെ ചുണ്ടൻകൊക്കി വിഴുങ്ങി
കൊണ്ടുന്നതിൽ സന്തോഷം.
സൂക്ഷിച്ചില്ലെങ്കിൽ എന്തേപ്പിടിച്ചു
മുക്കുവൻ അഥവാ പടച്ചവൻ നിന്നേയും
പിടിക്കും.
ടൈഗ്രാം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു.

നന്ദകൈ.

പുറത്തോട്ട് നെന്ന്:

എടാ നന്ദകൈമളേ, നീ ആളൊരു
വിരുതനാണല്ലോ. (നീ നിന്നെത്തന്നെ
ഇങ്ങിനെ നോക്കിക്കാണുന്നതു് ശരിയാ
ണോടാ?) നീ എന്തിന് ആ പെൺകുട്ടി
യെ വിഷമിപ്പിക്കുന്നു? നിനക്കവളോട്ട്
സ്നേഹമുണ്ടോ? ഇല്ലല്ലോ. ഒരു തരീ
സുമില്ല.

രമയുടെ കാര്യമാണ് ഞാൻ പറയുന്ന
തു്. നല്ല കുട്ടി എന്ത് അമ്മ പറഞ്ഞു.
എടാ നന്ദാ നീ പോയി കാണണം
എന്ന്. കണ്ടിട്ട് പിടിച്ചില്ലെങ്കിൽവേ
ണ്ട. അവരും അവിടെ നഗരത്തിൽത്ത
ന്നെയാണ്. നല്ല കട്ടംബമാണ്. തറവാ
ട്ടുകാരാണ്. ഒന്നും സംശയിക്കാനില്ല.

അതെന്തിനൊരു ഐഡിയ തന്നെ.
ഞാൻ പോയി. ഒരു തൊഴുപ്പ്. എത്ര
കൊല്ലം മുൻപു്? പതിനഞ്ചുകൊല്ലമാ
യില്ലേ? എന്തൊരു സ്വീകരണമാണ്
ലഭിച്ചതെന്നോ: രസികൻ വീട്ട്. രസീ
കൻ അച്ഛനാർ. രസികത്തി അമ്മയാർ.
രസികത്തികൾ അനിയത്തിമാർ.

കാപ്പി. ചായ. അച്ഛനാരുടെ ചോ
ദ്യം: കൂടുതൽ വീര്യമുള്ളതു് വല്ലതും
വേണോ? നിഷ്കളങ്കം തല നിഷേധി
ക്കുക. വിടർന്ന ചിരി. വില്ലന
ച്ചിരി.

നന്ദി. നന്ദി.
ഇനിയെന്തിന് നീട്ടുന്നു എന്ന് അമ്മ.
ആലോചിക്കാമെന്ന് ഞാൻ.

എന്നിട്ട് ഞാൻ എന്തുചെയ്തെന്നോ?
ഞാൻ രമയെ ഓഹീസിൽ ഫോണിൽ
വിളിച്ചു. രമ തെളിപ്പോയില്ലേ! അത
ല്ലേ വിദ്യ! ആരാണ്, ആരു്, എന്ന്,
ഞാൻ, ഞാൻതന്നെ, നന്ദൻ!

ഓ!
കാണണമല്ലോ.
നാണിച്ച ചിരി.
കാണാതേയും പരിചയപ്പെടാതെയും
എന്ത് കല്യാണം?
കൂടുതൽ നാണം, കൂടുതൽ ചിരി.
എപ്പോൾ?
പറയൂ.
വൈകുന്നേരം. റവീനയിൽ. എപ്പടി?
ചിരി.
റവീനയിലെത്തിയ രമയെ ബുള്ളറ്റി
ന്റെ പിന്നിലിരുത്തി. വില്ലാൻ കൊ
ണ്ടുനടക്കുന്നതുപോലെ കറങ്ങിത്തീ

ഞ്ഞു. വളഞ്ഞുതിരിഞ്ഞ ആ പോക്കി
നിടയിൽ ശരീരം ശരീരവുമായി ബന്ധ
പ്പെട്ടു.

ഞാൻ, തഥാർത്ഥ ഞാൻ, പണ്ടേ അ
ങ്ങിനെയായിരുന്നു. നല്ലതെല്ലാം എനി
ക്ക് വേണം. ഉപയോഗിക്കാനേ വേണ്ടൂ.
പുഴിയിൽ ഇരുന്ന് പതിവുവാചക
ങ്ങൾ പറയുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സ് കൊ
തിപിടിക്കുകമാത്രമായിരുന്നു. എപ്പോൾ
എന്ന ചോദ്യമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു.
വലിയ ക്ഷമയൊന്നുമില്ലായിരുന്നു.
ഭംഗിയുള്ള ഏതു് പെൺകുട്ടിയെ

കണ്ടാലും അങ്ങിനെയൊരു ചോദ്യമേ
എന്റെ മനസ്സിൽ ഉണ്ടാകാറുള്ളു.
രണ്ടാഴ്ചയാണ് ഞാൻ രാജ്യവേണ്ടി
നീക്കിവെക്കാൻ തീരുമാനിച്ചതു്. വീഴ്
നെങ്കിൽ അതിനുമുൻപു് വീഴണം. അ
തിലേറെ സമയം മുക്കാനുള്ള വകയില്ല.
കല്യാണം കഴിക്കാൻ ഏതായാലും ഉദ്ദേ
ശ്യമില്ല.
യേങ്കര റൊമാൻസായിരുന്നു.

അതിനിടയിലും രമയുടെ അനിയത്തി
മാരെ ഇരുവരെയും മനസ്സിൽ നാട്ടിയിരു
ന്നു. സുമ, പ്രേമ. രണ്ടും തരക്കേടില്ല.
ഒന്ന് കഴിയട്ടെ എന്ന് നിശ്ചയിച്ചു. അ
ല്ലാമുമായി വിത്തുപാകിയും വെച്ചു.
രണ്ടാഴ്ചയേ രാജ്യവേണ്ടി ചിലവഴി
ക്കേണ്ടിവന്നുള്ളൂ. എന്നെ വിശ്വാസമി
ല്ലേ എന്ന ചോദ്യത്തിനുമുന്നിൽ എന്തുചെ
യ്യാൻ? വിശ്വാസമില്ലെങ്കിൽ റൊ റൊ!
ഉണ്ടെങ്കിൽ ക്ഷണി, ക്ഷണി! രണ്ടായാ

2

കാട്ടുകുളൻ

ലും അവസാനം റൊ റൊ തന്നെ എന്ന്
എനിക്കല്ലേ അറിയൂ.

തൊപ്പിയിൽ ഒരു തൂവൽകൂടി തൂണി
ച്ചേർത്തു ഫോട്ടൽക്വറിയിൽനിന്നിറങ്ങി.
പിന്നെ, പുതുജീവവോളം രണ്ടാഴ്ച
റെളുലർ.

അല്ലോഴേയ്ക്ക് മനവും മണവും മടുത്തു.
സുമ എവിടെയാണ് ജോലിചെയ്യുന്ന
തെന്ന് അതിനകം കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു.
രച വിട്ടിലില്ലാത്തതേയ്ക്ക് ചിലപ്പോൾ
സുമ വിട്ടിലുണ്ടാകുമെന്നും കണ്ടുപിടിച്ചി
രുന്നു.

ഫോൺ എന്ന യന്ത്രം കണ്ടുപിടിച്ചവ
ൻ നന്ദി പറഞ്ഞു വിളിച്ചു.
സുമയാണോ?

അല്ലല്ലോ.
ഇതു് നന്ദൻ. രചയായിരിക്കാം?
അല്ല, സുമതന്നെ.
ചിരി.

ഹമ്പടി കള്ളി! (സ്വാതന്ത്ര്യം മുൻകൂ
റായി കിട്ടിയതല്ല!)

ചേട്ടൻ ഒരു തമാശക്കാരനാണല്ലോ!
എന്റെ തമാശ നീ ശരിയായി അറി
ഞ്ഞിട്ടില്ല. അറിയണോ?
നേന്ത്ത് സംശയം, മൌനം.
ചിരി.
അതൊരു തുടക്കം.
പിന്നെ വാതിലിന് പിന്നിൽ ചില
തു്. അല്ലാല്ലം.
രമയില്ലാത്ത നേരത്തു് അന്വേഷിച്ചു്
ചെല്ലുന്നു.
രമയില്ലേ?
സുമ വരുന്നു, ഇല്ലല്ലോ.
ശരി, എങ്ങോട്ടൊരുങ്ങിയിരിക്ക
യാണ്?

സിനിമയ്ക്ക്.
ഞാൻ കൊണ്ടുവരികോ?
നീക്കുവാനുവരും!
കൊണ്ടുവരിക.
പോകുന്ന പോക്കിൽ അല്ലം തിരിമറി
ഒരു ചെറിയ വീഴ്.

ആവസ്ഥയിലേറെ ആശങ്കയോടെയുള്ള
ചോദ്യം: വല്ലതും പററിയോ, മോളേ!

ഇല്ലല്ലോ ചേട്ടാ?
അണച്ചുനിർത്തി സൂക്ഷ്മപരിശോധന
പരിശോധനയുടെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന
വ്യാപ്തി. പലേടങ്ങളിൽവെച്ചു്.

പാവം, ചേച്ചി എന്ന് സുമ.
സത്യത്തിൽ നിന്നെയാണ് ഞാൻ അ
ന്നേ കണ്ടതു് എന്ന് ദൃഷ്ട്യചന.
കൊച്ചുക്കുളം എന്ന് നന്ദിപ്രകടനം.
നന്ദിപ്രകടനത്തിന് നന്ദിപൂർവ്വമുള്ള
പുഞ്ചിരി മറുപടി.

രഹസ്യം പാകിക്കഴിഞ്ഞാൽ മുളയ്ക്കാൻ
ഒരാളു.

രമയുടെ പരിഭവം: ചേട്ടനെ കാണ
ുന്നില്ലല്ലോ!
സ്ഥിരമുറുപ്പടി: ഞാനൊരു സെയിൽ
സ് എക്സിക്യൂട്ടീവു്! ഓട്ടം തന്നെ,
ഓട്ടം, കൂട്ടി!

സുമ ഒളിഞ്ഞുനിന്ന് ചിരിക്കുന്നു.
അതേ ഫോട്ടൽ ആക്കേ മുറി.
ബെൽറൂമിന്റെ ചോദ്യം: ഭാര്യയ്ക്ക് പ്രാ
യം കുറഞ്ഞുവരികയാണല്ലോ സാരാ!
കള്ളക്കടപ്പുവേറി! സ്ഥലം മാറ്റണമെ
ന്ന് മനക്കുറിച്ചു്.

അതും മനവും മണവും മടുക്കുമോളം.
വളരെ വേഗം മടുക്കുന്നു അതു്
എന്റെ പ്രത്യേകതയാണ്. അഞ്ചാറു്
പ്രക്ഷിപ്തം മാത്രം. ഏഴു് തികയാറില്ല.

അതിനടുത്ത് റോ റോ.
 മുന്നോട്ടാണ് പ്രേമ നശിപ്പിച്ചത്.
 വിലപ്പെട്ട മുന്നോട്ട്. പക്ഷേ, അവർ
 അതിനൊരും വിലപ്പെട്ടതായിത്തന്നു. കൂ
 ടുകൽ ക്ഷമ ആവശ്യമായി. കോളേജി
 ന്റെ മുന്നിലൂടെ യാദൃച്ഛികമായുള്ള കട

ന്നുപോകൂ. കറേ കടന്നുപോയി പെ
 ടെന്നൊരു ബ്രെസ്റ്റ്. നൂറുനൂറു കണ്ണ
 കൾ.

ഹലോ പ്രേമ!
 നാണിച്ച്: ഹലോ ചേട്ടൻ.
 വരുന്നോ?

നഖം കടിച്ചു സംശയം.
 വത്ര, വീട്ടിൽ വിടാം. ഞാൻ അതു
 വഴിയാണ്.

ഓക്കെ താങ്കൾ.
 വഴിയിലൊരു മന്ത്രം: നിന്റൊരു സുന്ദ
 രിയാണ്.

അപ്രതീക്ഷിതമായ മറുപടി: അതു്
 എനിക്കറിയാം.

വിട്ടുകൊടുത്തില്ല: ആരെങ്കിലും പറ
 ണ്നുവോ ഇതിനുമുൻപങ്ങിനെ?

ഇല്ല.
 പിന്നെ?
 എനിക്കറിയാം.
 നിനക്കു് ഒന്നും അറിയില്ല എന്ന
 ചിരി.

ചുണ്ടുകുർപ്പിച്ചുള്ള മുളൽ. നിഷേധം.
 നുള്ളിയെങ്കിലും തിന്നുന്നോക്കാതെയെ

ങ്ങിനെ കട്ടി തചിയറിയാൻ എന്ന
 ചോദ്യം.

ഇവിടെയിറക്ക എന്ന ആവശ്യം.
 വീട്ടിലേ ഇറക്കു എന്ന ശാഠ്യം.
 ഞാൻ പറയും ചേച്ചിയോടു് എന്ന ഭീ
 ഷണി.

വണ്ടി നിർത്തി അല്പം കശലം.
 തുറന്നതന്നെ പറയുന്നു, അവസാനം:
 നിന്റെ രണ്ടു് ചേച്ചിമാരും തുലയപ്പെട്ടു.
 എനിക്ക് നീ മതി. പ്രേമേ.

അയ്യോ ചേട്ടാ!
 ഒരു ചുക്കമില്ല. ഐയാം യുവേഴ്സ്
 ഫോർ എവർ!

ആലോചിച്ചുനോക്ക, ഫോർ എവർ!
 ഇതിലും വലിയ ഒരു രണ്ടുണ്ടോ?

പ്രേമ ഏറെക്കാലത്തേയ്ക്ക്, എന്നുവെ
 ച്ചാൽ ഒന്നരമാസം, ഹരമായി. ഒന്നാ
 രംതന്നെ. അവൾക്കും ഇഷ്ടമായി. അതി
 നിടയിൽ അപകടം: രായും സുമയും
 നോട്ടുകൾ കൈമാറി. സംഘമായ ആക്ര
 മണമായി. വിഭജിച്ച് ഭരിക്കാൻ വയ്യാ
 തെയായി.

അച്ഛനാർ നേരിൽ: ഗൌരവമായി
 ആലോചിച്ചുകൂടെ?

ഓ!
 അമ്മയുടെ കണ്ണു്: ഇനിയും വൈകി
 ചുട്ടു. വിവരങ്ങളെല്ലാം ഞാൻ അറി
 ണ്തു.

അച്ഛനാർ (പെൺകുട്ടികളുടെ) ഫോ
 ണിൽ നിരന്തരം വിളി. പെൺകുട്ടികൾ
 റെറയായി മുറവിളി.

അവസാനം. ഞാൻ അച്ഛനാരോടു പ
 റഞ്ഞു: ഞാൻ എന്തുചെയ്യാൻ? മുന്നപേ
 രം എന്നിക്ക് ഒരുപോലെയാണ്, എന്നു
 വെച്ചാൽ അനിയത്തിമാരെപ്പോലെയായ
 ണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ആരേയും കലയാ
 ണംകഴിക്കുന്ന കാര്യം ആലോചിക്കാനേ
 വയ്യ. മാത്രമല്ല, ഞാൻ ഈ ജീവിതത്തിൽ
 ആരേയും കലയാണം കഴിക്കുന്നമില്ല.

ദൂരത്തങ്ങളൊന്നുമുണ്ടായില്ല. അതും
 ആത്മഹത്യചെയ്തു്യില്ല. ആരെങ്കെ കര
 ണ്ണു എന്ന് എന്നിക്കറിയില്ല. ഞാൻ കര
 ണ്തില്ല.

പിന്നിടൊരിക്കലും ആ പെൺകുട്ടിക
 ലിൽ ആരേയും കണ്ടിട്ടില്ലെന്ന് പറഞ്ഞു
 കൂട. പലപ്പോഴും കണ്ടു. വഴികളിൽ;
 പാർക്കുകളിൽ; സിനിമാശാലകളിൽ;
 പാർട്ടികളിൽ.

ഞാൻ വലിയ നഷ്ടബോധത്തോടെ.

നിയോജകരിൽ കാരണക്കാരി എന്ന്
നോട്ടുകൊണ്ട് സൂചിപ്പിച്ചു. രാ. സുചാ

(തുടരുന്നു)

Imageads

“അയ്യോ! ഇവനോ? ഇവൻ നിറയെ ശർക്കരവെള്ളവും ക്ളോറൽ ഹൈഡ്രേറ്റുമല്ലേ? ഈ വേഷം വാങ്ങാനാണ് ഞാൻ മദ്രാസിൽ പോണതും?”

ശങ്കരന്റെ തലയ്ക്കകത്തു് ഒരു കൊള്ളിയാൻ മിന്നി. അന്നുമുതൽ അയാൾ ആറുമാസംപിള്ളയുടെ സന്തതസഹചാരിയായി. ഉററമിത്രമായി.

ആകെക്കൂടി കൂടുംബസ്വസ്ഥതയുണ്ടായിരുന്ന വീട്ടും അതിരുന്ന ആരംഭസന്ദർശ്വലവും വിററു് പട്ടണത്തിൽ ഒരു വൈദ്യശാല തുടങ്ങി. വൈദ്യകലാനിധി പാസ്സായി വിട്ടിലടിച്ച് നടന്ന ഒരു ജെപ്പിടിച്ച് ചീഫ് ഫിസിഷ്യനാക്കി കസേരയിട്ടിരുത്തി.

അതുകൂടി. രാമച്ചം. കരംകുറിഞ്ഞിവേരും, നറുനണ്ടിക്കിഴങ്ങും — പിന്നെ കണ്ണിൽക്കണ്ട കറേ കാട്ടും പടലും പറിച്ചെടുത്തു് വൈദ്യശാലയിൽ കെട്ടിത്തൂക്കി.

ഒന്നരണ്ടു് അൽമാനറിറയെ ശർക്കരവെള്ളംനിറച്ച കറേ കുപ്പികൾ ലേബൽ ഒട്ടിച്ചുവച്ചു.

വൈദ്യശാലയുടെ പിന്നിൽ അരിഷ്ടം ഉണ്ടാക്കാനുള്ള ഒരു ചായ്ക്കും ശരിപ്പെടുത്തി.

യാതൊരു ലോഭ്യമില്ലാതെ ക്ളോറൽ ഹൈഡ്രേറ്റ് ചേർത്ത ശർക്കരവെള്ളം ഒരു പുതിയതരം എസ്റ്റർസംചേർത്തു് കുറഞ്ഞവിലയ്ക്കു് വിതരണംചെയ്തു.

സിനിമാക്കൊട്ടകൾക്കു് മുമ്പിലും നാല്പതുകളിലെ റോഡുവക്കിലും തട്ടിൻ പുറത്തു് ചിമ്മിനികത്തിച്ചുവച്ചു് താരാമുട്ട വിൽക്കുന്ന കച്ചവടക്കാർ കമ്മീഷൻ വ്യവസ്ഥയിൽ പത്തും പതിനഞ്ചും കുപ്പിവിതം വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപോയി.

“ശങ്കരാചാർമസീ”യുടെപേരിൽ പുതുതായി കമ്പോളത്തിലിറക്കിയ അരിഷ്ടത്തിനു് പ്രിയം വർദ്ധിച്ചു. കടിച്ചവർ, കടിച്ചവർ പറഞ്ഞു, ബലേഭോഷണം.

തലേനാൾ പത്തും പതിനഞ്ചും കുപ്പി വാങ്ങിയവർ, പിറേദിവസം മുപ്പതും നാല്പതുംമാക്കി. കൂടുതൽ കുപ്പികൾക്കു വേണ്ടി ശുപാർശയായി.

അതോടെ അരിഷ്ടം നിർമ്മിക്കുന്ന ചായ്വിന്റെ നീളവും വീതിയും കൂട്ടി. കൂടുതൽ ശമ്പളക്കാരെ നിയമിച്ചു. അതു്

കൊണ്ടും പോരാതെ വന്നപ്പോൾ നഗരത്തിനു് പുറത്തു് ആറുവക്കിൽ ഒരേക്കർ സ്ഥലംവാങ്ങി. ടിൻ ഷീറ്റിട്ട ഒരു നെട്ട നെട്ടുകൻ ഫാക്ടറി പണിതു് അരിഷ്ടാസവനിർമ്മാണം അവിടേക്കുമാറി. എല്ലാം ബഹുജോർ.

അതോടെ ശങ്കരൻ എന്ന അറിയപ്പെടാത്ത, മുഖമില്ലാത്ത മനുഷ്യൻ, അറിയപ്പെടുന്ന ശങ്കരൻ മുതലാളിയായി.

ബഹുജനങ്ങളുടെ നിരന്തരമായ നിർബന്ധത്തിനും സ്നേഹപൂർവ്വമായ അപേക്ഷകൾക്കും വഴങ്ങി മഹാമനസ്കനായ അദ്ദേഹം കേരളത്തിനകത്തും പുറത്തും ശങ്കര ഫാർമസിയുടെ ബ്രാഞ്ചുകൾ തുടങ്ങി.

തലിഴ്നാട്ടിലെ ബ്രാഞ്ചുകളുടെ മുഴുവൻ റീജിയണൽ ഹെഡ്ക്വാർട്ടേഴ്സ് മധുരയിൽ സ്ഥാപിച്ചു. അവിടത്തെ ചീഫ് ഫിസിഷ്യനും ചീഫ് ബിസിനസ്സ് എക്സിക്യൂട്ടീവുമായി വൈദ്യകലാനിധി റഷീദിനെ നിയമിച്ചു.

തുച്ഛനാണെങ്കിലും നല്ലവനും വിശ്വസിക്കാവുന്നവനാണു് റഷീദ് എന്നാണു് ശങ്കരൻ മുതലാളിയുടെ അഭിപ്രായം. അതുകൊണ്ടു് ചായ്വാണു് അദ്ദേ

ഹത്തിന് വൈദ്യകലാനിധി ബിരുദം നൽകിയത്.

കർണ്ണാടകത്തിലെ ബ്രാഹ്മണകുടുംബം ഹെഡ് ഡോക്ടർ ഷിമോഗയിലാണ് സ്ഥാപിച്ചത്. അതിന്റെ പ്രൊപ്പ്രൈറ്ററായി ശങ്കരൻ മുതലാളിയുടെ വഴികാട്ടിയും കാണപ്പെട്ട ദൈവവുമായ, റിട്ടയേർഡ് കമ്പൗണ്ടർ ആര്യമംഗലംപിള്ളയെ നിയമിച്ചു. ഭാരിച്ച ശമ്പളവും താമസിക്കാൻ ഫാർമസിക് കെട്ടിടവും കാര്യം കൊടുത്തു.

പക്ഷേ ആര്യമംഗലംപിള്ളയ്ക്ക് നാഗർ കോവിലിൽ ഒരു സബ് ഡിപ്പോ തുടങ്ങണമെന്നും അവിടേയ്ക്ക് സ്ഥലംമാറ്റം കിട്ടണം എന്നുമാണ് മോഹം. അദ്ദേഹം അതു പലതവണ ശങ്കരൻ മുതലാളിയോടു പറഞ്ഞെങ്കിലും, 'നോക്കാം വരട്ടേ' എന്നൊക്കെപ്പറഞ്ഞു ഒഴിയുകയാണുണ്ടായത്.

ഇതിനിടയിൽ മുതലാളി സ്വന്തം ആവശ്യത്തിന് ഒരു അംബാസിഡർ കാർ വാങ്ങി. ബ്രാഹ്മണകുടുംബം അരിഷ്ടാസ വങ്ങൽ കൊണ്ടുപോകാൻ കറേ ഡീസൽ വാനുകളും.

അങ്ങനെയിരിക്കുമ്പോഴാണ് ശങ്കരൻമുതലാളി ഒരു പുതിയ ആസവാരിയും കൂടി പുറത്തിറക്കിയത്. പേര്— "പിച്ചിപ്പുവ". പ്രസവരക്ഷയ്ക്കും സ്ത്രീകളുടെ യുദ്ധം നിലനിറുത്തുന്നതിനും അത്യന്തമം എന്ന് വ്യാപകമായി പരസ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു.

"പിച്ചിപ്പുവ" കമ്പോളം പിടിച്ചടക്കിയപ്പോൾ, മറ്റൊന്നുകൂടി പുറത്തിറക്കി. "നിത്യയുവനം" എന്ന പേരിൽ ധാതു പുഷ്ടിക്ക് കൈകൊണ്ടു ഔഷധം എന്നായിരുന്നു ഇതിന്റെ പരസ്യവുമ്പോൾ നിരാശരാകേണ്ടതില്ല എന്ന് സാരം.

ഈ രണ്ട് ഉല്പന്നങ്ങളും ആര്യമംഗലംപിള്ള തുച്ഛിച്ചുനോക്കി. കടിച്ചുനോക്കി. ആദ്യത്തേതിന് 'പിച്ചിപ്പുവ'ന്റെ വാസനയുണ്ട്. രണ്ടാമത്തേതിന് കർപ്പൂരത്തിന്റെ ഗന്ധം. രണ്ടും തലയ്ക്ക് പിടിക്കും. പക്ഷേ ലഘുവായിരുന്നു.

ഇവയുടെ ചേരുവ എന്താണെന്ന് ആര്യമംഗലംപിള്ളയ്ക്ക് പിടികിട്ടിയില്ല. അപ്പോൾ മറ്റൊരു കൾമലർകൂടി രാഗത്തുവന്നിരിക്കുന്നതായി അയാൾ സംശയിച്ചു. അതിനുശേഷം നാഗർകോവി

ലിലേയ്ക്ക് സ്ഥലംമാറ്റം വേണമെന്ന് അയാൾ ആവശ്യപ്പെട്ടില്ല.

ഒരുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആര്യമംഗലംപിള്ള മരിച്ചു. പെട്ടെന്നായിരുന്നു മരണം. രാവിലെ പതിവുള്ള ബ്ലാക്കറിയുമായി വാലക്കാരൻ ചെന്നു മുട്ടി വളിച്ചപ്പോൾ വാതിൽ തുറന്നില്ല. വളരെനേരം മുട്ടിയിട്ട് തുറന്നില്ല. ഫാർമസിയിലെ സെക്യൂരിറ്റി ഓഫീസറെ വിവരം അറിയിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഓടിക്കിടച്ചെത്തി.

എന്തോ കഴുപ്പുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനും സംശയം. പൊലീസുകാർ വരാതെ മുറി ചവുട്ടിത്തുറക്കുന്നത് ശരിയല്ലെന്ന് അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹം ടാക്സിപിടിച്ചു പോയി. ലോക്കൽ പോലീസിന്റെ മുഴുവൻ നല്ല പരിചയമാണദ്ദേഹത്തിന്. അവർ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് മൂന്നും നാലും കപ്പി എടുത്തുകൊണ്ടുപോകും. അതുകൊണ്ടാവാം അവർ ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തോടൊപ്പം വന്നു മുറി ചവുട്ടിത്തുറന്നു.

"ആത്മഹത്യയാണ്. സംശയമില്ല" അവർ ഖണ്ഡിതമായി പറഞ്ഞു.

ജഡം പോസ്റ്റ് മാർട്ടത്തിനയച്ചു. അവരും പറഞ്ഞു. വിഷംകുടിച്ച് മരിച്ചതാണെന്ന്.

വിവരം ശങ്കരൻമുതലാളിയെ ഫോൺ വിളിച്ച് അറിയിച്ചു. അദ്ദേഹം അതുകേട്ടപ്പോൾ മോഹാലസ്യപ്പെട്ട് വീണ്ടുപോയി.

മുതലാളിയുടെ കാണപ്പെട്ട ദൈവമായിരുന്നു ആര്യമംഗലംപിള്ള. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകർഷണീകമായ നിരീക്ഷണം മുതലാളിക്കൊര വല്ലാത്ത ആഘാതമായിരുന്നു. മുതലാളി നാട്ടിൽ കൊണ്ടുവരാനും യഥാവിധി സംസ്കരിക്കാനുമൊക്കെ അദ്ദേഹമാണ് ഏർപ്പാടുചെയ്തത്.

പക്ഷേ ശവസംസ്കാരത്തിന് അദ്ദേഹം പോയില്ല. കാണാൻ കരുത്തില്ലെന്ന് പറഞ്ഞു.

രാജാചിതമായ ബഹുമതിയോടെയാണ് ശവസംസ്കാരം നടന്നത്. മധ്യരേയിലെ ഫീഫ് ഫിസിഷ്യനും ബിസിനസ്സ് എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഓഫീസറുമായ വൈദ്യകലാനിധി ശ്രീ റഷീദ് ചങ്ങേകൾക്ക് നേതൃത്വം നൽകി.

ഹെഡ് ഓഫീസിലെ ചീഫ് അക്കൗണ്ടന്റ് ശിവരാമസ്വാമി ചന്ദ്രശ്ചർ

ആര്യമംഗലംപിള്ളയുടെ ഭാര്യയുടെ കയ്യിൽ അയാൾ രൂപ വച്ചുകൊടുത്തു.

തലക്കാലാവശ്യത്തുകാകെ ഇതിരിക്കട്ടെ" എന്ന് പറഞ്ഞാണ് രൂപ കൊടുത്തത്.

ദോഷം പറയരുതല്ലോ സ്കൂൾഫെനൽ മൂന്നുതവണ എഴുതി തോറു നിൽക്കുകയായിരുന്ന മകൻ ശിവസ്വാമി ചന്ദ്രശ്ചർക്കു കൈയ്യിൽ കൊടുത്തുകൊടുത്തു. ഫാർമസിയിലെ നാഗർകോവിൽ ബ്രാഞ്ചിൽ ക്ലർക്കായി ഉദ്യോഗവും കൊടുത്തു.

വളരെദിവസം കഴിഞ്ഞശേഷമാണ് ആര്യമംഗലംപിള്ളയുടെ ആത്മഹത്യയ്ക്കു ചുറ്റുപാടായിരുന്ന മകൻ ശങ്കരൻമുതലാളി വിമുക്തനായത്.

മാസത്തിലൊരിക്കൽ എല്ലാ ബ്രാഞ്ചിലും ഇൻസ്പെക്ടർ പൊകാറുള്ള മുതലാളി നാലഞ്ചുമാസമായിട്ടും ഷിമോഗയിലേയ്ക്ക് പോയില്ല.

അല്ലെങ്കിലും അതൊരു ഗുണമുള്ള റീജണൽ ഓഫീസല്ല. ഷാപ്പിൽനിന്ന് കിട്ടുന്ന പട്ടച്ചാരായത്തേക്കാൾ വിലകുറവുള്ളതുകൊണ്ടും പെട്ടെന്ന് തലയ്ക്കിടക്കം എന്നുള്ളതുകൊണ്ടും കറേപ്പർ അരിയും വാങ്ങിക്കിടക്കുന്ന എന്നെയുള്ള. മദ്യനിരോധനം നിലവിലുള്ള പ്രദേശത്തേപ്പോലുള്ള മിശമില്ല.

പക്ഷേ, അതുകൊണ്ടൊന്നുമില്ല മുതലാളി ഷിമോഗയിൽ പോകാത്തത്. ആര്യമംഗലംപിള്ള കിടന്ന് മരിച്ച നാട്ടിൽ പോകാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സ് അനവദിക്കുന്നില്ല.

ഇതിനിടയിൽ മുതലാളി നഗരാതിർത്തിക്ക് വെളിയിൽ ഒരു പഴയ വീടും പറമ്പും വിലയ്ക്ക് വാങ്ങി. നിരയുപുറം ചാവടിയും കൊട്ടിയമ്പലവുമൊക്കെയുള്ള ഒരു പഴയ നായർത്തറവാട്. അഞ്ചരയേക്കർ വിസ്തീർണ്ണമുള്ള തെങ്ങിൻതോട്ടിന്റെ ഒത്തനടുക്കാണ് വീട്.

പട്ടണത്തിന്റെ കണ്ണായ ഭാഗത്തു് ഒരു മണിമാളികവല്ലാതെ എന്തിനാണിങ്ങനെ ഒരു ഓണം കോറാമുലയിൽവന്ന് താമസിക്കണമെന്ന് പലരും ചോദിച്ചു.

"ഓ! എനിക്കീ പട്ടണപ്പരിഷ്കാരമൊന്നും ഇഷ്ടമില്ല. ഞാൻ ഒരു പാവപ്പെട്ട കടുംബത്തിൽ ജനിച്ചു. പാവമായീ ജീവിക്കുന്നു. പാവത്തുങ്ങളെപ്പോലെ മരിക്കണം. അതാണ് എന്റെ ആഗ്രഹം".

ആരും തർക്കിക്കാൻപോയില്ല. തർക്കിച്ചിട്ട് എന്ത് കാര്യം? ഓരോരുത്തർക്കും അവരുടേതായ ഇഷ്ടങ്ങളില്ലേ? അതിനൊത്തു് ജീവിക്കട്ടേ. പുതുമായി വാങ്ങിയ വീടു് അടിച്ചു് വാരിച്ചതല്ലാതെ മിനക്കുപണിയൊന്നും നടത്തിയില്ല.

വാടകവീട്ടിൽ താമസിക്കുകയായിരുന്ന അന്തയേയും അനിയനേയും കൊച്ചനിയത്തിയേയും പുതുമായി വാങ്ങിയ വീട്ടിലേയ്ക്കു മാറ്റിത്താമസിപ്പിച്ചു. മുതലാളി ചാവടയിൽ തുങ്ങിക്കിടന്നു.

പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുതിയ ഫാക്ടറിയുടെ ഒഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിട്ട് ഒരു ഔട്ട് ഹൗസ് പണിയിപ്പിച്ചു.

"എന്താ മുതലാളി! ഇതിൽ ഒരു മുറി ഏ. സി. ആക്കിയാൽ?"

കോൺട്രാക്ടർ സ്നേഹപൂർവ്വം ചോദിച്ചു.

"ച്ചീ! അതിന്റെയൊന്നും ആവശ്യമില്ല. ഞാൻ വീട്ടിന്റെ തിണ്ണയിൽ കിടന്നുറങ്ങിയാണ് വളർന്നത്. എനിക്കു് ഏ. സി. യും കിസിയുമൊന്നും ആവശ്യമില്ല".

മുഖവണ്ണം ശങ്കരൻമുതലാളി ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പോകുകയായിരുന്നില്ല. ഈശ്വരവിശ്വാസമില്ലാത്തവനല്ല. ഈശ്വരവിശ്വാസമുണ്ടോ എന്നുപോലും ചിന്തിച്ചിട്ടില്ല. കൂട്ടുകാരായി സർവ്വതന്ത്രപരതനായി കമ്പനിയടിച്ചു് നടക്കുമ്പോൾ ഈശ്വരനെപ്പറ്റി ആലോചിക്കാൻ എപ്പോഴാണ് സമയം?

ആ മുപ്പിന്റേ, തന്തക്കിഴവൻ, കൃഷ്ണൻ വൈദ്യർ ഇത്രപെട്ടെന്ന്, ഓർക്കാപ്പറത്തു് വെടിതീടമെന്ന് ആരെങ്കിലും വിചാരിച്ചോ?

അച്ഛനോട് സ്നേഹമായിരുന്നു. ബഹുമാനമായിരുന്നു. എങ്കിലും മുപ്പർ ഇങ്ങനെയൊരു ചതി കാണിക്കുമെന്ന് സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും വിചാരിച്ചില്ല.

ഒരു ദിവസം കൂട്ടുകാരായി കമ്പനി കൂടി മാറിനടന്നിട്ട് മടങ്ങിയെത്തുമ്പോൾ വീട്ടനടുയിൽ ഒരാൾക്കൂട്ടംകണ്ടു. എന്താണാവോ? അരിയും തലയ്ക്ക് പിടിച്ചതിനാൽ കണ്ണിന് കാഴ്ചപോരായിരുന്നു. കാലും നേരേചാലേ നീൽക്കുന്നില്ല.

കുറച്ചു മാറിയുള്ള കലുകിൽപോയിരുന്നു. പിന്നെ കിടന്നു.

പാതിരാകഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് തലയുടെ കെട്ട് വിട്ടത്. എണ്ണിറുപോയി നോ

കിയപ്പോൾ തന്നെക്കിഴവനെ ഉമ്മറത്തു മുടിപ്പുതച്ചു കിടത്തിയിരിക്കുന്നു. തലയ്ക്കൽ നിലവിളക്കു മുന്നിത്തു കത്തുന്നു.

കണ്ണിരൊഴുകിയിരിക്കുന്നു അമ്മ. അമ്മയുടെ ഇടത്തും വലത്തുമായി രണ്ടു മക്കൾ വാടിത്തളർന്നു കിടക്കുന്നു; സത്യവ്രതനും ദമയന്തിയും.

അമ്മയുടെ ദുഃഖം കണ്ടപ്പോൾ അറിയാതെ തേങ്ങിപ്പോയി.

രാത്രിതന്നെ ചങ്ങാതിമാരെ തപ്പിയെടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു. വേണ്ടപ്പെട്ടവരെ അറിയിക്കാൻ ഏർപ്പാടു ചെയ്തു. ചിതയൊതക്കാൻ മേൽനോട്ടംവഹിച്ചു.

നേരംവെളുത്തപ്പോൾ വീട്ടുറ്ററത്തു അൾക്കാർവന്നു നിറഞ്ഞു. ബന്ധുക്കളും നാട്ടുകാരും അച്ഛന്റെ പഴയ രോഗികളും.

പത്തുമണിക്കു മുമ്പു ചിത തയ്യാറായി. പക്ഷേ അച്ഛന്റെ ഒരു ഉടപ്പിറന്നോൾ വന്നുചേർന്നപ്പോൾ മണി നാലു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതുവരെയുള്ള കാത്തിരിപ്പ് ഒരു ഫോ ദുരിതമായിരുന്നു.

ചടങ്ങുകൾ ആരംഭിച്ചു. വാസ്കരിയിടാൻ മുത്തമകനെ വിളിച്ചു.

“ഇല്ല; ഞാൻ വാസ്കരിയിട്ടുനില്പു”— ശങ്കരൻ ഒഴിഞ്ഞുമാറി.

അതൊരു സംഭവമായിരുന്നു. പിടാഹ പ്രധാനികൾ അതിനെ എതിർത്തു. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതു ചത്തു തലയ്ക്കുമീതേ നിൽക്കുന്ന സ്വന്തം പിതാവിനോടു കാണിക്കുന്ന പൊറുക്കാനാവാത്ത കുറ്റമാണെന്നു അവർ ഇണഭോഷിച്ചു. എന്നിട്ടും ശങ്കരൻ കൂട്ടാക്കിയില്ല.

“ജീവിച്ചിരുന്നപ്പോൾ ഞാൻ ഒരു നേരത്തെ ആഹാരം അദ്ദേഹത്തിനു കൊടുത്തില്ല. പകരം തീ തിററിക്കുകയാണ് ചെയ്തതു. ഇനിയിപ്പോൾ ചത്തു മരവിച്ചുകിടക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ വായിൽ അരിയും പൂവും കുത്തിനിറയുന്നതിൽ അർത്ഥമില്ല”

ആ വാദത്തോടു ആരും യോജിച്ചില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല, ഇവർ ഗുണംപിടിക്കുകയില്ലെന്നു തലമുത്ത കാരണവന്മാർ ശപിതമാകുവാൻ ചെയ്തു.

ചിതയ്ക്കു തീകൊളുത്തിയതും കൊളളിയും കടവും ഉടയ്ക്കുക മുതലായ കർമ്മങ്ങളും ബലിയിലൂടെയൊക്കെ നടത്തിയതു ഇളയമകൻ സത്യവ്രതനായിരുന്നു.

പക്ഷേ അന്നത്തെ നിഷേധിയായ ശങ്കരനല്ല, ഇന്നത്തെ ശങ്കരൻമുതലാളി. അന്നത്തെ എഴുന്നേറിത്തന്നവും കൊമ്പാസുചൊക്കെ അപ്പാടെ ഉപേക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഇപ്പോൾ രാവിലെ നാലുമണിക്കു ഉറക്കമെണിക്കും. അരമണിക്കൂർ വ്യായാമം ചെയ്യും. അതുകഴിഞ്ഞു കുളിയും മറ്റു ചിനചര്യകളും കഴിഞ്ഞു കാറിക്കയറിയാൽ, നാട്ടിലുള്ള സർവ്വമാനക്കേന്ദ്രങ്ങളിലുംപോയി തൊഴുതിട്ടേ മടങ്ങിയെത്തു.

വലിയ മുതലാളിമാരെപ്പോലെ, കോൺഫ്ളേക്സും, ബ്രഡ്ബട്ടർജാം, ഫ്രൈഡ്സ് എഗ്സ് ഒന്നും വേണ്ട. രണ്ടുതവി പഴംകഞ്ഞി, അരക്കപ്പ് തൈരും ഒരു കഷണം ഉപ്പിലിട്ട നാരങ്ങ. അതാണ് പതിവ്.

ഫാക്ടറിയിലേയ്ക്കു പോകുന്നതിനുമുമ്പു അമ്മയുടെ കാൽ തൊട്ടു കണ്ണിൽ വയ്ക്കും. അതുകഴിഞ്ഞു ശ്രീനാരായണന്റെ പടത്തിന്റെ മുമ്പിൽപോയി വിളക്കും ചന്ദനത്തിരിയും കത്തിച്ച് കണ്ണടച്ചു നിന്നു പ്രാർത്ഥിക്കും.

സ്ഥലത്തുള്ള ദിവസം ഉച്ചയ്ക്കു വീട്ടിൽ വന്നെ ഉറങ്ങു കഴിക്കും. മീൻകറി കൂടി നേ തീരൂ. മരച്ചീനിയും ചീനമാണെങ്കിൽ അതാണ് ഏറ്റവും ഇഷ്ടം.

ആൺമക്കളെ രണ്ടുപേരേയും കടംബ പാരമ്പര്യമനുസരിച്ചുള്ള വൈദ്യവൃത്തിയിൽ വ്യാപരിപ്പിക്കണം എന്നായിരുന്നു അച്ഛന്റെ ഇംഗിതം. പക്ഷേ ശങ്കരൻ ഒരു അക്ഷരവീരോധിയും പള്ളിക്കുള്ള നായത്തോടെ അച്ഛന്റെ ശ്രദ്ധ ഇളയമകൻ സത്യവ്രതനിലായി. ഒരു സംസ്കൃത പണ്ഡിതന്റെ വീട്ടിലായപ്പോൾ അമരകോശം, ശ്രീരാമോദനം, മാഘം, നൈഷധം തുടങ്ങിയവ പഠിപ്പിച്ചു. അതു കഴിഞ്ഞു അപ്പോംഗഹൃദയത്തിലേയ്ക്കു കടക്കുന്ന മുറയ്ക്കാണ് അച്ഛൻ മൃതിയടഞ്ഞതു. അതോടെ എങ്ങുമെങ്ങുമെത്താതെ പഠിത്തം നിലച്ചു.

അമ്മയെ നോക്കുന്ന കാര്യവും വീട്ടുചുമതലയും അവനെ ഏൽപ്പിച്ചു. പക്ഷേ അതിനൊന്നിനും അവനെക്കൊണ്ടു കൊള്ളകില്ല.

ചില്ലറ ശൃംഗാരശ്ലോകങ്ങളും കടിച്ചാൽ പൊട്ടാത്ത സംസ്കൃതപദങ്ങൾ കത്തിനിറച്ച പ്രേമലേഖനങ്ങളും എഴുതി, നാട്ടിൽ കാണാൻകൊള്ളാവുന്ന ചിലളളർ

ചുരുക്കൻ ചെല്ലങ്കൽ

ഒറമരണം ചെറുവാർത്ത കൂട്ടമരണം രസവാർത്ത.

‘ഒന്നുവളിക്കണേ’യെന്നപേക്ഷ, ഒന്നിരമല്ലൊരു ഭംഗിവാക്കു. ഭംഗിവാക്കുങ്ങോട്ടു മാററിവച്ചാൽ സംഗതി ഉള്ളതൊലിച്ചുപോലെ!

സംഗതിവശാൽകണ്ടു മുട്ടുമ്പോൾ പായുന്ന ചങ്ങാതി: ‘ഇതാ, യിപ്പം മനസ്സിൽ കണ്ടേയുള്ളു’. കലയാണംകഴിവോളം ചങ്ങാത്തംകേമം കളവാണിമാരതിലിപ്പൈപ്പുവോളം.

പരരടെ ധനമപഹാരം ലക്ഷ്യം, പിരിവിനുവേണം കൂട്ട്

അദ്ധ്യക്ഷ. നല്ലെങ്കിലുടഘോടനം വേണം, അങ്ങനെയും പിടിവാശി.

വാക്കിനു പൈസാനിരക്കിൽ ചുമത്തണം നാട്ടിൽ പ്രസംഗനികുതി.

വിവ്വ്ഷികൾ ചേർന്നാൽ സെമിനാർ പട്ടവിവ്വ്ഷികൾ ചേർന്നാൽ. സിബോസിനം.

അരിച്ചുപെറുക്കിയ കപട്ടേഷൻ അടുക്കിവച്ചാൽ ക്രിട്ടിക്ക!

നാട്ടിലില്ലാക്കാര്യം ചൊല്ലുമ്പോൾ നാട്ടുകാരൊക്കെയും വാപൊളിക്കും.

റഷ്യയിൽപോയാലും ചൈനയിൽപോയാലും നാട്ടിലെക്കുഞ്ഞിക്കു മവളുംവേണം.

രേപ്പിൻമുസുവുതൃതാസം രേപ്പിൽ തുല്യരേവരും.

ഏവർ പരമേശ്വരൻ

ക്കെല്ലാം കൊടുക്കുകയായി അവന്റെ ദിനചര്യ. അതിന്റെകൂടെ അമ്പലക്കുളത്തിൽ കാവലിരിപ്പും. സ്ത്രീകൾക്കു കുളിക്കാൻവരുന്ന നിലവന്നു.

പരാതി സഹിക്കവയ്ക്കാതെപ്പോൾ ശങ്കര ഫാർമസിയിലൂടെ മധുരയിലുള്ള റിജിയണൽ ഓഫീസിൽ സത്യവ്രതനെ കാഷ്ട്രായി നിയമിച്ച് പറഞ്ഞയച്ചു.

കഷ്ടിച്ച് ഒരു ആറുമാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവിടെത്തെ ചീഫ് ഫിസിഷ്യൻ റഷീദിന്റെ ഒരു കത്തുവന്നു. എത്രയുംവേഗം സത്യവ്രതൻ ഒരു പെണ്ണു കെട്ടിക്കൊടുക്കുന്നത് നന്നായിരിക്കും എന്നാണ് കത്തിലെ പൊരുൾ.

ഓ! അവൻ അവിടെയും ചെന്ന് തുടങ്ങിയോ ഡ്രോമ? ശങ്കരരിച്ചിട്ടു കാര്യമില്ല.

പലേടത്തും അന്വേഷിച്ചിട്ടു ഒടുവിൽ ഒരു കൊപ്രാമുതലാളിയുടെ മകളെ ഉറ

പ്പിച്ചു. പെണ്ണും ചെറുക്കനും തമ്മിൽ കണ്ടു. രണ്ടുപേർക്കും ബോധിച്ചു. കല്യാണവും നടത്തി.

ഇനിയുള്ളതു അനിയത്തി ദമയന്തിയുടെ കാര്യമാണ്. അവളെ ഏതെങ്കിലും പാവപ്പെട്ടവന്റെകൂടെവേണം പറഞ്ഞയക്കാൻ എന്ന് ശങ്കരൻമുതലാളി തീരുമാനിച്ചു. എന്നാലേ അവളെ മുണ്ടുകൊടുത്തു കൊണ്ടുപോകുന്നവൻ അവളെ സ്നേഹിക്കും. വകവയ്ക്കും.

ശങ്കരൻമുതലാളിയുടെ പണം മോഹിച്ച് കൊടികെട്ടിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ പലരും വന്നു. അതൊക്കെ ഓരോ ഒഴികഴിവുകൾ പറഞ്ഞു മുതലാളിതളിക്കളഞ്ഞു.

ഫാർമസിയിലെ വിശ്വസിക്കാൻകൊള്ളാവുന്ന ബ്രാഞ്ച് ഓനേജർമാരോടു രഹസ്യമായി പറഞ്ഞു. പററിവ ഒരാളെക്കണ്ടാൽ അറിയിക്കണമെന്ന്.

സി

ഗററിന് തീ കൊളുത്തി ഒരു പുകവീട്ട് വിനോദ് പറഞ്ഞു.

“നോക്കൂ, ഇന്നൊരു വർഷം നടന്നില്ല. രണ്ടിടത്ത് ഹീറോയിൻ ഇല്ലെങ്കിൽ. മറ്റൊരുകൾക്ക് വില്ലൻ വന്നിട്ടില്ല. ഞാൻ പേയ്ക്കപ്പ് ചെയ്തിട്ടില്ല. നേർത്ത പോന്നു. ബേബി. നീ ഇവർക്ക് ഒന്നും കൊടുത്തില്ല? എന്താ ഫുട്ട് ജ്യൂസ് അവിടെ ഇരിക്കുന്നുല്ലോ. പ്ലീസ് കടയിക്കിറുത്ത് ഞാൻ സ്വല്പം തിരക്കിലാണ്. നാലുമണിക്ക് കർപ്പകത്തിൽ. ആറുമണിക്ക് വിജയവാഹിനിയിൽ... ബേബി എട്ടുമണിക്ക് “ദേവിയിൽ പ്രിയമിരുട്ടുണ്ട്. തയ്യാറായിരിക്കണം.” വിനോദ് ഇൻറർകോമിലൂടെ തന്റെ സിക്രട്ടറിയെ വിളിച്ചിട്ട് പറഞ്ഞു.

ഫോദമിയെ കൊണ്ടുവന്ന രീതി തെറ്റായി പോയി?”

“എയ്ക്ക് തെറ്റു. ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ ഇപ്പോഴും ബേബിയുടെ മാതാപിതാക്കൾ അനുവദിച്ചിട്ടില്ല. ബേബി വീട്ടുവീടിനായിപ്പോന്നു. അതൊരു തെറ്റാണോ? തെറ്റാണെന്ന് എനിക്ക് തോന്നുന്നില്ല”

“മിസ്റ്റർ വിനോദ് ബേബി സ്വയം ഇറങ്ങിത്തരിച്ചതാണെന്ന് ഞാനിന്നും വിശ്വസിക്കുന്നില്ല”

പിന്നെ ഞാനെന്താ കട്ടുകൊണ്ടു വന്നതാണോ. പഴയ രാവണനെപ്പോലെ. ചോദിച്ചുനോക്കൂ മിസ്റ്റർ ഉണ്ണി”

“നിങ്ങൾ രാവണനോ എന്റെ ചെങ്ങൾ സീതയുമാണെന്നല്ല ഞാൻ പറഞ്ഞു വരുന്നത്. നിങ്ങൾക്കൊരു സഹോദരിയുണ്ടെങ്കിൽ, ആ സഹോദരി വഴിയെ

നാശകുടിലാശ്വന നാശകുടിലാശ്വന

നോവൽ 20

ഏകലവ്യൻ

“ആ ചെട്ടിയാരോട് കാത്തിരിക്കാൻ പറയൂ. പിന്നെ കൊയമ്പത്തൂർക്കാരൻ ശ്രീനിവാസറാവുവിനോട് തിയ്യതികൾ ഇല്ലെന്ന് പറയൂ. അയാൾ എട്ടല്ല. പത്തുലക്ഷം തന്നാലും തിയ്യതികൾ ഇല്ലാതെ എടുക്കുകയാണ്. പിന്നെ ഞാനിതാവതന്നു. ഓക്കെ”

ചാരം ചൂണ്ടുവീശുകൊണ്ട് ആഷ്ട്രേഡിലേക്ക് തട്ടിക്കൊണ്ട് വിനോദ് പറഞ്ഞു.

“എന്തായാലും വന്നത് നന്നായി. ഞങ്ങളുടെ വിവാഹം ദേററന്നാളാണ്. അടുത്തുള്ള മാസിയമ്മൻ കോവിൽവെച്ച് ഞങ്ങൾ ഫാർട്ടമായീ ക്ഷണിച്ചുകൊള്ളുന്നു.”

“വിവാഹം സന്തോഷവാർത്തയെന്ന മിസ്റ്റർ വിനോദ്. പക്ഷെ എന്റെ സ

ററിയെങ്കിൽ. നിങ്ങൾക്കൊന്നിങ്ങളുടെ പിതാവിനോ ഉണ്ടാകുന്ന ദുഃഖത്തെക്കുറിച്ച് ഓർത്തുനോക്കൂ. നിങ്ങൾ വലിയൊരു അഭിനേതാവല്ലേ. ഊഹിക്കാതെങ്കിലും കഴിയുമല്ലോ.”

വിനോദ് ഒരു മന്ദഹസിച്ചിട്ട് പറഞ്ഞു.

“ശരിയാണ് മിസ്റ്റർ ഉണ്ണി. നിർഭാഗ്യവശാൽ എന്റെ അച്ഛൻ എന്റെ പത്രങ്ങളെത്ത വയസ്സിൽ മരിച്ചു... മരിക്കുകയല്ല—”

അതു പറഞ്ഞുനിർത്തി അയാൾ ബേബിയുടെ നേരെ നോക്കി.

“ഇററവർ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോകുന്നതിലുള്ള ദുഃഖം ഞാൻ അനുഭവിച്ചുവന്നാണ് മിസ്റ്റർ ഉണ്ണി. തുറന്ന ആകാശത്തിന്റെ കീഴിൽ. മേൽക്കൂരയില്ലാതെ. ഞാനും

എന്റെ അമ്മയും പട്ടിണികിടന്ന ആ ദുഃഖം ഇന്നും ഞാൻ ഓർന്നിട്ടില്ല.” നെടുതായി നിശ്ചയിച്ച ഒരുയാൾ വാച്ചിലേക്ക് നോക്കിക്കൊണ്ടു ക്ഷമാപണരൂപേണ പറഞ്ഞു.

“അയാൾ സോറി... എന്റെ കഥ പറയാൻ ഇല്ല സമയമില്ല. നിങ്ങളെന്റെ മിനി തിയ്യറ്ററിലേക്ക് വരുണോ. എന്റെ പുതിയ പടത്തിന്റെ പ്രവൃത്തുണ്ട്. അല്ലാൾ ഡിവാഹത്തിന് ഓക്കെ വരണം.”

ഉണ്ണി കെഞ്ചുന്നമട്ടിൽ പറഞ്ഞു. “ജി. വിനോദ്. ബേബിയെ എന്റെ കൂടെ അയയ്ക്കൂ. മാനുഷ്യാദയാമി വിവാഹം ഞാൻ നടത്തിച്ചുതരാം. എന്നെ വിശ്വസിക്കൂ... റിട്ടയർഡ് ജഡ്ജി ഓരോദരൻമേനോന്റെ, മകളെ നിങ്ങൾ തട്ടിക്കൊണ്ടുപോയിരുന്ന അപഖ്യാതി ഒഴിവാക്കാതെങ്കിലും.”

“അങ്ങിനെ ഞാൻ ബേബിയെ ‘കിഡ്നേപ്പ്’ ചെയ്തെങ്കിൽ മിസ്റ്റർ മേനോൻ പോലീസിന്റെ സഹായം തേടാനിവി

കുറച്ചോ? ചിസ്തർ മേനോൻ നിയമമുതന്നെല്ലെ? കുറച്ചൊക്കെത്തന്നെ ജയിലിലേയ്ക്കു വരും കുറച്ചൊക്കെത്തന്നെ, കുറച്ച നിരപരാധികളെ. കഴുവിന്മേൽ തൂക്കിയവരും ഉള്ളു. “എനിക്ക് ചിസ്തർ മേനോൻസാറിനെ നല്ലവണ്ണം അറിയാം.”

ഉണ്ണി എഴുന്നേറ്റ് കൈകൂപ്പി ഇടായി സ്വരത്തിൽ അപേക്ഷിച്ചു.

“ചിസ്തർ വിനോദ്, ഞാൻ താഴ്ന്നു വോടെ ഒരിക്കലും അപേക്ഷിക്കണം. ബേബിയെ എന്റെയടുക്കൽ അയക്കൂ. ഞാൻ അവളുടെ സഹോദരനാണ്. എന്നെ വിശ്വസിക്കൂ. ഞാൻ വിവാഹം കഴിപ്പിച്ചു തരാം.”

തന്റെ ഇരു ചുവലുകളും ചലിപ്പിച്ചു കൊണ്ട് വിനോദ് പറഞ്ഞു.

“ബേബിക്ക് ഇഷ്ടമുണ്ടെങ്കിൽ പോന്നോളെ. ഐ ഹേവ് നോ ബെഞ്ചർ എററാൾ!” ഓക്കെ വിണ്ടും കാണാം.”

വിനോദ് ഇരുവർക്കും ഹസ്സാദാനം നൽകി മുറിവിട്ടുപോയി. ബേബിയും ഉണ്ണിയും മുഖത്തോടുമുഖം നോക്കിനിന്നു.

മേനോൻ അറിയാമായിരുന്നു, ഉണ്ണിയുടെ ദൗത്യം പരാജയപ്പെടുമെന്നും. അവർ ഈ പടി കയറുകയില്ല. അതിന് താൻ അനുവദിക്കുകയുണ്ടില്ല. ബേബി, തന്നെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, കൂട്ട് തുറന്നുപോയ പക്ഷിയാണ്. അവൾ എന്നെന്നേക്കുമായി നഷ്ടപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു.

ഉണ്ണിയും രാമൻനായനും മടങ്ങിവന്നപ്പോൾ മേനോൻ—പരിഹാസരൂപേണ ചോദിച്ചു.

“എവിടെ രാമൻനായരെ മരുമകൾ? അല്ല. പെങ്ങൾകൂടെ പോയില്ലെ ഉണ്ണി? ചിസ്തർ മേനോനും നിർമ്മല അമ്മയും വിവരം അറിവാൻ തിടക്കപ്പെട്ടു.

“എന്തു പറയാനാ... മറ്റൊന്നാൽ അവൾക്കെ കല്യാണമാണ് വെട്ടുമ്മെ.”

ചിസ്തർ മേനോൻ തേങ്ങി. കണ്ണുകൾ സജലങ്ങളായി. മേനോൻ ഒരുക്കരം ഉരിയാടാതെ, ഒന്ന് നെടുവീർപ്പിട്ടുക പോലും ചെയ്യാതെ പുറത്തേക്കു പോയി. നിർമ്മല അമ്മയീടേയും നിരാശ കലർന്ന സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

“ആ കട്ടിക്ക് എന്തു പറയാവൊ ഈശ്വര. ഇങ്ങിനെ തലതിരിഞ്ഞാലു എന്നാണൊരു പാകം...”

ചിസ്തർ മേനോൻ കവിൾത്തടത്തിലൂടെ ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്ന കണ്ണുനീർ സാരിത്തുണുകൊണ്ട് തുടച്ചിട്ടു പറഞ്ഞു.

“നിർമ്മലേ, അവൾക്കു മനസ്സ് കരി കല്ലാണ്. പെറ്റ വളർത്തിയ അമ്മയ്ക്കു കൂടി അവളു മറന്നു. നേര്യാവില്ല. അവൾക്ക് ഒരിക്കലും നേര്യാവില്ല.”

നേര്യാവില്ല നിർമ്മലേ. അച്ഛന്റെ അമ്മയ്ക്കും ഏതൊരു തകർത്തു അവളു ഒരിക്കലും നേര്യാവില്ല.”

“അങ്ങിനെ പറയല്ലെ ചേച്ചി. കുട്ടി എന്നായാലും അവനാകുമ്പോഴല്ലെ” തെല്ലു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ രാമൻനായർ പറഞ്ഞു.

“എന്തായാലും അവളു പാർക്കണ വീട്ടു കാണണം. രാജകൊട്ടാരം പോലുണ്ട്.” നിർമ്മല അമ്മയായി ഭർത്താവിനെ ക്രൂരമായി നോക്കി. ഒരു കാര്യം പറയാൻ കണ്ടു നേരം! ഞളും വല്ലാത്തൊരു മനുഷ്യൻ.

“എന്താ അവൾ നിങ്ങളെ മയക്കിയെടുത്തൊ? നിർമ്മല അമ്മയായി ദോഷത്തോടെ ചോദിച്ചു.

“ഇല്ലല്ലോ... ഞാൻ പറഞ്ഞു നോക്കൂ” ഉണ്ണി പറഞ്ഞു.

“അയാളെ കുററുപറയേണ്ട കാര്യമില്ല... ഒക്കെ ബേബിയുടെ കുറമാണ്. അവൾക്ക് നമ്മളെ വേണ്ട...”

ഉണ്ണി പുരുഷത്തേക്കു ചെന്നു. മേനോൻ ചാതകസേരയിൽ കിടന്നു. അന്നത്തെ ദിനപത്രത്തിൽ വെറുതെ കണ്ണോടിച്ചു കിടക്കുകയായിരുന്നു.

“അല്ല! അവളെന്തു പറഞ്ഞു ഉണ്ണി?”

“അവളുടെ മനസ്സിൽ നല്ലൊരു കല്ല് അല്ലെങ്കിലും കരിവില്ല. മറ്റൊന്നാൽ അവളുടെ വിവാഹമാണത്രെ.”

മേനോൻ മറുപടിയില്ല.

“ഇല്ല! വേഗം തന്നെ ബന്ധം ലിഗ് ലൈസറു ചെയ്യുകയാണ്. നടക്കട്ടെ...”

“ഞാൻ അവളുടെ വിവാഹം മാന്യമായ രീതിയിൽ നടത്തിക്കൊടുക്കാമെന്നു വരെ പറഞ്ഞു.”

“പക്ഷെ, ബേബി തന്റെ തീരുമാനത്തിൽ ഉറച്ചു നിന്നു.”

“നില്ലല്ലെ ഉണ്ണി, പുകഞ്ഞുകൊള്ളി പുറത്തു! ഞാൻ അപ്പോഴെ പറഞ്ഞില്ലെ പോകണമോ?”

“നമുക്ക് രവീന് ഒരു കേബിൾ അയ

ച്ചാലോ” മേനോന്റെ മുഖം ചൊമന്നു. കണ്ണുകൾ ഉൾ രോഷത്തിന്റെ അഗ്നിജ്വാലകൾ പൂർണ്ണ.

“എനിക്ക് ഇനിയൊരു കെന്റം മകളു മില്ല ഉണ്ണി. വളർന്നു വളരുന്നവരുമായി അവർക്കു തന്നെയും തള്ളിയേയും വേണ്ട ആർക്കു വേണം അവരെയും! ലെറ്റ് ദം ഗോട്ടു ഹെൽ!”

എന്തെന്നും മേനോൻ പുറമെക്കു നോക്കിയിരുന്നു. മനസ്സ് തിളച്ചു മറിയുകയാണ്.

ഗരാജിൽ കിടന്നിരുന്ന കാരിനെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി മേനോൻ തുടർന്നു.

“അവൾക്ക് കോളേജിൽ പോകാൻ വേണ്ടി വാങ്ങിയതാണ്. ഈ വില കൂടിയ കാര്യം. അതിന്റെ മുഴുവൻ വില ഇനിയും കൊടുത്തു തീർത്തിട്ടില്ല. ഇനിയെ തീർത്ത് കാറ്റു. ഞാൻ വില്ലാൻ തീരുമെന്ന് നീച്ചു. ഈ ബംഗ്ലാവും വില്ലാൻ തീരുമെന്ന് നീച്ചു... പത്രത്തിൽ പരസ്യം കൊടുക്കണം.”

“വലിയച്ചൻ ഞാൻ പറഞ്ഞതു് അനുസരിക്കൂ. തെല്ലുകാലം തുശ്ശു മരിയ്ക്കു ന്നു നിലുക്കു. രാവിലെ സന്ധ്യക്കും വടക്കുന്നാഥനെ തൊഴുതു് സമാധാനത്തോടെ കഴിയ... ഇടക്ക് ഗുരുവായൂരപ്പനെ തൊഴാൻ പോകാം” മനസ്സിന് ശാന്തികിട്ടട്ടെ.”

“ശരിയാ... ഉണ്ണിയുടെ അഭിപ്രായം വളരെ ശരിയാണ്. കുറേ കാലം വക്കു ലത്തു പിടിച്ചു നീതിനായനടത്തിയും കഴിഞ്ഞു. ഇനി ജപവും പുജയുമായി കഴിയാ മേനോൻ ഭാര്യയെ വിളിച്ചു. “കേട്ടോ ശാരി... ഉണ്ണി പറഞ്ഞതു് കേട്ടോ. ഇനി നാട്ടിൽ പോയി പുജയും ജപവുമായി കഴിയാമെന്നു്. ഐഡിയ കൊള്ളാം.”

മേനോൻ ഭാര്യയുടെ മുഖത്തേക്കു നോക്കി തുടർന്നു.

“ഇനി കരഞ്ഞിട്ടും ദുഃഖിച്ചിട്ടും കാര്യമില്ല. എനിക്ക് നിനക്കും കുറച്ചുകാലം കൂടി ജീവിക്കണം ശാരി!”

ഉണ്ണി പറഞ്ഞു.

“എങ്കിൽ നമുക്കു നാളെ തന്നെ പോകാം. എന്താ രാമന്മാരോ...”

“എന്താ അവളുടെ കല്യാണത്തിനു് മുമ്പു് പോകാനാണൊ? അതു വേണ്ട.

മലയാളനാട്ടു്

വാരിക
വരിസംഖ്യാനിരക്കു്

ഒരു വർഷത്തേക്കു്	90-00 രൂ.
ആറു മാസത്തേക്കു്	45-00 രൂ.
ഒറ്റപ്രതി	-70 രൂ.
ഇന്ത്യക്കു പുറത്തുള്ള വരിസംഖ്യാ നിരക്കുകൾക്കു്	ഹാഫിസിലേക്കുഴു തുക.
മാനേജർ, മലയാളനാട്ടു് വാരിക, കൊല്ലം-691013.	

ലോകർ പറയില്ലെ, മേനോൻ ഉളിച്ചോടിപ്പോയെന്ന്. ഉണ്ണി, സിനിമാവൃത്തങ്ങളിൽ നാം ചൂഴ്ചിടിച്ച സാക്ഷ്യങ്ങളായിരിക്കാം... ഒരു ഭീരുവെപ്പോ വിഷയമായിരിക്കാം കാര്യമില്ല. അവളുടെ ഉളിച്ചോടേണ്ട കാര്യമില്ല. എന്നിട്ടു നാം വിവാഹം കഴിയട്ടെ. എന്നിട്ടു നാം ഉളിലേക്കു പോകേണ്ട കാര്യം തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്.

അന്നത്തെ പോസ്റ്റിൽ കത്തുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു വെഡ്ഡിംഗ് കർമ്മം ഉണ്ടായിരുന്നു.

കത്തുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽനിന്നു് ആ കവർ ഏഴുക്കുമ്പോൾ മേനോന്റെ കൈവീര്യം കൾ വിറച്ചിരുന്നു. അതു തുറക്കുന്നതിനു് മുമ്പെ അദ്ദേഹം എല്ലാവരെയും വിളിച്ചു.

അവരുടെ സാന്നിധ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം കവറിൽനിന്നു് വിവാഹക്കണണപത്രം കയെടുത്തു. ആ പത്രിക അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈവീര്യകൾക്കിടയിൽ അപ്പോഴും വിറക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു.

“ശാരി... നിന്റെ മകളുടെ വിവാഹത്തിന്റെ കണണപത്രം, കോവിൽവെ തെരുവിലുള്ള മാരിയമ്മൻ, കോവിൽവെച്ചു. അവൾ അച്ഛനെയും അമ്മയെയും ഹാർദ്ദമായി ക്ഷണിച്ചിരിക്കുന്നു” മേനോൻ പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. “ചിസ്തർ മേനോൻ അകത്തേക്കു് ഓടി.

മേനോന്റെ ചുണ്ടുകളിൽ വിഷാദം കിനിഞ്ഞു പുഞ്ചിരി വിടർന്നു.

“ശാരദ എത്ര ആശിച്ചതായിരുന്നു മോളുടെ കല്യാണം...സാരമില്ല. അല്ലെങ്കിലും ആശിച്ചതൊക്കെ ജീവിതത്തിൽ നടക്കുമോ? അദ്ദേഹം നെടുതായി നിശ്ചയിച്ചു.

ഉണ്ണി ക്ഷണനപത്രികയിലേക്ക് നോക്കി. ആ പത്രികയിൽ ഒരു നവവധുവിന്റെ ചിത്രം തെളിഞ്ഞുവന്നു. നമുക്കുവിയായിരിക്കുന്ന നവവധു.

അവൾ എന്തുകൊണ്ട് അച്ഛനെ കൂടുതൽ വെറുക്കുന്നു? ഉണ്ണിക്കു ഒരു പിടുത്തവും കിട്ടുന്നില്ല. അച്ഛൻ അവളെ നശിപ്പിക്കാൻനോക്കിയെന്നാണ് പരാതി. ആ ബോധം അവളുടെ മനസ്സിൽ അന്തർലീനമായി കിടക്കുന്നു. അതൊ, മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ സംരക്ഷണയിൽ ജീവിക്കാൻ, അവളുടെ അഭിലാഷം, ഒരു സിനിമാനടന്റെ ഭാര്യയാകുന്നതിനേക്കാൾ ഒരു സിനിമാനടിയാകാനുള്ള അഭിലാഷം പൂർത്തിയാക്കാൻ കഴിയുകയില്ലെന്ന് അവളുടെ ഉപബോധമനസ്സ് നിരന്തരമായി ഉപദേശിക്കുന്നുണ്ടാകുമോ? അതിന് തടസ്സമാകുന്നവരെ കുറപ്പെടുത്തി കൂടി പൊളിച്ചു പുറത്തുകടക്കാൻ ഉദ്യമമുണ്ടോ അവൾ കാട്ടുന്നതും കാട്ടിയതും? ഇതൊക്കെ അപഗ്രഥിക്കാൻ താനൊരു മനുഷ്യാസ്സജ്ഞനല്ലെല്ലായെന്നും അയാൾ ഓർത്തുപോയി.

എത്രയായാലും അയാൾ നാട്ടിലേക്കുള്ള പോക്ക് നിട്ടിവെച്ചു. സുവിർലമായ കത്തു തുശ്ശൂർക്ക് കേൾവമേനോനും മറ്റൊരു നീണ്ടകത്തു അമേരിക്കയിലേക്കും അയച്ചു. തുശ്ശൂർക്കുള്ള കത്തിൽ, താൻ വല്ലപ്പുറെയും വലിയമ്മയേയും ഒരു മാറ്റത്തിനുവേണ്ടി കൂടെ കൊണ്ടുവരികയാണെന്നും ബേബി, അവൾ സ്നേഹിക്കുന്ന സിനിമാനടനെയെന്നെ വിവാഹം കഴിച്ചുവെന്നും കാണിച്ചിരുന്നു. രവിക്കുള്ള കത്തു ശാസനാത്രപത്തിലായിരുന്നു. എന്തായാലും നീ വരണം രവി. അച്ഛന്റെയും അമ്മയുടെയും ഈ ദുർബലനിമിഷത്തിൽ സ്വാന്തരപ്പെടുത്താൻ. ദുഃഖത്തിൽ പങ്കുചേരാൻ. അവർക്ക് നഷ്ടപ്പെട്ട കൈയെടുപ്പ് വീണ്ടെടുക്കാനും നീ വന്നെ മതിയായവു. അതു് നിന്റെ ധർമ്മികമായ കടമയാണ്. ആ കടമ ഇപ്പോൾ നീ നിർവ്വഹിച്ചു തീർ.

ബേബി-വിനോദുമാരുടെ വിവാഹം ചെന്നൈനഗരത്തിൽ ഒരു ഭൂകമ്പംതന്നെ

സൃഷ്ടിച്ചുവെന്ന് പറയാം. മദിരാശിയിലെ ഒരു സഞ്ചാരിയെ ഏതൊരു അദ്വൈതാർത്ഥം തെളിയിച്ചു മാരിയമ്മൻ കോവിൽവെച്ചായിരുന്നു മാലയിടൽ ചടങ്ങു നിർവ്വഹിച്ചത്. ചടങ്ങു ലളിതമായിരുന്നു. അന്ന്, മദിരാശിനഗരത്തിലെ സ്റ്റുഡിയോവുകൾ സ്റ്റാലിയെന്ന് പറയാം. എതിർക്യാമ്പിലെ ഏതാനും നടനടന്മാരും സംവിധായകന്മാരും ചേർന്നു, ബാക്കി ഏവരും അന്നവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. പത്തമ്പതു് കാരുകളുടെ അകമ്പടിയോടെ, വാദ്യഘോഷങ്ങളോടെ കല്യാണം നഗരവീഥികളിലൂടെ നടത്തി. റോഡുകളുടെ ഇരുവശവും ജനങ്ങൾ തടിച്ചുനിന്നു. സാധാരണ ട്രാഫിക്ക് പോലും താൽക്കാലികമായി സ്റ്റംബിച്ചു. വിനോദ്-ബേബിമാരെയും അന്യ നടനടന്മാരെയും ഒരുനോക്കു കാണാൻ ജനങ്ങൾ നില്പാറുന്നേടത്തും കാണാവുന്ന ഇടങ്ങളിലും തിങ്ങിക്കൂടി. മതിൽക്കെട്ടുകളിൽ, വൃക്ഷക്കൊമ്പുകളിൽ, കെട്ടിടങ്ങളുടെ ബാൽക്കണികളിൽ...വിനോദ്-ബേബി ദമ്പതിമാർക്ക് ഹൃദയമായ സ്വാഗതമെഴുതിയ ബാനറുകൾ. പുപന്തലുകൾ വഴിനിളെ വിനോദ് രസികർമ്മന്മാർക്കു ഒരുക്കിയിരുന്നു. ഇടക്കിടെ ആരാധകർ പൂമാലകളും പൂച്ചെന്തുകളും നവദമ്പതികൾക്ക് സമ്മാനിച്ചിരുന്നു. ഈ രംഗങ്ങളെല്ലാം വിനോദിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളായ നിർമ്മാതാക്കൾ അഭൂത്തിൽ പകർത്തി കൊണ്ടിരുന്നു വിനോദിന്റെ ചടങ്ങുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കാൻ.

(തുടരും)

(13 -ൽനിന്നും തുടർച്ച)

ലില്ലിറേ: എഴുതാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ആവശ്യമാണ്. ഓരോ പ്രമേയവും അതതിന്റേതായ സ്ഥാനത്തു പ്രാധാന്യമുള്ളതുതന്നെയാണ്. എന്തായാലും സാഹിത്യത്തെ ആഭാസങ്ങളിൽനിന്ന് രക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. പലരുടേയും വിഷയങ്ങൾ പലതാകാം. സഹജവും ആകർഷകവുമായ കൈലിയിൽ രചിച്ച ഗഹവർഷിതപോലും ജനപ്രിയമാകാറുണ്ട്. വായനക്കാരില്ലെങ്കിൽ എഴുത്തുകാരൻ ആർക്കുവേണ്ടി എഴുതാനാണ്?

—o—

പി

റേനസ് അമ്പാടി ഓടിവന്നത് ഒരു രഹസ്യവുമായാണ്. കട്ടിലിലിരുന്ന് അയാൾ കമാരന്റെ ചെവിയിൽ മന്ത്രിച്ചു:

“കമാരൻ എന്നോടൊപ്പം വരാൻ കഴോ?”

“എന്തിന്?” കമാരൻ ആരാഞ്ഞു. അയാൾക്കൊന്നും മനസ്സിലായില്ല.

“നടക്കാൻ കഴോ?”

“എവിടെ?”

അമ്പാടി ചുറ്റും നോക്കി. ആരും ശ്രദ്ധിക്കുന്നില്ലെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തി. രബ്ദം താഴ്ത്തി പറഞ്ഞു.

സ്വാമി നമ്മെ രണ്ടുപേരെയും കേസിൽ പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അമ്മയെ കൊന്നുവെന്നാണ് കേസ്. തെളുക്കെട്ടുകാണാൻ കമാരൻ രാത്രി ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നാണ് വാദം. അന്ന് ഞാനും നാട്ടിൽ ക്യാമ്പടിച്ചുവെന്ന് സ്വാമി കണ്ടുപിടിച്ചിരിക്കുന്നു. സ്വാമിയെ തുരത്താൻ നമ്മൾ നടത്തിയ ഗൃദ്ധാലോചനയായിരുന്നു.

നമുക്ക് രൂപങ്ങൾ

നവതേ. പോലീസ് അതു് വിശ്വസിച്ചിരിക്കുന്നു. കമാരനെ അന്വേഷിച്ചു അവിർ ഇടയ്ക്കു് അതുപത്രികയിൽ വരുത്തേണ്ടു്.

...ഇപ്പോൾ അസുഖം മാറിവരുത്തണമെന്നറിഞ്ഞാൽ പോലീസ് കാവൽ എർപ്പെടുത്തും. അതിനുമുമ്പ് രക്ഷപ്പെടണം. കമാരൻ കേട്ടിരുന്നു.

ഒന്നോ പറഞ്ഞില്ല.

അമ്പാടി എന്തെങ്കിലും കേൾക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചു.

ഒട്ടവിൽ ചോദിച്ചു: “എന്തു തീരുമാനിച്ചു?” “ഞാനില്ല” കമാരൻ പറഞ്ഞു. “ഒന്നും?” “പോലീസുകാർക്ക് വേണ്ടെങ്കിൽ പിടിച്ചോട്ടെ. ഞാൻ ഒളിച്ചോടുന്നില്ല. എനിക്കാരോ പേടില്ല.” അമ്പാടി പറഞ്ഞുനോക്കി. വീണ്ടും അവരുടെ കൈയിൽ ചെന്നുചാടുന്നതു് വിഡ്ഢിത്തമാണ്. പോലീസ് പിടിക്കുക എന്ന പാഞ്ഞാൽ സ്വാമിയുടെ

നോവൽ 40 ബാലകൃഷ്ണൻ മാങ്ങാട്

മുന്നിലെത്തുക എന്നാണർത്ഥം. അതു് മാനാകളയുന്ന ഏർപ്പാടായിരിക്കും. അതിൽ ഭേദം മരിക്കുകയാണ്. അല്ലെങ്കിലും വെറുതെ കള്ളക്കേസിൽ കുടുങ്ങി, നുകിരിക്കേണ്ടല്ലോ.

അമ്പാടി തുടർന്നു: മാത്രമല്ല നമ്മുടെ പകർപ്പിട്ടേണ്ട? ഇങ്ങനെ തോറുകൊടുത്താൽ മതിയോ? ഈ പത്രിക വെറുതെ നോക്കിനിൽക്കാമോ? എന്റെ ഉടമ്പടം ഞാൻ എല്ലാറ്റിനും വഴിയുണ്ടാക്കാം...

അതു് നല്ലൊരാൾക്കുമാണെന്ന് കമാരൻ തോന്നി. കൂടുതൽ ശക്തിയാർജ്ജിച്ചു സ്വാമിയെ നേരിടുക. നഷ്ടപ്പെട്ടതൊക്കെ വെട്ടിപ്പിടിക്കുക. ഒട്ടവിൽ സ്വാമിയെ കീഴടക്കുക.

കമാരൻ വെറുതെ തലയാട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

...അന്നരാത്രി മറ്റുരോമികൾ ഉറക്കം പിടിച്ചപ്പോൾ, അതുപത്രികയിൽ ചെത്തിവീണ നിശ്ശബ്ദതയിൽ അയാൾ ഹൈല്ല് പുറത്തുകടന്നു. മറ്റാരുമില്ലാത്ത സ്ഥലം തലയിൽ മുണ്ടിട്ടുട്ടി. കാവൽക്കാരനെ കണ്ടില്ല. ഗേറ്റ് ശബ്ദമുണ്ടാക്കുന്നതുതന്നെ.

മതിൽക്കെട്ടിലുപറ്റാഞ്ഞ മാവിൻചോട്ടിൽ ഒരു നിഴലായി അമ്പാടി കാത്തുനിൽക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു.

അമ്പാടി താൻ കരുതിയിരുന്നതിലും സാഹസികനാണെന്ന് കമാരൻ തോന്നി. രാത്രി എന്തൊക്കെ വഴികളിലൂടെയാണ് തന്നെ നയിച്ചതു്. റോഡിലെ

ഒട പോകുന്നതിനു പകരം ചുരം കയറി യിറങ്ങുകയായിരുന്നു. മലഞ്ചെരിവിൽ കാട്ടുപൊന്തകൾ ഉളിപ്പിച്ചുവെച്ച വഴി കണ്ടുപിടിക്കുക വിഷമകരമായിരുന്നു. മാത്രമല്ല കരികലക്കിയൊഴിച്ചുപോലെ ഇരുട്ടും.

ആത്മവിശ്വാസം ചോർന്നുപോകാത്ത ശബ്ദത്തിൽ അമ്പാടി പറഞ്ഞു:

“അടുത്ത നെരത്തിലെത്താ നമുക്കു രക്ഷപ്പെടും. ലോറെറുകിലും കിട്ടാതിരിക്കില്ല.”

അതിന് അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ എത്തിയിട്ടുവേണ്ടേ? ഇപ്പോൾ തന്നെ കാലുകൾ കഴഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു. അമ്പാടിയുടെ ബലിഷ്ഠമായ കൈപ്പത്തിതോളിൽ താങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. എന്നിട്ടും നടക്കാൻ പ്രയാസം തോന്നുന്നു.

കുമാരൻ വേച്ചുവേച്ചു മുന്നോട്ടുനീങ്ങി. ഇറക്കത്തിലെത്തിയപ്പോൾ ചെറിയൊരു പുഴ. ഈ അസമയത്ത് തോണി കിട്ടുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കവെ. പുലരുവരെ ഈ തണുപ്പിൽ ഇവിടെ കത്തിയിരിക്കേണ്ടി വരുമോ?

അമ്പാടികു ചാഞ്ചല്യമൊന്നും കണ്ടില്ല. അയാൾ നേരെ വെള്ളത്തിലിറങ്ങി. കുമാരനെ മുതുകിൽ കയറ്റി. ബലമായി പിടിച്ചോളൂ. പേടിക്കണ്ട... അമ്പാടി വിളിച്ചുപറഞ്ഞു.

അമ്പാടി നീന്തുകയായിരുന്നു. കുമാരൻ അയാളുടെ പുറത്ത് അള്ളിപ്പിടിച്ചു. തണുത്തുവീറാങ്ങലിച്ച ജലപ്പുരപ്പിൽ ഓളങ്ങളിലൂടെ. വെള്ളച്ചിട്ടുകൾ തുളമ്പി തെറ്റിച്ചു. അമ്പാടി നിഷ്പ്രയാസം കരപറ്റി.

പുഴയ്ക്കപ്പുറം വയൽ. വയൽ കടന്ന് വീണ്ടും കയറ്റത്തിലെത്തി. മുന്നിൽ വഴി തടയുന്ന കരിമ്പാറകൾ. കരിമ്പാറകൾ ചവിട്ടിക്കയറവേ തന്റെ പ്രജ്ഞയുടെ കിളി കറങ്ങിവീഴുന്നതും അമ്പാടി താങ്ങിയെടുത്തതായും കുമാരൻ അറിഞ്ഞു.

അമ്പാടി അയാളെ ചുമലിലേറ്റിയിരിക്കുന്നു. കാരറ്റ് ചുളംവിളിച്ചുകൊണ്ടുപൊതിയുന്ന പാറക്കുന്നുകൾ അമ്പാടി ഒരു ജേതാവിന്റെ അഹങ്കാരത്തോടെ ചവിട്ടിത്തള്ളുകയാണ്.

പിന്നൊന്നും കുമാരന് ഓർമ്മയില്ല. ഓർമ്മവെച്ചപ്പോൾ ലോറിയുടെ മുൻ സിറിലാണ്. തൊട്ടരികിൽ മുമ്പാണിരുന്ന മിശപ്പടത്തിയ മുറുക്കനെപ്പോലുള്ള ഡ്രൈവർ. കാക്കിട്രെസ്റ്ററും കൈയി

ല്ലാത്ത ബനിയനും മാത്രമേ അയാൾ ധരിച്ചിട്ടുള്ളൂ. തന്റെ ഇടതുവശത്ത് അമ്പാടി. അയാൾക്കപ്പുറം ഉറക്കംതുങ്ങുന്നകിളി. വെളിച്ചം പൊട്ടിവിടരുന്നതേയുള്ളൂ. ലോറിയുടെ ഫെഡ് ലൈറ്റ് കെട്ടിയിടുന്നില്ല.

ലോറി ചുരങ്ങൾ കയറി ചീറിപ്പാകുകയാണ്.

ചാരിക്കിടക്കുകയായിരുന്ന തന്റെ ശിരസ്സ് ഉയർത്തുന്നതു കണ്ടാവണം അമ്പാടി തന്റെ മുഖത്തേക്ക് ഉളികണ്ണിട്ടു നോക്കി. അയാൾ കൈപ്പത്തിയിൽ പിടിച്ചു മെന്തി. പിന്നെ കണ്ണിറുക്കി.

ഒന്നും മിണ്ടിപ്പോകരുത് എന്നാണ് അതിന്റെ അർത്ഥമെന്ന് കുമാരൻ മനസ്സിലാക്കി. ചിലപ്പോൾ ഡ്രൈവർ തങ്ങളെ സംശയിക്കുന്നുണ്ടാവാം. അമ്പാടി എത്ര പറഞ്ഞാവും അയാളെ സമാധാനിപ്പിക്കാൻ നോക്കിയിട്ടുണ്ടാവുക എന്ന് അറിഞ്ഞുകൂട. ചിലപ്പോൾ പോലീസ് സ്റ്റേഷനെ ലക്ഷ്യമാക്കിയാവുമോ ഈ നെട്ടോട്ടം?

നോക്കിയിരിക്കെ ടൗണിലെത്തി. നല്ല തെളിച്ചമുള്ള പ്രഭാതം. കടകളുടെ ഷട്ടറുകൾ ഉയർന്നു തുടങ്ങിയിരുന്നു. നിരത്തു പതുകെ ഉണരുന്നു.

നേർത്ത മഞ്ഞിൻപടലങ്ങൾ അപ്പോഴും കെട്ടിടങ്ങളെ ചുറ്റിപ്പടർന്നുകിടന്നു. നിരത്തു പല ദിക്കുകളിലേക്കായി വേർപിരിയുന്ന സ്ഥലത്തിന് അടുത്തെത്തിയപ്പോൾ അമ്പാടി ഡ്രൈവറെ തോണ്ടി. ഡ്രൈവർ ലോറി നിർത്തുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ അയാൾ പതുപതുയുടെ ഒരു നോട്ട് വെച്ചുനിട്ടി.

ഡ്രൈവർ സംശയിച്ചു.

“ഇതു വെച്ചോളൂ—” അമ്പാടി നിർബ്ബന്ധിച്ചു. ഡ്രൈവർ അതു വാങ്ങി ചുരുട്ടിക്കൂട്ടി ചെവിക്കകത്ത് തിരുകി.

കിളി ചാടിയിറങ്ങി അമ്പാടി വേണ്ടി വാതിൽ തുറന്നുപിടിച്ചു.

അമ്പാടിയുടെ പിറകെ നടക്കുമ്പോൾ കുമാരൻ ചുറ്റും പരിചിതത്വം മണത്തു. ഒരുതവണ താൻ ഈ ടൗണിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. തിരദേശത്തെ ചിത്രകാരന്മാർ ചേർന്ന നടത്തിയ ചിത്രപ്രദർശനത്തിന്. തന്റെ ചിത്രങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു കൂട്ടത്തിൽ. രണ്ടോ മൂന്നോ ജലച്ചായ ചിത്രങ്ങൾ അന്ന് ആരോ വിലപറഞ്ഞു വാങ്ങിച്ചു. എല്ലാ ദിവസവും വൈകിട്ട് കാറിൽ തെരുവുകൾ ചുറ്റിയിടിച്ചത്

ഓർക്കുന്നു. അടുത്തുതന്നെ. മുന്നിൽ തലപൊക്കിനിൽക്കുന്ന ഈ ഹോട്ടലിലായിരുന്നു അന്ന് താമസിച്ചത്. റൗണിലെ ഏ

ററവും നല്ല ഹോട്ടൽ. സപിമ്മിംഗ് പുളം, ബാറ്റം, ഫ്ലോർഷോയും ... നല്ല ഹാർപർന്ന ദിവസങ്ങൾ. പഴയ കൂട്ട കാരാക്കെ ഇന്ന് എങ്ങോ നഷ്ടപ്പെട്ട് ആ നാളുകളും.

ഫൈവ് സ്റ്റാർ ഹോട്ടലിന്റെ തൊട്ടുള്ള ഇടവഴിയിലൂടെയാണ് അമ്പാടി അയാളെ നയിച്ചത്. കുമാരൻ അവിടെത്തെ കാഴ്ചകളെ നെട്ടുകുത്തിനെച്ചെയ്ത ഹോട്ടലിനു പുറകിൽ ഇത്തരമൊരു രംഗം അയാൾ സ്വപ്നേപി കരുതിയിരുന്നില്ല. ദ്രവിച്ച വിഴാറായ കര കെട്ടിടങ്ങൾ. അതിലെ റെറ്ററുകളിൽ കറുത്ത വൃത്തികറഞ്ഞ കറ ജീവികൾ പാർക്കുന്നു. അവിടെനിന്ന് ഒഴുകുന്ന ജീർണ്ണിച്ച വെള്ളം മത്സ്യമാർക്കറിൽ നിന്നും ഇറച്ചിക്കടയിൽനിന്നും ലെിച്ചു പടരുന്ന ചോരയുമായി കൂടിക്കഴങ്ങുകിടക്കുന്നു. ചുറ്റും വല്ലാത്തൊരു ദുർഗ്ഗന്ധം. കട്ടികളുടെ മലവും അവിടെ ഉണങ്ങാതെ കിടക്കുന്നു. താതിൽ കാൽ തട്ടാതിരിക്കാൻ ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ടാണ് നടന്നത്.

അസംഖ്യം മുറികളിൽ ഒന്നിന്റെ വാതിൽ അമ്പാടി തള്ളിത്തുറന്നു. നരച്ച വെളിച്ചം അതിനകത്തു വീണപ്പോൾ, മുമ്പിൽ റൊൾ ചുണ്ടുകൂടി കിടക്കുന്ന തുകുണ്ടു.

“വാ—” വാതിൽക്കൽ ടേപ്പിനിൽക്കുന്ന അയാളോട് അമ്പാടി പറഞ്ഞു.

കുമാരൻ അകത്തു കടന്നു.
 ചുട്ടിട്ടുള്ളതിട്ട ഒരു പായെടുത്തു.
 അമ്പാടി നിലത്തു വിരിച്ചു. അഴക്കുവി
 ടിച്ച തലയിണ നിക്ഷിപിച്ചു.
 അമ്പാടി പറഞ്ഞു:
 "കൊറച്ചനേരം കെടന്നോ. ഞാനി
 പ്പോ വരാം."
 അമ്പാടി പോയി.
 നല്ല ക്ഷീണമുണ്ടായിരുന്നു.
 പായിലേക്കു ചെരിഞ്ഞതും കണ്ണുകൾ
 തനിയെ അടഞ്ഞു.
 അമ്പാടി തട്ടിവിട്ടിട്ടപ്പോഴാണ് വി

ഷം ഉണർന്നതും.
 ഒരു ഗ്ലാസ് ചായയും ഒരിലച്ചി
 ന്തിൽ രണ്ടു ദോശയും അമ്പാടി മുന്നിൽ
 കൊണ്ടുവന്നുവെച്ചു. അയാൾ ആത്മീ
 യോടെ ദോശ പൊട്ടിച്ചുതന്നു. ചായ
 വലിച്ചുകുടിച്ചു. വീണ്ടും കിടന്നു.
 മുമ്പായി ചുരുങ്ങുകുടിക്കുന്ന ആൾ
 ഇപ്പോൾ എഴുന്നേറ്റിരിക്കുന്നു. അരയിൽ
 മുഷിഞ്ഞ ഒരു ഭ്രാന്തൻമാത്രം വേഷം.
 കറുത്ത ചെലിഞ്ഞ മദ്ധ്യായസ്ക്കൻ. ഇ

ങ്ങനെ രണ്ടുപേർ മുറിക്കുകയ്ക്കു ഇരിപ്പു
 ഒന്നു വിചാരപോലുമില്ല.
 ചുട്ടടിയ പായ കാലുകൊണ്ടു മുമ്പായി
 ലേക്കു തള്ളിനിക്ഷിപിച്ചു. ഭ്രാന്തൻമാത്രമുണ്ടെന്നു
 കൊണ്ടു. അയാൾ വെളിയിലിറങ്ങി
 പോയി.
 "ആന്റ അതു?" കുമാരൻ ചോദിച്ചു.
 "ഒരാൾ." കൂടുതൽ വിശദീകരണം
 ആവശ്യമെന്നുമട്ടിൽ അമ്പാടി പ
 റഞ്ഞു.
 "അങ്ങനെ പലരും ഇവിടെ വന്നു
 പോകും. ശ്രദ്ധിക്കാതിരുന്നാൽ. വാ
 തിൽ ചാരിവെച്ചേക്കണം അടയ്ക്കുത്ത്"
 "ഉം." കുമാരൻ തലകുലുക്കി
 "ഇതുക കഴിഞ്ഞുകൂടേൻ വെഷമം
 തോന്നും. സാരമില്ല. കൊറച്ചേപ്പസം
 മതി. പിന്നെ നമ്മെക്കു ഇവടന്നു
 പോകാം."

കുമാരൻ അപ്പോഴും തലയാട്ടി.
 പിന്നെ രണ്ടുപേർക്കും ഒന്നും പറയാ
 നില്ലായിരുന്നു.
 യാത്രപറയാതെ അമ്പാടി ഇറങ്ങി
 പോയി.
 കുമാരൻ ഇളകിയാടുന്ന വാതിൽ ചാ
 റിവെച്ചു.
 ആരെങ്കിലും വന്നേക്കുമെന്ന് അയാൾ
 പ്രതീക്ഷിച്ചു.

എന്നാൽ വാതിൽ തള്ളിത്തുറന്നുവരു
 ന്നതും വലിയ പണിക്കരായിരിക്കുമെ
 ന്നു വിചാരിച്ചതേഇല്ല.
 പണിക്കരെ കണ്ടപ്പോൾ അയാൾ അ
 വരക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. ആതു പെട്ടെന്ന്
 മനസ്സിലാവില്ല. ആളു നിറംമങ്ങിയി
 രിക്കുന്നു. വല്ലാതെ ശോഷിക്കുകയുംചെ
 യ്തു. മുടി പറ്റൊ വെട്ടിയിട്ടുണ്ട്. തിരി
 ച്ചറിയാതിരിക്കാനാവും.
 പണിക്കരുടെ വരകൾവീണ മുഖത്തു
 ഭാവഭേദമൊന്നുമുണ്ടായില്ല.
 അയാൾ പായിൽ കുമാരന്റെ അരി
 കിൽ ചെന്നിരുന്നു.
 "അമ്പാടി പറഞ്ഞിരുന്നു—" പണി
 കർ മുഖവുമുണ്ടെന്നോണം പറഞ്ഞു.
 "ഒറ്റം."
 "പൊലർച്ചെ എന്തി അല്ലേ?"

അയാൾ തലകുലുക്കി.
 "ഇല്ലല്ലോ അനുബോന്നം ഇല്ലല്ലോ?"
 "ഇല്ല."
 നാട്ടിലേയും വിട്ടിലേയും കാര്യങ്ങൾ
 എന്താണ് പണിക്കർ അന്വേഷിക്കാത്ത
 തെന്ന് കുമാരൻ ആലോചിക്കുകയായിരു
 ന്നു. അയാളുടെ മനസ്സ് വായിച്ചിട്ടെ
 ന്നോണം അപ്പോൾ പണിക്കർ പറഞ്ഞു:
 അന്നത്തെ സഭേവം കഴിഞ്ഞശേഷം ഞ
 ങ്ങൾ പലവഴിക്കും ഓടിപ്പോയോ. ഞാനും
 അമ്പാടിയും ഇവിടെയെത്തി. മാറുള്ള
 വർ ഓരോ വഴിക്കു പോയി. ഞങ്ങൾ
 കുറുംചെക്കുട്ടിയെല്ലെങ്കിലും ശിക്ഷയിൽനി
 ന്നു ഒഴിവാക്കിയല്ലെന്ന് തീർച്ചയുണ്ടായി
 രുന്നു. അപ്പോൾ ധീരത പ്രകടിപ്പിക്ക
 ന്നതിൽ അർത്ഥമില്ല...
 കുറച്ചനേരത്തെ നിശ്ശബ്ദതയ്ക്കുശേഷം
 പണിക്കർ തുടർന്നു: രാത്രി ചീല
 പോൾ ആതം കാണാതെ വിട്ടിൽപോ
 യി വരും. ഒരുദിവസം ഞങ്ങൾക്കെല്ലാ
 വർക്കും തിരിച്ചുപോകണം. കടുംബവും
 കുലത്തൊഴിലുംപിട്ടുള്ള ജീവിതം വയ്യ
 പെട്ടെന്ന് പണിക്കർ മുഖമുയർത്തി
 ചോദിച്ചു.
 "എന്താ, അതിനു കഴോ?"
 "അറിഞ്ഞുട."
 "ചെലപ്പെട്ട കരക്കാലം പിടിക്കും
 അല്ലേ?"
 "ഒറ്റം." വെറുതെ മുട്ടി.
 പിന്നെ പണിക്കർ എഴുന്നേറ്റു:
 "പോട്ടെ. ജോലിക്കുപോണ്ട നേ
 രായി."
 കൌതുകത്തോന്നി.
 ചോദിച്ചു:
 "എന്താണു ജോലി?"
 പണിക്കർ ചിരിച്ചു. തീയിൽപറി
 ച്ചിട്ട പുവിൽപോലെ ചിരി വാടി.
 "തെയ്യംകെട്ടല്ല. കേക്കുണ്ടോ?" ആത്മ
 വിശ്വാസം വീണ്ടെടുത്തുകൊണ്ടു പണി
 കർ തുടർന്നു:
 "ഹോട്ടലിൽ പാത്രംകഴ്കൽ. ഏതു
 പണുയാലെന്താ? ജീവിക്കണം. അ
 തുല്ലേ വേണ്ടു?"
 കുമാരൻ ഒന്നും പറയാൻതോന്നി
 യില്ല.
 പണിക്കർ പുറത്തുനിന്നു വാതിൽ
 ചാരിവെച്ചു അപ്രത്യക്ഷനായി.
 (തുടരും)

പുത്തിയാക്കിയിരുന്നു. മാത്രമല്ല ഇടക്കാല തെരഞ്ഞെടുപ്പിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സജീവമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ ആരംഭിച്ചിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയത്തിൽ അത്രവളരെ താൽപ്പര്യമുള്ള ആളായിരുന്നില്ല അദ്ദേഹം. ഒരു പക്ഷേ, മലയാളനാട്ടു രാഷ്ട്രീയ വാരിക ആയിരുന്നിരിക്കാം അദ്ദേഹത്തിൽ രാഷ്ട്രീയതാല്പര്യം ഉളവാക്കിയതെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. എന്തായാലും രാഷ്ട്രീയവാരികയിലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖപ്രസംഗങ്ങൾ ശക്തവും ശ്രദ്ധേയവുമായിരുന്നു.

എസ് കെ ചേട്ടൻ വീണ്ടും ബിസിനസിന്റെ ലോകത്തിലായി. എന്നും യാത്രകൾ. വാരികയുടെ അച്ചടി ഓഫീസു റിപ്പോർട്ട്. ഒരു വലിയ പ്രസിദ്ധീകരണശാലയ്ക്ക് രൂപകല്പന നടത്തി. സ്ഥലം വാങ്ങി. പ്ലാൻ വരപ്പിച്ചു. ചർച്ചകൾ നടത്തി. ഗൾഫ് രാജ്യങ്ങളിൽ ഒരു നദർശനത്തിനു തീരുമാനിച്ചു. മദ്രാസ്സിൽ വെച്ചുള്ള വയലാർ അവാർഡിൽ പങ്കെടുത്തു.

ഇവിടെ ദിവസങ്ങൾക്ക് പ്രകോപനം കൊണ്ടിരുന്നിരുന്നു. ഒരു സുഹൃത്തിന്റെ റിവാഹത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളാൻ ചേട്ടൻ വർക്കലയിൽ പോയി.

തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ പണിതുടങ്ങി. രാത്രി, രോഗം വർദ്ധിച്ചു. പിറ്റേന്ന് മെഡിക്കൽ കോളേജിലെത്തിച്ചു.

അവിടെ വെച്ച് രോഗം മുർച്ഛിച്ചു. ദിവസങ്ങളോളം നീണ്ട അബോധാവസ്ഥയിലായിരുന്നു. ഇതിനെ വൈദ്യശാസ്ത്രം 'കോമ' എന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചു. മരിച്ചുപോകാൻ സാദ്ധ്യതയുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു.

തോപ്പിലാശാൻ എഴുതിയതുപോലെ — ത്രിവിക്രമൻ ചേട്ടനും മലയാറ്റൂരും, പി. ഭാസ്കരനും മാത്രമല്ല, ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും ആ മരണം പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു! അവിടെ എത്തുന്ന ഓരോ മുഖങ്ങളും മരണത്തിന്റെ മുഖം കണ്ടു മടങ്ങുകയായിരുന്നു. സുഹൃത്തുക്കൾ റെറിമിനിസ്കന്റ് മാറിനിന്നു. അവർ വിദൂരതകളിൽ എന്തോ തിരയുകയായിരുന്നു! മരണവുമായി അന്നു നടന്ന സംവാദത്തിന്റെ ഏതോ ഒരു സന്ധിയിൽ വെച്ച് എസ് കെ ചേട്ടൻ ജയിച്ചു. ചേട്ടൻ കണ്ണുതറന്നു.

ശ്യാമളച്ചേച്ചിയെ കണ്ടു, പ്രേമചേച്ചി

യെ കണ്ടു.

അമ്മയെ കണ്ടു. ശോഭചേച്ചിയെ കണ്ടു. രാജുവിനെ കണ്ടു. ലക്ഷ്മിയെ കണ്ടു. സജുവിനെ കണ്ടു.

ത്രിവിക്രമൻ ചേട്ടനെയും. സോമൻ ചേട്ടനെയും, കൂട്ടുകാരെയും കണ്ടു.

എന്നോടു പറഞ്ഞു. "ആരും അറിയണ്ട — നമുക്കു മനസ്സിലാവിടാം".

ഞാൻ ദിനപത്രമെടുത്തു നിവർത്തു കാണിച്ചു.

ചേട്ടൻ ചിരിച്ചു.

— "ഒരു തിരുത്തുകൊടുക്കാം".

ചേട്ടൻ പറഞ്ഞു.

ഞങ്ങൾ ചിരിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ മുഖം തെളിഞ്ഞു. ചെട്ടികളുടെ ക്ഷേത്രത്തിൽ അർച്ചനകൾ നടന്നു.

മെഡിക്കൽ കോളേജ് ആശുപത്രിയിൽ നിന്നും കൊല്ലത്തുവന്നു. പിന്നെ വിശ്രമത്തിനായി മാവേലിക്കര വീട്ടിലേയ്ക്കു പോയി.

ഞങ്ങൾ ഇടയ്ക്കിടെ ചേട്ടനെ കാണാൻ പോകുമായിരുന്നു. പഴയ പൊട്ടിച്ചിരി വീണ്ടും മുഴങ്ങി.

സമൃദ്ധമായി സദ്യകഴിച്ചു.

പക്ഷികളുടെ പാട്ടുകേട്ടു.

കിഴക്കേ വയലിലെ കാറ്റേറ്ററു.

മാധാകൃഷ്ണൻ ഡോക്ടറുടെ കഥകൾ കേട്ടു.

വൈകുന്നേരം നടക്കാനിറങ്ങി. രോഗശയ്യയിൽ കഴിയുന്ന കൃഷ്ണൻ നമ്പൂതിരിയെ കാണാൻ പോയി. കാലം വീണ്ടും ഒരു കൈക്കുഞ്ഞിനെപ്പോലെ എസ്. കെ. ചേട്ടനെ ഏറ്റുവാങ്ങി.

കർക്കിടകത്തിന്റെ മുഖം കറുത്തു. വരൾച്ചയുടെ നഖങ്ങൾ നീണ്ടു. എന്റെ മനസ്സ് നീലം—കാരണമറിയില്ല. ഞാൻ എസ് കെ ചേട്ടനെ പിന്നീടു കൊല്ലത്തുവെച്ചു കണ്ടപ്പോൾ എനിക്കു ദുഃഖമുണ്ടായി. എന്നോടൊപ്പം, വിദേശത്തുനിന്നുവന്ന എന്റെ സഹോദരി ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ ചെന്നപ്പോൾ ഡോക്ടർ മാമനും; ഡോക്ടർ പങ്കജാക്ഷനും എസ് കെ ചേട്ടനെ പരിശോധിക്കുകയായിരുന്നു.

ഞങ്ങൾ ഏറെനേരം സംസാരിച്ചിരുന്നു. ഇടയ്ക്കു താഴെയായി ഒരു വിദേശ യാത്രയ്ക്കു് എസ് കെ ചേട്ടൻ പ്ലാൻ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു. അതിന്റെ വിശ

എസ്. കെ. നായർ, ദേവരാജൻ. കണി യാപുരം രാമചന്ദ്രൻ

ഭാഗങ്ങൾക്ക് അവസാനരൂപം കൊടുത്തിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ഏകദേശം ഇങ്ങിനെയായിരുന്നു, പറഞ്ഞതു്.

ഒരു കപ്പലിൽ ലോകം മുഴുവൻ സഞ്ചരിക്കുക. സഞ്ചാരികളിൽ താഴെ പറയുന്നവർ ഉണ്ടായിരിക്കും.

— എസ് കെ ചേട്ടനും കുടുംബവും.

തോപ്പിൽ ഭാസിയും കുടുംബവും.

കാക്കനാടനും കുടുംബവും.

ത്രിവിക്രമനും കുടുംബവും.

മലയാറ്റൂരും കുടുംബവും.

പി. ഭാസ്കരനും കുടുംബവും.

ജി. വിവേകാനന്ദനും കുടുംബവും.

പി. സ്റ്റാൻലിയും കുടുംബവും.

(ലിസ്റ്റ് അപൂർണ്ണം)

ഞങ്ങൾ തുറമുഖങ്ങളിലെത്തി സന്ദർശനങ്ങൾ നടത്തും. തിരിച്ചുവന്ന് കപ്പലിൽ താങ്ങിക്കൂടും—ഞങ്ങൾ ചിരിച്ചു. ചേട്ടൻ ചിരിച്ചു. വികൃതമായ ചിരി. അന്നു് എസ് കെ ചേട്ടൻ ജീവിച്ചിരുന്നു.

മുഖത്തു് ഇരുട്ടു് പടർന്നിരുന്നു.

സദാ ചിരിക്കുന്ന ആ ചുണ്ടുകൾ വിഷാദത്തിന്റെ വിറപ്പുണ്ടിരുന്നു.

ഞങ്ങൾ യാത്രപറഞ്ഞു. തുടർന്നുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ ഞാൻ മദ്രാസിലായിരുന്നു.

മടങ്ങിയെത്തിയപ്പോൾ. എസ് കെ ചേട്ടൻ തീരുവനത്തുപുറത്തു് ശ്യാമളച്ചേച്ചിയുടെ വീട്ടിൽ വിശ്രമിക്കുകയാണെന്നറിഞ്ഞു. കാണാൻ തരപ്പെട്ടില്ല. വിദേശത്തു കൊണ്ടിരുന്നു. പിറ്റേ ഏറ്റവും വേഗത്തിലായിരുന്നു. മൂന്നു ദിവസം മെഡിക്കൽ കോളേജ് ആശുപത്രിയിൽ അന്തിമസമരാനടത്തി. 1983 ജൂലൈ 16-ാം തീയതി ശനിയാഴ്ച വെളുപ്പിന് അമ്മേ... എന്നു വിളിച്ചു. മോനേ... എന്നു വിളിച്ചു. ആ കണ്ണുകൾ നിറഞ്ഞൊഴുകി.

പിന്നെ മരണത്തിന്റെ മുഖത്തേയ്ക്കു് പൂജയായി ഒരു പുഞ്ചിരി എറിഞ്ഞുകൊടുത്തു് ആ ചുണ്ടുകൾ നിശ്ചലമായി!

എസ് കെ ചേട്ടൻ മരിച്ചു. തട്ടയ്ക്കാട്ടെ അമ്മയുടെ മോൻ. പ്രേമചേച്ചിയുടെ ഭർത്താവു്, രാജുവിന്റേയും, സജുവിന്റെയും, ലക്ഷ്മിയുടെയും അച്ഛൻ, കമാരൻ നായരുടെയും കൃഷ്ണകുമാറിന്റെയും ഉണ്ണിത്താലാവൻ.

തക്ഷിപ്പേട്ടന്റെ ഉണ്ണി, സുഹൃത്തുക്കളുടെ എസ് കേ. എന്റെ...??

ജനകീയനാടൻ നീരക്കുടൻ

എസ്. കെ. നായർ

2

കാമ്പിളേരി— എന്റെ അടങ്ങാത്ത ദാഹം

ഇദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ എന്നെ വെറുത്തിരുന്ന ഒരു വലിയ മനുഷ്യൻ ഇന്നുവരെ മരിച്ചിട്ടില്ല. ഇദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ പിന്നീടെന്നെ സ്നേഹവാത്സല്യങ്ങൾ കൊണ്ട് തഴുകിയ ഒരു സ്നേഹിതൻ ഇതുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടില്ല. നമുക്കിന്നോർമ്മമാത്രമായവശേഷിക്കുന്നു ശ്രീ. കാമ്പിളേരി കരുണാകരൻ. സ്നേഹത്തിന്റെ ദീപമായ നാളം എന്റെ ജീവനിലെവിടെയോ കാമ്പിളേരി കരുണാകരന്റെ ചുവപ്പു വിളക്കായ, വികലമായ മനുഷികസങ്കല്പത്തിന്റെ നെരിപ്പോളം ഉരുതിയുതി കത്തിച്ചതിന്റെ ഉജ്ജ്വലമായൊരു എനിക്കു കാട്ടിത്തന്നു.

അടുക്കുന്നതിൽ കാമ്പിളേരി പിളുകനായിരുന്നു. അടുത്തുകഴിഞ്ഞാൽ സ്നേഹത്തിന്റെ പാലിൽ നമ്മെ കളിപ്പിക്കാൻ എന്നും തല്പരനായിരുന്നു.

“നിങ്ങളെന്നെ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റാക്കി”യെന്നു മുപ്പിന്നിനെ ഒളിച്ചുനീനെങ്കിലുമൊന്നു കാണുവാൻ എനിക്കെന്തു മോചനമായിരുന്നു! കുന്നത്തുവേലയും പുനാകേശവനേയും പണിതുവിട്ട കൈകളെന്റെ മുഖാവതി വെച്ചുനന്നുശ്ശിപ്പിക്കുവാൻ എനിക്കെന്തു മോചനമായിരുന്നു?

സ്വന്തം ജീവിതത്തെ പമ്പരംകറക്കിക്കളിക്കുന്ന കൊച്ചുകുട്ടിയുടെ നിഷ്കളങ്കതയോടെയാണ് കാമ്പിളേരി കണ്ടിരുന്നത്. പക്ഷേ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹധർമ്മിണി ശ്രീമതി പ്രേമയെ മെലിയിക്കുകയോ അതോടൊത്തു പ്രവേശിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു ചില രംഗങ്ങൾ എന്റെ മനസ്സിൽ തെളിഞ്ഞുവരുന്നു. നെഞ്ചിലെവിടെയോ ഒരു ചെറിയ മുഴ. അതൊന്നു ഇറങ്ങുന്നോക്കണം. വളരെ നിസ്സാരപ്പെട്ട ഒരു കാര്യമായിരുന്നു. ആ ചെറിയ ഓച്ചരേപ്പന്ത് മുൻപും പിൻപും

കാമ്പിളേരിയുടെ വിവരംകിട്ടുവാൻ കഴിയാത്ത കലങ്ങിയല്ലാത്ത കാമ്പിളേരിയുടെ കണ്ണു ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. എന്തൊരു വെളിച്ചവും ബഹളവുമൊന്നുമില്ലാത്ത മിന്നിമറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നതു.

എന്നും എന്നും കാമ്പിളേരി തന്റെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ ഔന്നത്യം തന്റെ വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങളെക്കൊള്ളേറെ തന്റെ വിചിത്രതയുടെ ഉദ്യമസംഭാവം കൊണ്ട് കൂട്ടിവളർത്തിയ മറ്റു പലതിലുമേറെ കാത്തുസൂക്ഷിച്ചിരുന്നു.

കുട്ടികൾക്കും ചെറുപ്പക്കാർക്കും വൃദ്ധന്മാർക്കും അവരുടെ പ്രശ്നങ്ങൾക്കും തന്നെയായിരുന്നു കാമ്പിളേരി. തന്നെ പാകാലുകൊണ്ട് തട്ടി പടികൾ ചവുട്ടിക്കയറിയ സാമൂഹ്യ അപകടജീവികളെ നിസ്സഹായതയോടെ നിസ്സംഗതയോടെ ഒട്ടേറെ അനുഭവത്തോടെ നോക്കിക്കണ്ട് പൂഞ്ചരിച്ചിരുന്നു. അത്യഗാധപണ്ഡിതനായ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും ബാലപാഠം പഠിച്ച വിഡ്ഢികൾ പ്രസംഗപീഠത്തിൽ കയറി തട്ടിവിട്ടുമോൾ തലകുലക്കി കയറ്റിച്ച് പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നതു് കൗതുകത്തോടെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്.

മലയാളനാട്ടു തുടങ്ങിയപ്പോൾ ശ്രീ. വി. ബി. സി. നായരെ ശുപാർശചെയ്തതു് കാമ്പിളേരിയായിരുന്നു. കാമ്പിളേരിയുടെ ദീർഘദൃഷ്ടിയുണ്ടായിരുന്നു. സ്ഥിരോത്സാഹംകൊണ്ടും, വായിച്ചും എഴുതിയും മുഷിഞ്ഞിരുന്ന പ്രവർത്തിയെടുത്തു വി. ബി. സി. തന്റെ മണ്ഡലത്തിലെ വലിയവരിൽ ഒരുവനായി. ഇപ്പോൾ സ്വന്തം മെനക്കെടുത്ത കൃതിയും നിരലംബവും നിഷ്ക്രിയവുമായ ഒരു കൂട്ടിനുള്ളിലിരുന്നു സമാധിചെയ്യുകയാണെന്നു കാമ്പിളേരിയുടെ ദീർഘദൃഷ്ടി ഒട്ടൊക്കെ ഫലിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഞങ്ങൾ അടുത്തുതുടങ്ങിയപ്പോൾ ശ്രീ. തോപ്പിൽഭാസിയുടെകീഴിൽ ഞങ്ങൾ മുറുപ്പം, ഇല്ലകിൽ ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും പരിശീലനം കൂട്ടുകാരായി. ഭാസിയുടെ ഫലിതം പറഞ്ഞു കെിക്കൽ. അന്ന്

വളരുന്നതു് ഈശ്വരം നായനാരുമതിൽ മത്സരനടക്കുന്ന കാലമാണ്. ഭാസിയുടെ അച്ഛൻ നായനാരുടെ ഒരു നേതാവു. ഭാസിയും കാമ്പിളേരിയുംകൂടെ വീട്ടിൽചെന്നു. മുപ്പിന്നു് എന്തോ ഗഹനമായി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു്, ഒരൊറ്റത്തോർത്തു മുട്ടുതു് മുററത്തുലാത്തുകയാണ്. പെട്ടെന്ന് സിന്നു് ഈശ്വരനെ കരയൊരിപറഞ്ഞശേഷം കാമ്പിളേരിയോടു് “ഇങ്ങനൊരു വന്ദനം കരണമടിച്ച് പുകക്കണ്ടായോ കരുണാകരാ” കാമ്പിളേരി വിചിന്തനായി. ശൗരവംവിടാതെ “പിന്നെ വേണ്ടായോന്നാ”. ഭാസി ചൊല്ലിച്ചിരിച്ചു “അച്ഛാ അതിന് കാമ്പിളേരി ചോവനല്ലിയോ”. അച്ഛന്റെ മറുപടി പെട്ടെന്നായിരുന്നു “അങ്ങനെയൊരു വന്ദനം ആരാണു നായനാർക്കൊണ്ടായതായിരിക്കുമൊ”. അതിനും കാമ്പിളേരിയുടെ ഒരു പുളിച്ചചിരിയോടെ ഒരു മറുപടിയുണ്ടായിരുന്നു “പിന്നല്ലാണു്?”

ഞാനും ഭാസിയുംകൂടി കൊല്ലത്തെ ഒരു ഫോട്ടോലിഖിതം. അവിടത്തെ ടെലിഫോൺ ഓപ്പറേറ്റർ ഒരു ആംഗ്ലോ ഇൻഡ്യൻ പെൺകുട്ടിയാണ്. ഫോൺ ബെല്ലടിച്ചു. ചോദ്യം.

“എസ്സ്. കെ. സാറില്ലിയോ അവിടെ?”

“ഉണ്ടു്”

“ഒന്നു കൊടുക്കാമോ”.

“എന്താഹേ നിങ്ങളനാവശ്യം പറയുന്നതു്?”

“അതല്ല ഒന്നു കൊടുത്താലെന്താകുന്നത്”.

പിന്നെ പെൺകുട്ടിയുടെ ചിന്തയായിരുന്നു.

ഒടുവിൽ കാമ്പിളേരി പറഞ്ഞു.

“എന്റെ പെങ്കൊച്ചേ എസ്സ്. കെ. സാറിനെ ഒന്നു കൊടുക്കാമോ എന്നാ ഞാൻ ചോദിച്ചേ”.

ആ പെണ്ണു് ചൊല്ലിച്ചിരിച്ചു. ഇതു പിന്നീടിവിടെ ഞങ്ങൾക്കൊക്കെ കരനാളത്തേക്കു് ചിരിയെ വകയായി.

വിവേകാനന്ദനും ഞാനുംകൂടി ഡാ: പൈയുടെ വീട്ടിൽനിന്നും ഈണുബോധേ കാമ്പിളേരികൊരിയായായിരുന്നു കാര്യം കഴിഞ്ഞുവെന്നു്. ആർക്കും കേൾക്കാതിരുന്ന പൈസാറിന്റെ ചുണ്ടുകളു്

* അർദ്ധദക്ഷിണം.

(ശേഷം 62 -ൽ)

“ഇന്നലെ SIB എന്റെ
10,000 രൂപ തിരിച്ചു തന്നു
കൂടെ ബോണസ്സായി
19,600 രൂപയും!”

“ഇന്നേയ്ക്ക് 10-ാം ദിവസം
എന്റെ മകൾ
വിവാഹിതയാകും!”

ഇത്തരത്തിലുള്ള അപ്രായ പ്രകടനങ്ങൾ സൗത്തിൻഡ്യൻ ബാങ്ക് ഇടപാടുകാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അസാധാരണമല്ല. പ്രധാനപ്പെട്ട ഏല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും പ്രത്യേക മനസ്സിലാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു ബാങ്കിനെക്കുറിച്ച് സ്വാഭാവികമായുണ്ടാകുന്ന പ്രതികരണം. വരു, സൗത്തിൻഡ്യൻ ബാങ്കിലേയ്ക്ക്, സാമ്പത്തിക വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തിന്റെ വിശിഷ്ട പാരമ്പര്യമുള്ള ബാങ്കിലേയ്ക്ക്... നിങ്ങളുടെ വിവിധ ആവശ്യങ്ങൾക്കും സമ്പാദ്യ ശീലങ്ങൾക്കുമിണങ്ങുന്ന പദ്ധതികൾ സൗത്തിൻഡ്യൻ ബാങ്കിനുണ്ട്. കല്പകനിധി ഡെപോസിറ്റുകൾ, ഗോൾഡൻ ജൂബിലി ക്യാഷ് സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ, നോൺ റസിഡന്റ് (എക്സ്ട്രാറേണൽ) അക്കൗണ്ടുകൾ.....

എസ്. ഐ. ബി.
ഗോൾഡൻ ജൂബിലി ക്യാഷ്
സർട്ടിഫിക്കറ്റ്: 7435 രൂപ 36
മാസത്തിനകം 10,000 രൂപയായി
വളരുന്നു! എസ്. ഐ. ബി.
കൽപകനിധി ഡെപോസിറ്റ്
10,000 രൂപ 120 മാസത്തിനകം
29,600 രൂപയായി വളരുന്നു!

**ടി സൗത്ത്
ഇന്ത്യൻ
ബാങ്ക് ലി.**
ജി. ഓഫീസ്: തൃശ്ശൂർ, കേരളം.

SIB - സൗവനത്തിലൂടെ വളർച്ചയിലേയ്ക്ക്

Topads, SIB/0983

“കേരളം തൃമി തൈലമിട്ട മുടി മിനുക്കി
മുഞ്ഞാട്ടുമുത്തുവച്ചു വളകിലുക്കി”
മലയാള ചലച്ചിത്രവേദിയിലേക്കു കട
ന്നവനും ‘ആലിലക്കണ്ണ’നെയും ‘ഏഴര
കുപ്പാനാമ്പറ്റ’തെയും നന്നായി ഏറ്റെടുത്ത
തും പറ്റി വാഴ്ത്തി ‘ഇന്ദ്രധനുസ്സിന്റെ
മുഖം കൊഴിയുന്ന തീരത്ത്’ ഇനിയൊരു
ജന്മകൂടി തത്ര എന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊ
ണ്ട് ‘പ്രാണനാഥൻ നൽകിയ പരമാനന്ദ
രസത്തെ’ കുറിച്ചു പാടിപ്പാടി നമ്മെ ഉറ
ക്കുകയും ഉണർത്തുകയും ചെയ്തു നമ്മുടെ പ്രീ
യപ്പെട്ട മലയാള ഗായകിയെപ്പറ്റി—
ശ്രീമതി പി. മാധുരിയെപ്പറ്റി—ഞാൻ

റോളം ആ നാദപ്രവാഹിനി അലയടിച്ചു.
ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിന്റെ
ശാസ്ത്രീയവശങ്ങളെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ അ
റിയില്ലെങ്കിലും ദേശഭാഷാ പ്രാദേശിക
മതിൽക്കെട്ടുകൾക്കതീതമായ സംഗീത
ത്തിന്റെ അനുഭൂതി നന്നായാൻ ആർക്കും
കഴിയും. ശാന്തസുന്ദരമായ സന്ധ്യാകാശ
ത്തിന്റെ ചാതയും മാനത്തു തെളിയുന്ന
മഴവില്ലിന്റെ വർണ്ണചേതോഹാരിത
യും കണ്ടു കൺകളിർക്കാൻ കൂവിയോ
ചിത്രകാരനോ ആകണമെന്നില്ലല്ലോ.
അതുപോലെ എനിക്ക് കാതുകൾക്കു വി
ഷ്ണുനേകിയ ആ സ്വരമാധുരി എന്നിലുള്ള
വാക്കിയ ആനന്ദത്തെക്കുറിച്ചെഴുതാൻ പ

മാധുരി

ഹിന്ദുസ്ഥാനിസ്ഥിതി ചേദിയിൽ

മകൊമ്പു ഗോപാലകൃഷ്ണൻ

നിങ്ങൾക്കു പരിചയപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ല.
മനസ്സിന്റെ എല്ലാ വാതിലുകളും തുറ
ന്നിട്ട് നിങ്ങളുവരുടെ ഗാനങ്ങൾ ആസ്വ
ദിച്ചുകഴിഞ്ഞതാണ്. അനഭൂതികളുടെ
ചിറകിന്മേൽ വർണ്ണഭംഗികളോടെ പ
റ്റിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്ന ഗാനങ്ങളുടെ പ
രാഗകണികകൾ നിങ്ങൾക്കു പരിചിത
മാണ്. പക്ഷേ നിങ്ങൾക്ക് അടുത്തറി
യാത്ത ഒരു മാധുരിയെ എനിക്ക് ഊയി
ക്കുവാനുണ്ട്. പരിചയപ്പെടാനുള്ള ഭാഗ്യം ലഭിച്ചു.
ആത്മാവിന്റെ ആസ്വാദനകൗതുകത്തി
ന്റെ ലേർക്കുവിളിച്ച് അതുതന്നെ വർ
ഷിച്ച ആ നാദബ്രഹ്മത്തിൽ അലിഞ്ഞു
നമിപ്പിക്കാൻ കഴിച്ച് ഇത്തിരി എഴുതാ
നുണ്ട്.

ശ്രീമതി.മാധുരിയുടെ ഹിന്ദുസ്ഥാനി
സംഗീതപരിപാടിയുടെ അരങ്ങേറമാ
യിരുന്നു അത്. മദിരാശിയിലെ ലസ്സീ
ലുള്ള ഹോസ്റ്റലിൽ ക്ഷണിക്കപ്പെട്ട
തും സദസ്സിന്റെ മുന്നിൽ മൂന്നു മണിക്കു

മിമിതചെങ്കിലും എന്നിലുള്ള സംഗീത
ബോധം മതിയാകുമെന്നു കരുതുന്നു.
മാധുരിയ്ക്ക് പാരമ്പര്യമായി ലഭിച്ച
സംഗീതവാസന അമ്മയിൽനിന്ന് തുട
ങ്ങി തിരുച്ചിറപ്പള്ളി സുന്ദരരാജന്റെ
ശിക്ഷണത്തിലാണ് ബാലപാഠം അഭ്യ
സിച്ചതീർത്തത്. പിന്നീട് ന്യൂഡൽഹി
യിലെ ശങ്കരശർമ്മയായിരുന്നു അവരുടെ
ഗുരു. വിശ്വപ്രസിദ്ധരായ ആലത്തൂർ
സഹോദരന്മാരുടെ ശിഷ്യത്വം നേടിയ
ശങ്കരശർമ്മ. ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ സം
ഗീത തപസ്വയാരംഭിച്ച മാധുരിയ്ക്ക് പ്ര
ശസ്തിയുടെയും ശിക്ഷണത്തിന്റെയും ശാ
ഭപലഭൂമിതായിരുന്നു. പ്രതിഭാധനനായ
ദേവരാജൻമാസ്റ്റർ മലയാള ചലച്ചിത്ര
വേദിയിലൂടെ ഒക്കുകൊടുത്തത്.

മലയാളഗാനങ്ങൾ ശ്രീമതി പി. ലി
പസ്സുരോഷം ഉച്ചാരണസംപൂർണ്ണയോടെ
ശബ്ദശുദ്ധിയോടെ സിനിമയിലൂടെ
അലപിച്ചുകേട്ടത് മാധുരിയിലൂടെയാ

ണം. ആ അർത്ഥത്തിൽ അവർ മലയാള ചലച്ചിത്രഗാനസാദകരുടെ അംഗസംഖ്യ വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നമ്മെ അനുദ്ധ്യാനത്തിന്റെ മേഖലകളിലേക്കെത്തിക്കുന്ന ഭക്തിഗാനങ്ങളും പ്രേമത്തിന്റെ തേൻവിരുന്നൊരുക്കുന്ന ഭാവഗാനങ്ങളും പൊട്ടിച്ചിരിപ്പിക്കുന്ന ഹാസ്യഗാനങ്ങളും ഗ്രാമീണനുകൂലമായ മാപ്പിളപ്പാട്ടുകളും ലഹരിപിടിച്ചിരിക്കുന്ന ക്ളബ്ബ് ഗാനങ്ങളും അവരുടെ കണ്ണനാളത്തിലൂടെ പുറത്തുവന്നു. സാർവ്വത്രികമായ അംഗീകാരത്തിന്റെ മുഹൂർത്തങ്ങളായിരുന്നു അതൊക്കെ. ഈ അവസരം അവർക്ക് തമിഴ് ചലച്ചിത്രഗാനരചയിതാക്കൾക്കും കടക്കൻ പാതയൊരുക്കി. പ്രശസ്തിയുടെ പടവുകൾ

കയറിപ്പോകുമ്പോഴും സംഗീതത്തിനു സമർപ്പിക്കപ്പെട്ട ആ മനസ്സിന്, തനിക്കു കീഴടക്കാനുള്ള ചക്രവാളങ്ങൾ വിദൂരമായൊന്നെ ഒരു തോന്നൽ—തനിക്കു ചെന്നെത്തേണ്ട ലക്ഷ്യം ഇനിയും അകലെയാണെന്ന ഉൾവിളി—ബാക്കിനിന്നു, അതിന്റെ സജീവമായ സാഫല്യമാണ് ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതാഭ്യസനവും അതിന്റെ അരങ്ങേററവും.

ഏകാഗ്ര പരിശ്രമത്തിലൂടെ ആത്മസാക്ഷാൽക്കാരത്തിനുള്ള ഒരുപാധിയാണ് അവർക്ക് സംഗീതം. നാദോപാസനയുടെ സർഗ്ഗപ്രക്രിയയിൽക്കൂടി സ്വന്തം അനുസ്തതയേയും ആലാപനത്തിന്റെ അനുഭൂതികളിൽക്കൂടി പ്രപഞ്ചത്തേയും കണ്ടെത്താനുള്ള തീവ്രയത്നം. സ്വന്തം പ്രതിഭയെ അനൂർക്ക് ഇന്ദ്രിയഗോചരമായരൂപത്തിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കാനുള്ള വൈഭവത്തിന്റെ സാക്ഷാൽക്കാരമാണ് ശ്രീമതി മാധുരി ഇവിടെ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. സ്വപരബിന്ദുക്കളുടെ അനസ്യൂതപ്രവാഹത്തിലും ഛായാപ്രകാശം പോലെ മാറിമാറി ഉളവാക്കുന്ന ഭാവസൃഷ്ടിയിലും ആത്മാവിഷ്കാരം സമർത്ഥമായി നിർവ്വഹിക്കാനുള്ള സിദ്ധി നമുക്കിവിടെ ദർശിക്കാം. ചുറ്റുപാടുകളെയും നിഷിദ്ധങ്ങളെയും മാനസികഭാവങ്ങളെയുമെല്ലാം ഒരു അനുഭൂതിപ്രപഞ്ചത്തിൽ തളച്ചിടുന്നകാഴ്ച. ഭാഷയുടെ അതിർത്തിവരമ്പുകൾക്കപ്പരി ശബ്ദവിനാസത്തിന്റെയും സ്വരതാളലയങ്ങളുടെയും കാവ്യാത്മകവൈഭവം മനസ്സിൽ അർപ്പിക്കുന്ന അനുഭൂതിസഞ്ചയങ്ങൾ സംഗീതത്തിന്റേതാകുമെന്നാണ് എനിക്ക്

ബോദ്ധ്യമായി.

ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിനും കണ്ണാടക സംഗീതത്തിനും വ്യത്യസ്തമായ ശൈലികളാണുള്ളത്. കർണ്ണാടകസംഗീതത്തിൽ രാഗവിസ്താരത്തിനു പരിമിതികളുണ്ട്. എന്നാൽ അതിനെ മറികടക്കുന്നവിധത്തിലാണ് ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിലെ രാഗവിസ്താരസംവിധാനം. കർണ്ണാടകസംഗീതത്തെ അപേക്ഷിച്ച് ഹിന്ദുസ്ഥാനിസംഗീതത്തിൽ ഭാവനകൂട്ടലാവശ്യമാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ദൈർഘ്യവും കൂടുതലുണ്ട്. തഞ്ചാവൂർ വാണി, കുംഭകോണം വാണി എന്നിങ്ങനെ വ്യത്യസ്തമായ ശൈലികൾ—സ്റ്റൈലുകൾ—കർണ്ണാടകസംഗീതത്തിലെ പ്രത്യേകതയാണ്. അതുപോലെ ഹിന്ദുസ്ഥാനിസംഗീതത്തിലുമുണ്ട് തനതായ 'സ്കൂളുകൾ'. ഹിന്ദിയിൽ ഇതിന് 'ഖരാന' എന്നാണ് പേര്. 'ആഗ്രാഖരാന', 'പാട്യാലാഖരാന', 'കിരാനാഖരാന' തുടങ്ങിയ നിരവധി ശൈലികൾ. ഇതിൽ കിരാനാഖരാനയുടെ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട ആചാര്യനാണ് മാധുരിയുടെ ഗുരുവായ പണ്ഡിറ്റ് കൃഷ്ണനന്ദജി. സംഗീതസാമാജ്യത്തിലെ മഹാപ്രതിഭയായ താൻസനുശേഷം ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിൽ ഉരുത്തിരിഞ്ഞ സങ്കേതമാണ് ഖയാൽ (കർണ്ണാടകസംഗീതത്തിലെ കീർത്തനം). താൻസൻ പാടിയിരുന്നതു ദുഃപത് സങ്കേതത്തിലായിരുന്നുവല്ലോ. കർണ്ണാടകസംഗീതത്തിന്റെ അപരമണമിതിയായിരുന്നു അതിൽ. ആദ്യം രാഗാലാപം, പിന്നീട് കീർത്തനം (ലിറിക്കുള്ള ഭാഗം), അതിനുശേഷം മനോധർമ്മ സ്വരാലാപനം. എന്നാൽ താൻസന്റെ സംഗീതത്തിൽനിന്ന് ഉരുത്തിരിഞ്ഞ ഇന്നത്തെ ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിൽ രാഗം വിപുലമായി പാടാതെ അതിന്റെ ഛായാചിത്രം മാത്രം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ട് പത്തുപതിനഞ്ച് സെക്കൻറുകൾക്കൊണ്ട് അതിന്റെ ഖയാൽ (കീർത്തനം) പാടി അതിൽ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളും വിളംബിച്ച്, ദൃക്—കലർത്തി. അതായത് ചാക്കകാലത്തിൽ തുടങ്ങി രാഗവും സ്വരവും ഇടകലർത്തി, ഓരോ ഘട്ടങ്ങളിലായി വേഗത കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോവുക, ദൃക് എന്നു പറയുന്ന രണ്ടാമത്തേതിലവസാനിപ്പിക്കുകയുപേയ്യക. ഇവിടെ ഒരു ഖയാൽ പാടിയാൽ ഒരു ധ്വനി പാടുക, പിന്നൊരു ഖയാൽ അതിനുശേഷം ഒരു ഭജൻ. ആധുനിക ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതത്തിന്റെ സാധാരണ അവതരണക്രമമാണിത്. മേല്പറഞ്ഞ പ്രത്യേകതകളുടേയും ഭാവനയെ മുർത്തമായി അവതരിപ്പിക്കുന്ന അപൂർവ്വസിദ്ധിയുടെയും സമ്മേളനമാണ് മാധുരിയുടെ സംഗീതത്തിന്റെ ദുഖമുദ്ര.

മാധുരിയുടെ ഹിന്ദുസ്ഥാനി സംഗീതക്കു ചേരി.

ഷഡ് കാലങ്ങളിൽ പാടിയ ഗോവിന്ദമാരാമൈപ്പററി നാം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആധുനിക കാലഘട്ടത്തിൽ ചില ഭാഗവതരത്നം ഗായികാഗായകരും ഷഡ്ജത്തിനു വേണ്ടി (കീഴത്തേതിനും മേലത്തേതിനും)

കഷ്ടപ്പെടുന്ന ദയനീയകാഴ്ച കാണുമ്പോഴെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തെ നാം ഓർത്തു പോകാറുണ്ട്. ഇന്നത്തെ ലല ഗായകർക്കും ഒന്ന്. ഒന്നരസ്ഥായികളിലെ ശബ്ദവിന്യാസംപോലും സമർത്ഥമായി നിർവ്വഹിക്കാൻ ആകാറില്ലെന്നുള്ളതാണ് സത്യം. ഇവിടെ അപൂർവ്വം ചിലർ മുൻ സ്ഥായികളും ആവശ്യമില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകേൾക്കാറുണ്ട്. ആവശ്യമില്ലാത്തവയാണെങ്കിൽ ഇവയെപ്പറ്റി ഒരേമുനിനാട്യശാസ്ത്രത്തിൽ ഊന്നിപ്പറയേണ്ടിയിരുന്നില്ലല്ലോ. സ്വന്തം പാധിനത മറ

നവസാനമായി ടൈറവിരാഗത്തിൽ
(കർണ്ണാടക സാഗീതത്തിലെ സിന്ധു ടൈ

കുടിശിശുശ്രീ എന്റെ അടുത്താരു
 ദാഹമായിരുന്നു. സ്നേഹത്തിനേയും
 കാനുതയുടേയും. മലിതത്തിന്റെയും
 എല്ലാറ്റിനേയും. എന്റെ അടുത്താരു
 ദാഹം.

സേപാലായി പതയ്ക്കത്തു അട്ടിപറിക്കാൻ
 വൊരേനിയ്ക്ക് പ്രാകൃതമായ മതവെറിയ
 ടെ. സഹായം വേണ്ടിവന്നു. പാക്കിസ്ഥാ
 നിലെയും ബക്ളാദേശിലെയും പട്ടാള
 യോനികൾ ഇസ്ലാമിക ഫണ്ടിങ്
 മെന്റാലിസമെന്ന നിയോജക ട്രസ്റ്റല
 ത്തിൽ അയംപ്രാപിക്കുന്നു. പാക്കിസ്ഥാ
 നിൽ അഹമ്മദിയരോടുള്ള വിരോധവു
 ള്ലാറ്റത്തെ നിയോജക ട്രസ്റ്റലസൃഷ്ടിയിൽ
 വലിയൊരുപാധിയാണ്. ഭാരതരാ
 ഷ്ട്രീയത്തിലും സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം ഇതൊ
 കെ സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഏതാനും ഏറെ
 കൾ പരിണാമപൂർത്തിയെന്ന (സാമ്രാജ്യ
 ശക്തികൾ സർവ്വകലായ കൈമാറ്റം
 സ്ഥാപനങ്ങളും പുതിയകളുള്ളതുമൂലം

ഒ. വി. വിജയൻ

ഇത് മൂന്നാംലോകത്തിൽ പരക്കെ കാണുന്ന ഒരു പ്രതിഭാസമാണെന്നോർക്കുമ്പോഴാണ് നമുക്ക് ആവലാതി തോന്നുന്നത്. ഊനിലെ ഷായുടെ

നാം നിരാശേഷം ശിഥിലമാകാതെ നിൽക്കുന്ന കഴിഞ്ഞ ഏതാനും മാസങ്ങൾ ആശങ്കയ്ക്കു വഴിതരുന്നുവെങ്കിലും. കാരണം ഇന്ദിര ജഗ്ജുവില്ലം പഞ്ചാബിലും മറ്റൊരുതരത്തിൽ ആസ്സാമിലും നടത്തിയത് നിയോജകമണ്ഡലസ്വഭാവമുള്ളതല്ലെന്നു കരുതുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

ശ്രീ

ലക്ഷ്യം കാര്യം. വിജ്ഞാപനം. സേനാനായകനെ തുടർന്നുവന്നു ബന്ധുരമായതുകൊണ്ട്. സിന്ധുവോവിന്റെ ഭർത്താവ്. സാമ്രാജ്യവ്യവസ്ഥയും പുരോഗമനവാദിയും സോഷ്യലിസ്റ്റുമാകുകയായിരുന്നു. അക്ഷരയുടെ രാഷ്ട്രീയം, റിഫോമിസത്തിന് നേരമില്ല. ജനസമ്മതിയുടെ തിട്ടക്കും. അങ്ങിനെ ബന്ധുരനായതുകൊണ്ട് സിന്ധുജനതയുടെ ഷോവിനിസത്തെ ആസ്പദിച്ച് തീരുമാനിച്ചു. ബന്ധുരനായതുകൊണ്ട് വയത്തോടെ രാഷ്ട്രീയം പ്രകടിപ്പിച്ചുവന്നുവന്നു. തുടർന്ന് അധികാരത്തിൽവന്ന സിന്ധുവോ വിഭാഗീയവികാരങ്ങളെ കൂടുതൽ ശക്തമായി ചൂഷണംചെയ്തു.

ക

ഴിഞ്ഞില്ല. ശ്രീലക്ഷ്മിയിലെ ഇടതുപക്ഷമുന്നേറ്റം സിന്ധുജനതയുടെ ഷോവിനിസത്തെ ആശ്രയിച്ചു! വിവിധമായ ഈ പ്രതിഭാസത്തിന്റെ പാരമ്പര്യത്തിൽ ചേർന്നുവന്നിട്ടുള്ളവർക്കായി കളം ബുദ്ധമത-സിന്ധുജനതയെക്കുറിച്ചുള്ള അറിവ് അഭയംകേടി!

രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ അവസരവാദം എന്നു പറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടു് നാം മെവിടെയുമെത്തുന്നില്ല. സാമ്രാജ്യവാദി ഭരിച്ചാൽവേണ്ടി വിഭജിച്ചുവെങ്കിൽ സാമ്രാജ്യവ്യവസ്ഥയുടെ വിഭജനം, സ്വന്തം ജനതകൾക്കെതിരെ ആകയാൽ, കൂടുതൽ വഞ്ചനാപരവും ക്രൂരവുമായിത്തീരുന്നു. പഴഞ്ചന്തം മിതവാദിയും ഏതെല്ലാമോ ചടങ്ങുകളുടെയും അന്തസ്സുകളുടെയും അടിമകളായിത്തീരുന്നു. ലക്ഷ്യമാർഗ്ഗത്തെ ന്യായീകരിക്കുന്നു എന്ന ദാർശനികമായ അഹംഭാവം അവർക്ക് നിഷിദ്ധമായിത്തീരുന്നു. പുരോഗമനവാദികൾക്കൊക്കെ ചടങ്ങുകളും വഴക്കങ്ങളും അത്ര തന്നെ നിഷിദ്ധവും. ഈ പുരോഗമന

ത്തിലൂടെ സമൂഹങ്ങൾ വിഭജിക്കപ്പെട്ടുകയും വിഭജനത്തിൽ ഇടമില്ലാത്തതും അക്രമങ്ങളിൽ മുഴുകുകയും ചെയ്തു. അതാണ് ശ്രീലക്ഷ്യം.

താ

രതമങ്ങൾ കാണാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ തെളിയാകുന്നു. സിന്ധുജനതയുടെ തീവ്രവാദത്തെയും കാശ്മീരി മുസ്ലിംമാരുടെ അനുകൂലത്തെയും ഒരു ശലപൂർവ്വം ഉപയോഗിച്ച് ഒരു ഹിന്ദു നിയോജകമണ്ഡലം തേടുകയാണ് ഇന്ദിര ചെയ്യുന്നതെന്ന് കരുതുന്ന രാഷ്ട്രീയ നിരീക്ഷകരുണ്ട്. ഇതു ശരിയാണെങ്കിൽ ഭയാനകമായ ഒരു ഭാവിയിലായിരിക്കും ഭാരതത്തിന്റെതും.

ഹിന്ദിയും ഹിന്ദുവും, സിന്ധുജനതയും സിന്ധുജനതയും ഉത്തരേന്ത്യയിലെ ആര്യഹിന്ദുവും ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെ ദ്രാവിഡഹിന്ദുവും, ശുദ്ധഹിന്ദുവും അശുദ്ധഹിന്ദുവും. നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളുടെ സാമ്യത നോക്കൂ. സിന്ധുജനതയുടെ ശ്രീലക്ഷ്മിയിലെ എൻപതുശതമാനത്തിന്റെ ഭാഷയാണ്. ആ പാദത്തിൽ തുടങ്ങിയ മേധാവിത്വം ഒരു നൂറുകൂട്ടം വൈകൃതങ്ങളിലൂടെ തമിഴന്റെമേൽ ചുമത്തപ്പെട്ട അടിമത്തത്തിൽ കലാശിച്ചു. നമ്മുടെ ഭാവിയിലുള്ള സമാന്തരങ്ങൾ നമ്മെ അസ്വസ്ഥരാക്കാൻ പോന്നതാണ്.

സാ

മ്രാജ്യഭരണങ്ങൾക്കു കീഴിൽ ഇന്ത്യയും സിലോണം, എന്തിനും മുന്നാം ലോകത്തിലെ രാഷ്ട്രങ്ങളെയും ഭദ്രങ്ങളായിത്തീരുന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പതിറ്റാണ്ടുകളിലൂടെ ഈ ഭദ്രത പടിപടിയായി തകർന്നുവെന്നതു് സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ പ്രക്രിയയെ അസാധുവാക്കിത്തീർക്കുന്നു. അസുഖകരവും പിന്തിരിപ്പനമായ ഒരാശയമാണ് ഇപ്പറഞ്ഞതു്. കഷ്ടം തന്നെ. പക്ഷെ, മറ്റൊരു പരമ്പരയായാ?

നൂറ്റാണ്ടി
ആഗസ്റ്റ് അഞ്ചു്.